

COMPANEN

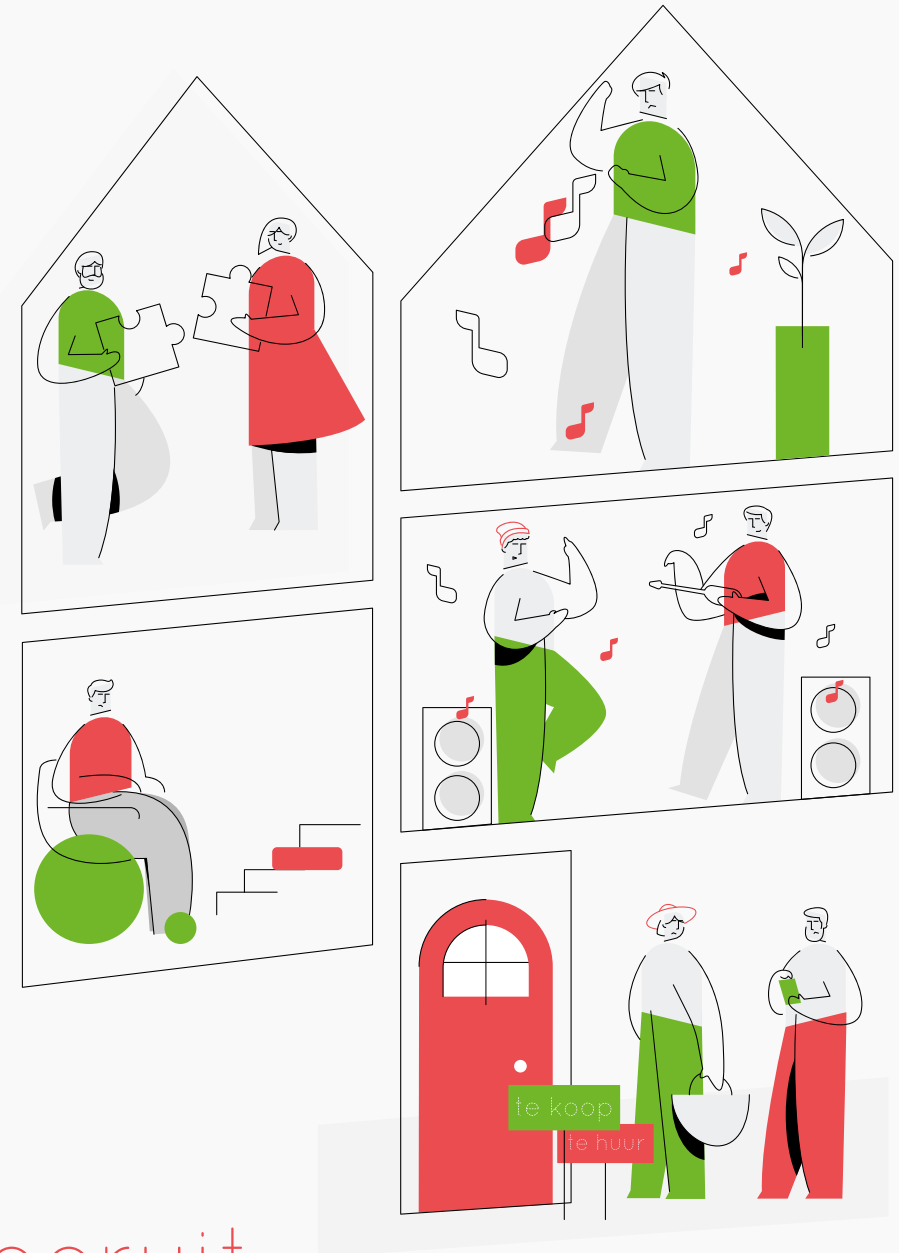
Woonzorgbehoefteonderzoek

Provincie Drenthe

Provincie Drenthe

26 oktober 2023

Eindconcept

Ontrafel de trend. Kijk vooruit.

DATUM 26 oktober 2023

TITEL Woonzorgbehoefteonderzoek

OPDRACHTGEVER Provincie Drenthe

AUTEUR(S) Tara Koster
Martin Bleijenburg

PROJECTNUMMER 3500.109/G

Ontrafel de trend.
Kijk vooruit.

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

www.companen.nl
info@companen.nl
026 351 25 32

KvK-nummer: 09035291
BTW-nummer: NL001826517B01

Inhoud

1	Inleiding	4			
1.1	Onderzoeksvragen	5			
1.2	Verantwoording	5			
1.3	Leeswijzer	5			
2	Managementsamenvatting	7			
2.1	De huisvestingsopgave	7			
2.2	Aandachtspunten voor beleid	11			
3	Ouderen	13			
3.1	Doelgroep en context	13			
3.2	Woonvormen en zorgvraag	14			
3.3	Vraaganalyse woonvormen	16			
3.4	Vraag naar woonconcepten binnen geclusterd wonen	18			
3.5	Aanbodinventarisatie	20			
3.6	De huisvestingsopgave: match vraag en aanbod	22			
4	Mensen met een lichamelijke beperking	24			
4.1	Doelgroep en context	24			
4.2	Vraaganalyse	24			
4.3	Geschikt woningaanbod	26			
4.4	Huisvestingsopgave geschikt wonen	28			
5	Mensen met een verstandelijke beperking	29			
5.1	Doelgroep en context	29			
5.2	Vraaganalyse	29			
5.3	Aanbodinventarisatie	31			
5.4	De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod	31			
6	Mensen met (ernstige) psychische problematiek	33			
6.1	Doelgroep en context	33			
6.2	Vraaganalyse	33			
6.3	Aanbodinventarisatie	37			
6.4	De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod	37			
6.5	Uitstroom vanuit Beschermd Wonen	38			
7	Kwetsbare jongeren	40			
7.1	Doelgroep en context	40			
7.2	Vraaganalyse	40			
7.3	Uitstroom vanuit Jeugdzorg met verblijf	41			
8	Uitstromers uit instellingen	43			
8.1	Behoeftte aan woonruimte voor uitstromers	43			
9	Aandachtspunten voor beleid	45			
9.1	Passende woonvormen voor verschillende groepen	45			
9.2	Beschikbaarheid van zorg	46			
9.3	Ondersteunen van 'omzien naar elkaar'	48			
9.4	Een geschikte woonomgeving	48			
	Bijlage 1: Aanbodoverzicht	49			
	Bijlage 2: De Doorzonscan	57			
	Bijlage 3: Afkortingen en begrippen	58			
	Bijlage 4: Aannames voor de prognoses	59			
	Bijlage 5: Woonstijlen	62			
	Bijlage 6: Fact sheets	72			

1 Inleiding

We staan aan de vooravond van een flinke vergrijzing. In samenhang met de extramuralisering leidt dit tot veranderingen in de wereld van wonen en zorg. Ouderen met een zorgvraag, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en mensen met psychiatrische problematiek blijven langer zelfstandig wonen of kunnen eerder en vaker terug naar huis.

Logisch gevolg van de beweging naar langer en weer thuis wonen is dat het aantal zorgbehoevenden op de woningmarkt toeneemt. Niet alleen verandert de omvang van deze groepen, ook hun woonwensen veranderen, bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om zorg te ontvangen, betaalbaarheid, levensloopbestendigheid en samenleven met leeftijd- of leefstijlgenoten. Succesvolle extramuralisering is mogelijk, maar alleen als wonen, woon-omgeving, de sociale en de zorginfrastructuur zodanig op elkaar worden afgestemd dat men prettig kan wonen en kan terugvallen op een steunnetwerk. De vraag is in hoeverre het huidige zorgvastgoed en de huidige woningen voldoen aan de zich ontwikkelende kwantitatieve én kwalitatieve vraag, en of de woonomgeving en het aanbod van zorg en ondersteuning aansluiten bij de vraag.

Gemeenten krijgen regelmatig het verzoek nieuwe huisvestingsinitiatieven te accommoderen. Daarbij is het de vraag in welke mate deze initiatieven bijdragen aan het voorzien in de lokale behoeften of een aantrekkelijke werking hebben van mensen met een woon-zorgvraag van buiten de gemeenten. Het in beeld brengen van de huisvestingsopgave biedt houvast voor de woningbouwprogrammering, het formuleren van woonzorgvisies en het maken van afwegingen omtrent het accommoderen van huisvestingsinitiatieven. De gemeenten in de twee BW-regio's van de provincie Drenthe staan als gevolg

van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang (BW/MO) en het woonplaatsbeginsel voor de opgave om de regionale spreiding van woonzorgvoorzieningen voor kwetsbare doelgroepen nader invulling te geven.

Vrijwel alle gemeenten in Drenthe zijn bezig een antwoord te vinden op deze complexe vraagstukken. De gemeenten opereren in verschillende snelheden en verschillende maten van diepgang. De woonvisies bevatten vrijwel allemaal een hoofdstuk wonen en zorg. De gemeenten in de regio Zuidwest-Drenthe werken al enige jaren met een convenant BW/MO, waarin onder andere afspraken zijn gemaakt over de doordecentralisatie. Diverse gemeenten zijn bezig om de huisvestingsopgave voor wonen met zorg in beeld te brengen. Vaak koppelen zij de huisvestingsopgave aan een visie en uitvoeringsprogramma, die zij samen met hun ketenpartners opstellen. Sommige gemeenten zijn hier al enige jaren mee aan de slag. Maar er zijn ook gemeenten die nog moeten beginnen of meer pragmatisch te werk gaan: ieder huisvestingsinitiatief wordt op z'n merites beoordeeld, zonder dat gebruik wordt gemaakt van een achterliggende huisvestingsopgave, visie of afwegingskader.

Omdat gemeenten in verschillende snelheden opereren en verschillende maten van diepgang hanteren, ontbreekt momenteel een totaalbeeld van de opgave waarvoor Drentse gemeenten zich gesteld zien en hoe zij zich daarop voorbereiden. Daarom heeft de provincie Drenthe aan Companen gevraagd onderzoek te doen naar de huisvestingsopgave naar wonen met zorg.

1.1 Onderzoeksvragen

Dit onderzoek heeft als hoofddoel het kwantitatief en kwalitatief inzichtelijk maken van de huidige en toekomstige woonzorgbehoefte van de verschillende doelgroepen in de twaalf gemeenten van de provincie Drenthe. Met als resultaat het kunnen schetsen van de samenhang tussen deze behoefte en de benodigde woningbouwvoorraad.

We onderscheiden de doelgroepen ouderen (65+), mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, cliënten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, en de kwetsbare jongeren die 18 worden.

De onderzoeksvragen zijn:

- Wat is de ontwikkeling van de doelgroepen als gevolg van demografische ontwikkelingen, maatschappelijke trends, vergrijzing en beleidsontwikkelingen tussen 2022 - 2030, met een doorkijk naar 2040?
- Wat is het huidige aanbod aan woningen en woonzorgvormen voor de verschillende doelgroepen?
- Welke mogelijke knelpunten zijn er in de match van vraag en aanbod aan passende woningen nu en op langere termijn (2025, 2030, 2040) en welke aanvullende maatregelen zijn nodig om hierin te voorzien?
- Is er voldoende aanbod?
 - Welke ondersteuningsbehoefte en begeleiding is er nodig voor cliënten en mantelzorgers?
 - Zijn er nog andere opgaven rondom het voorzieningenniveau die moeten worden gerealiseerd?
- Wat kan lokaal en wat moet er regionaal ontwikkeld worden?

We hanteren als zichttermijn voor de vraagontwikkeling en huisvestingsopgave de peilmomenten 2022 - 2025 - 2030 - 2040, waarbij de doorkijk naar 2040 is bedoeld om het punt op de horizon voor de langere termijn te verkennen.

1.2 Verantwoording

Bij het inschatten van de toekomstige behoefte zijn ketenpartners nadrukkelijk betrokken. In twee werksessies met vertegenwoordigers van de provincie, gemeenten, zorgaanbieders, corporaties en welzijnspartijen zijn trends en ontwikkelingen besproken die volgens deze partijen van invloed zullen zijn op de vraag naar woonvormen. Het gaat dan om de gevolgen van nieuw beleid, maar bijvoorbeeld ook om technologische ontwikkelingen en de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten. De opbrengst van deze bijeenkomsten is gebruikt om prognoses en scenario's op te stellen die aansluiten bij de praktijk in Drenthe.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport begint met een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. In de volgende hoofdstukken (3 tot en met 8) behandelen we steeds de woonopgave van een doelgroep. In hoofdstuk 9 geven we een aantal aandachtspunten voor beleid mee die gelden voor één of meerdere doelgroepen.

- Hoofdstuk 3. Ouderen (65+)
- Hoofdstuk 4. Mensen met een lichamelijke beperking
- Hoofdstuk 5. Mensen met een verstandelijke beperking
- Hoofdstuk 6. Mensen met (ernstige) psychische problematiek
- Hoofdstuk 7. Kwetsbare jongeren
- Hoofdstuk 8. Uitstromers uit instellingen

In de bijlage is een overzicht van het aanbod aan woonzorgplekken voor de verschillende doelgroepen opgenomen (bijlage 1), uitleg over de geschiktheidsanalyse (bijlage 2), een overzicht van afkortingen en definities in dit onderzoek (bijlage 3), de gehanteerde aannames in dit onderzoek (bijlage 4), een toelichting op de woonstijlen (bijlage 5) en fact sheets, met daarin de resultaten op gemeenteniveau (bijlage 6).

Als aanvulling op dit rapport is een interactieve kaart ontwikkeld. Met daarop relevantie voorzieningen op kernniveau, evenals het woonzorgaanbod dat we in beeld hebben gekregen via de aanbodinventarisatie onder zorgaanbieders en corporaties. Deze kaart is te vinden via de volgende link:
<https://www.companen.nl/arcgis/woonzorganalyseprovincieDrenthe>

2 Managementsamenvatting

In dit onderzoek is gekeken hoe de (verwachte) vraag naar wonen met zorg zich verhoudt tot het huidige aanbod voor verschillende doelgroepen in de provincie Drenthe. In dit hoofdstuk vatten we de huisvestingsopgave kort samen en geven we een aantal aandachtspunten voor beleid. In de afzonderlijke hoofdstukken gaan we hier dieper op in.

2.1 De huisvestingsopgave

In dit onderzoek geven we een beeld van de verwachte ontwikkeling van de vraag naar verschillende vormen van wonen met zorg. Voor de meeste doelgroepen zijn hierbij verschillende prognosevarianten uitgewerkt: een 'basisprognose' die een demografische doorrekening geeft van de huidige vraag en een 'trendprognose' waarin rekening is gehouden met maatschappelijke trends die zorgen voor verschuivingen in de vraag.

Ouderen en mensen met een lichamelijke beperking

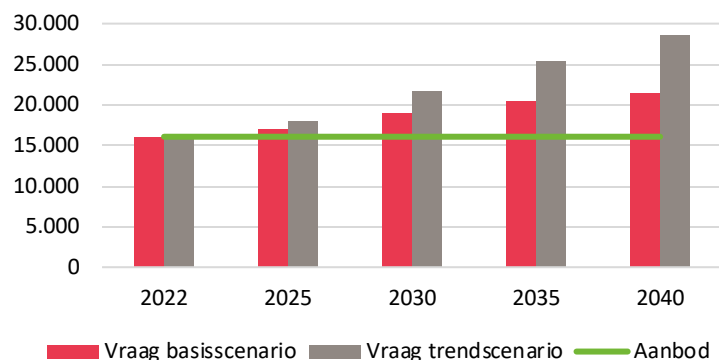
- De groep ouderen in de provincie Drenthe zal in de komende jaren sterk gaan groeien: in 2022 is 35% van de huishoudens een ouderenshuishouden, in 2040 zal dit opgelopen zijn tot 45%.
- Lang niet alle 65-plussers hebben een zorgvraag, en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifieke ouderenswoning. Om een inschatting te kunnen maken van het deel van de senioren dat behoefte heeft aan een bijzondere woonvorm zoals geclusterd wonen voor ouderen, is met het 'vitaliteitstredenmodel' een prognose gemaakt van het toekomstige zorggebruik van ouderen. De prognose van de behoefte aan verschillende woonvormen is hiervan afgeleid.

- Naast de demografische doorrekening (basisprognose) is voor ouderen een trendprognose uitgewerkt. Deze prognose houdt er rekening mee dat intensieve zorg voor ouderen vaker buiten het traditionele verpleeghuis wordt geboden (via het Volledig Pakket Thuis). Gezien het personeelstekort in de zorg, zal geclusterd wonen voor ouderen waarschijnlijk de voorkeur hebben.
- Daarnaast gaan we er in de trendprognose van uit dat meer ouderen ervoor zullen kiezen om in een vorm van geclusterd wonen te gaan wonen vóórdat ze een zorgvraag ontwikkelen.

Groeiende vraag naar geclusterde woonvormen onder ouderen

- De vergrijzing zorgt in beide scenario's voor een stijgende vraag naar geclusterd wonen voor ouderen. Hiermee bedoelen we een cluster van zelfstandige woningen waar mensen ook zonder zorgindicatie mogen wonen. De verschijningsvorm is divers: van traditionele seniorencomplexen tot hofjeswoningen.
- Voor geclusterd wonen voor ouderen geldt dat in de basisprognose het tekort oploopt tot 5.330 woningen in 2040. In de trendprognose is in 2040 de minimale opgave nog groter met een tekort van 12.620 woningen.
- Er zit ontspanning op het aanbod geclusterd wonen in de sociale huur. We zien dat in zowel de basisprognose als de trendprognose richting 2040 genoeg sociale huurwoningen zijn. In kwalitatieve zin zal er wel een opgave liggen: het transformeren van traditioneel geclusterd aanbod naar meer moderne concepten.
- In de vrije huursector lijkt er momenteel voldoende aanbod aan geclusterd wonen te zijn. In de basisprognose blijft het huidige aanbod voldoende om in de behoefte van 2040 te voorzien. In de trendprognose ontstaat er een tekort van 840 woningen.

Opgave geclusterd wonen voor ouderen

Bron: Woonzorgweter, Companen.

- In de koopsector bestaat nu al een tekort en op de (middel)lange termijn ontstaan nog grotere tekorten aan geclusterde woonvormen. In de basisprognose loopt het tekort op naar 11.810 woningen, in de trendprognose naar 16.890 woningen.

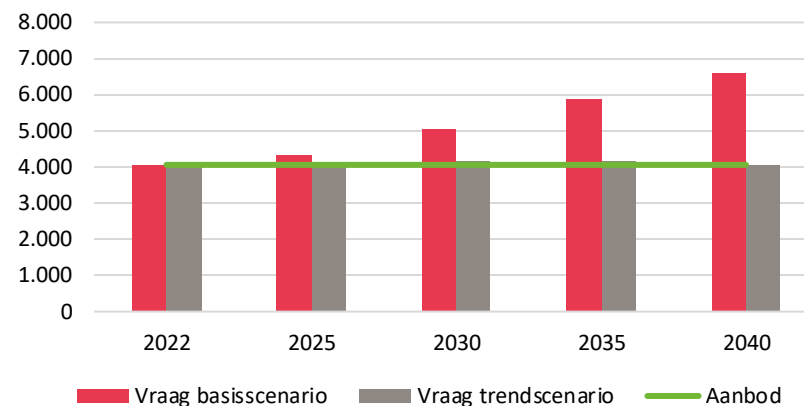
Groeiende vraag naar plekken in een woonzorgcentrum

- De vergrijzing zorgt ook voor een groeiende vraag naar plekken geclusterd wonen met Wlz-zorg (woonzorgcentrum). Hiermee bedoelen we een woonvorm die bedoeld is voor mensen met een indicatie vanuit de Wet Langdurige Zorg (Wlz); de zorg kan hier intramuraal of extramuraal worden geleverd.

¹ Een woning geldt als 'geschikt' wanneer alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) gelijkvloers liggen of zonder traplopen bereikbaar zijn.

- Voor geclusterd wonen met Wlz-zorg ontstaat er in de basisprognose een tekort van 2.540 plekken in 2040. In de trendprognose ontstaat er een klein tekort van zo'n 20 plekken.

Opgave geclusterd wonen met Wlz-zorg

Bron: Woonzorgweter, Companen.

Groot deel van de woningvoorraad nog niet geschikt

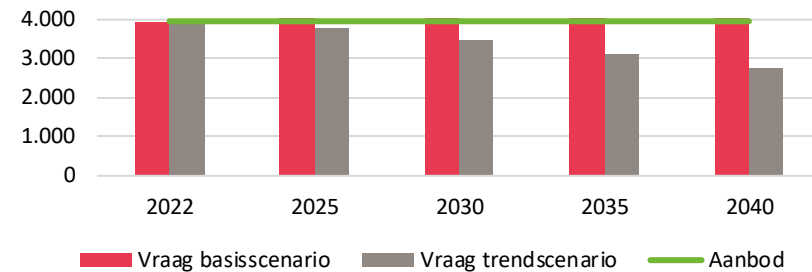
- Van de totale woningvoorraad in de provincie Drenthe is slechts 12% geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking¹; 59% is relatief eenvoudig geschikt te maken. Van de huurwoningen in de provincie is een hoger aandeel geschikt (27% in zowel de sociale als vrije sector huur); in de sociale huur geldt echter ook dat een relatief groot aandeel (56%) niet geschikt is en ook niet eenvoudig geschikt te maken. Koopwoningen zijn juist vaak geschikt te maken (77%).

- De huidige vraag naar reguliere geschikte woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking bedraagt ca 9.535 woningen. In 2040 zal deze behoefte oplopen tot ca 13.945 woningen.
- De huidige en toekomstige vraag is lager dan het huidige reguliere geschikte woningaanbod: circa 24.190 geschikte woningen. In de praktijk blijft een aanbod over van ca 14.165 woningen, doordat twee vijfde van de geschikte woningen worden bewoond door jongere huishoudens zonder beperking. In feite zijn er dus reguliere geschikte woningen genoeg. Maar aandacht blijft nodig voor het toewijzen, labelen of matchen van geschikte woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking.

Mensen met een verstandelijke beperking

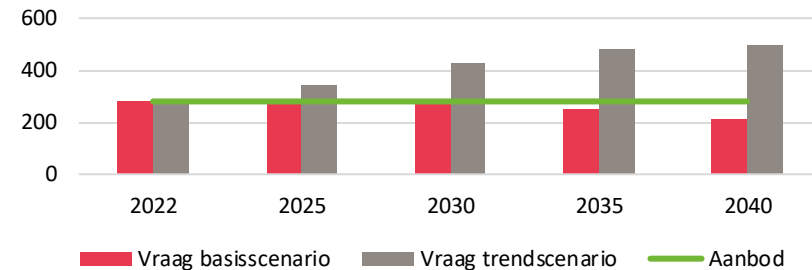
- In de provincie Drenthe wonen 4.240 mensen met een Wlz-indicatie vanwege een verstandelijke beperking. Dit aantal is in de afgelopen jaren gestegen.
- In de basisprognose ontstaat er een tekort van zo'n 70 plekken in geclusterd wonen in 2040. In de trendprognose ontstaat er een overschot (+1.190): doordat de vraag naar VG-zorg in dit scenario meer evenwichtig verdeeld wordt over het land zal de vraag naar VG-zorg in Drenthe afnemen.
- Voor scheiden wonen en zorg ontstaat er in de basisprognose een overschot (+70) aan plekken in 2040, terwijl in het trendscenario een tekort ontstaat (-220). Rekening houdend met een (lichte) ontwikkeling naar ambulantisering in het trendscenario, zal een groter aandeel van de mensen met een VG-indicatie wonen op basis van scheiden wonen en zorg.
- Zorgaanbieders geven aan dat een deel van de doelgroep de Wlz-indicatie thuis (bijvoorbeeld bij de ouders) verzilvert door middel van een Persoonsgebonden Budget. Dit is niet in alle gevallen een wenselijke situatie; zeker als ouders op leeftijd raken, wordt de zorg voor een gehandicapt kind vaak zwaar.

Opgave geclusterd wonen VG

Bron: Woonzorgweter, Companen.

Opgave scheiden wonen en zorg VG

Bron: Woonzorgweter, Companen.

Mensen met (ernstige) psychische problematiek

- Mensen met een psychische kwetsbaarheid wonen steeds vaker zelfstandig in de wijk. Een deel woont in woonvormen binnen Beschermd Wonen. Op 1 januari 2022 hadden naar schatting zo'n 1.330 mensen in de provincie Drenthe een indicatie voor Beschermd Wonen: 115 Wmo Thuiswonen+, 255 Wmo Verblijf en 960 vanuit de Wlz (GGZ-W).

- In zowel de basisprognose als de trendprognose ontstaat er een tekort van ongeveer 80 beschermde woonplekken (BW Wmo Verblijf en BW Wlz) in Drenthe in 2040. In welke gemeenten tekorten ontstaan is afhankelijk van de prognose. In het trendsценario gaan we uit van maximale regionale spreiding van BW-plekken, dus dan ontstaan vooral tekorten in gemeenten die momenteel nauwelijks aanbod voor Beschermd Wonen hebben.
- Om een inschatting te maken van het aantal mensen dat vanuit Beschermd Wonen uitstroomt en een beroep doet op woonruimte in Drenthe, is het uitgangspunt de groep die op enig moment een Beschermd Wonen Verblijf indicatie heeft vanuit de Wmo. De mensen met een Thuiswonen+ indicatie wonen al zelfstandig en BW voor de Wlz-groep is in principe niet bedoeld als tijdelijke voorziening, en daarom niet gericht op uitstroom. Er zal een uitstroom zijn in de provincie Drenthe van zo'n 85 personen nu naar 70 personen richting 2040 (demografische ontwikkelingen). Hiervan kunnen er ongeveer 35 (30 in 2040) direct zelfstandig wonen (al dan niet met ambulante begeleiding).

Kwetsbare jongeren

- Op 1 januari 2022 maakten ongeveer 1.630 jongeren in Drenthe gebruik van jeugdzorg met verblijf. Na jeugdzorg met verblijf stromen jongeren uit naar zelfstandig wonen of ze stromen door naar een tussenvorm, een instelling voor Wlz-zorg of Beschermd Wonen.
- Uitgaande van de huidige situatie is de verwachting dat er op jaarbasis in Drenthe 135 jongeren/jongvolwassenen uitstromen vanuit jeugdzorg met verblijf. Hiervan kunnen er ongeveer 50 direct zelfstandig wonen.

Uitstroom richting de reguliere woningmarkt

- Naast Beschermd Wonen en jeugdzorg met verblijf is er de Maatschappelijke Opvang. Mensen die dakloos zijn of raken, kunnen hier een

beroep op doen. Het is altijd de bedoeling dat mensen die hier verblijven, op enig moment weer zelfstandig gaan wonen.

- We schatten in dat in de provincie Drenthe jaarlijks zo'n zo'n 100 tot 105 mensen per jaar vanuit de opvang zullen uitstromen.
- Een verblijf in Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en jeugdzorg is in principe tijdelijk; elk jaar stromen er dan ook mensen uit deze voorzieningen uit richting de woningmarkt.
- Hoe groot de jaarlijkse vraag naar uitstroomwoningen zal zijn, is moeilijk te voorspellen. Dit is immers afhankelijk van veel factoren waaronder het effect van de inzet op preventie (wie niet instroomt in een voorziening, hoeft ook niet uit te stromen) en de ontwikkeling van de gemiddelde verblijfsduur van mensen die in een instelling verblijven.
- Onderstaande tabel toont de verwachte jaarlijkse vraag naar zelfstandige woonruimte voor de uitstromers uit instellingen. Voor deze uitstromers geldt dat zij over het algemeen behoefte hebben aan een betaalbare sociale huurwoning (onder de eerste aftoppingsgrens: € 647).

Tabel 2.1 Jaarlijkse vraag naar woonruimte voor uitstromers

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	34
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	50
Uitstroom Maatschappelijke opvang	100 tot 105
Totaal	184 tot 189

Bron: Woonzorgweter Companen.

2.2 Aandachtspunten voor beleid

Passende huisvesting is niet genoeg om inwoners met een zorgvraag goed te kunnen laten wonen in de provincie Drenthe. De komende jaren zullen personeelstekorten in de zorg groeien. Ook de woonomgeving vraagt aandacht: deze moet toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, en bij voorkeur ook uitnodigen tot ontmoeten en bewegen. Hieronder benoemen we een aantal aandachtspunten voor beleid op wonen, welzijn en zorg. Deze zijn gebaseerd op de gesprekken die we in het kader van dit onderzoek hebben gevoerd met medewerkers van de provincie en gemeenten en stakeholders, én op vergelijkbare trajecten elders in het land.

Een aantal aandachtspunten betreft een specifieke doelgroep (bijvoorbeeld ouderen), andere zijn meer algemeen van aard. Hieronder zetten we de belangrijkste punten op een rij. Voor een volledig overzicht: zie hoofdstuk 9.

Passende woonvormen voor verschillende groepen

- Aanbod aan geclusterd wonen en andere ‘tussenvormen’.
- Betaalbare woningen voor uitstromers uit instellingen.
- Voorlichting over de mogelijkheden voor woningaanpassingen.
- Stimuleren van doorstroming naar een geschikte, al dan niet geclusterde woning.
- Diversiteit aan woonconcepten die aansluiten bij de vraag.
- Gerichte woningtoewijzing van geschikte en aangepaste woningen.
- Heldere eisen voor nieuwbouw (toegankelijkheid en voorzieningen).

Voldoende beschikbaarheid van zorg voor wie dat nodig heeft

- Clustering van woonzorgvoorzieningen/ouderenhuisvesting ten behoeve van efficiënte zorgverlening.

- Inzet zorgtechnologie om zorgverleners te ontlasten en de zelfredzaamheid van mensen met een zorgvraag te vergroten.
- Versterken samenwerking tussen zorgaanbieders om expertise te bundelen en personeel efficiënter in te kunnen zetten (bijvoorbeeld door zorg in de nachtelijke uren te bundelen).
- Zorgen voor aanbod aan plekken waar mensen ‘tijdelijke zorg’ kunnen ontvangen - bijvoorbeeld als zij na een ziekenhuisopname niet meteen terug naar huis kunnen of om de mantelzorger op adem te laten komen (respijtzorg).
- Zorgen voor aanbod aan ambulante begeleiding voor uitstromers uit instellingen. Ook om te voorkomen dat mensen opnieuw instromen in een instelling. Daarnaast in de begeleiding ook aandacht hebben voor het vinden van werk of dagbesteding, het leggen van contacten in de buurt en het op orde brengen van de financiën.

Ondersteunen van ‘omzien naar elkaar’

- ‘Omzien naar elkaar’ begint ermee dat inwoners elkaar kennen, elkaar ontmoeten en weten waar ze een ander mee kunnen helpen. Belangrijk hierbij zijn mogelijkheden voor ontmoeten nabij de woning en gerichte inzet op gemeenschapsvorming.
- Projecten voor ‘gemengd wonen’, waarbij mensen met en zonder zorgvraag bij elkaar wonen, bieden kansen om het omzien naar elkaar te versterken.
- De mate waarin inwoners voor elkaar willen en kunnen klaar staan, verschilt per kern en wijk. De vraag hoe het ‘omzien naar elkaar’ het beste kan worden ondersteund vanuit de gemeenten en professionele partijen, is daarmee een kwestie van maatwerk.
- Ruimte bieden aan burgerinitiatieven voor zorgzame buurten.

- Aandacht voor mantelzorgondersteuning zodat mantelzorgers niet overbelast raken (advies, lotgenotencontact, respijtzorg, logeertzorg, woonvormen die mantelzorg mogelijk maken).

Een geschikte woonomgeving

- Inrichting van de openbare ruimte, die toegankelijk is voor mensen met een mobiliteitsbeperking en uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
- Spreiding van voorzieningen en aandacht voor 'mobiliteit' voor inwoners die verder van voorzieningen wonen.
- De juiste woning op de juiste plek: nieuwbouw voor mensen met een zorgvraag bij voorkeur dicht bij voorzieningen zoals winkels en openbaar vervoer. De interactieve voorzieningenkaart die is gemaakt in het kader van dit onderzoek biedt hiervoor een praktisch handvat.

3 Ouderen

Lang niet alle ouderen (65-plussers) hebben een zorgvraag, en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifiek soort woning vanwege die zorgvraag. Verreweg de meeste ouderen wonen zelfstandig en zijn vitaal. Ook van de ouderen met een zorgvraag woont een groot deel zelfstandig, al dan niet met ondersteuning vanuit de wijkverpleging.

3.1 Doelgroep en context

In dit hoofdstuk gaan wij in op de woonvraag van drie groepen ouderen:

- De ouderen die vanwege hun gezondheidssituatie een beroep doen op Wlz-zorg. Dat betekent dat zij 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Het gaat om mensen die permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig hebben. De meeste van deze mensen wonen in een woonzorgcentrum.
- Daarnaast gaan wij in op de woonvraag van ouderen met een lichtere zorgvraag: welk deel van hen doet een beroep op een geclusterde woonvorm en welk deel zal wonen in een (aangepaste) reguliere woning?
- Ook hebben we aandacht voor de groep ouderen zonder zorgvraag; een deel van hen anticipeert op een mogelijke zorg- of ondersteuningsvraag in de toekomst en wenst daarom ook een specifiek soort woning.

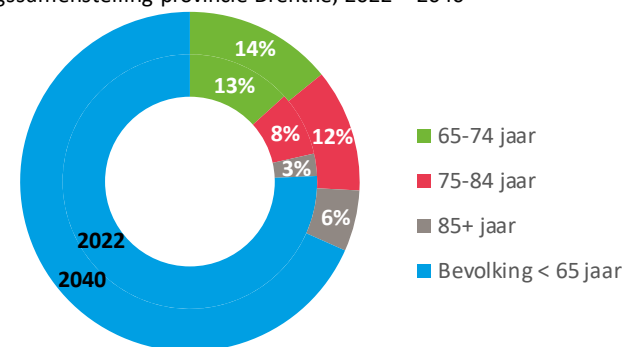
De leeftijd waarop mensen zich 'oud' voelen verschilt van persoon tot persoon. Wij kiezen er in dit onderzoek voor om de totale groep 65-plussers te betrekken in de analyses. In de gebruikte methodiek wordt wel een onderscheid gemaakt naar leeftijdsgroepen binnen die totale groep, op basis van de zorg- en onder-

steuningsbehoefte per leeftijdsgroep en de woonbehoefte die daarmee samenhangt.

Demografie

In januari 2022 woonden er circa 493.482 mensen in de provincie Drenthe. Volgens de bevolkingsprognose zal de provincie in 2040 uit circa 482.845 inwoners bestaan (-2%). Het aantal ouderen in de provincie neemt in de komende jaren sterk toe - en daarmee ook het aandeel op de totale bevolking. In onderstaand figuur zien we dat het aandeel 65-plussers op de totale bevolking groeit van 24% nu, naar 32% in 2040.

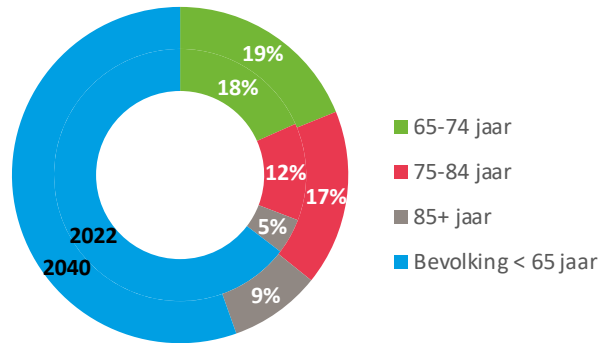
Figuur 3.1: Bevolkingssamenstelling provincie Drenthe, 2022 – 2040

Bron: Bevolkingsprognose provincie Drenthe (2022).

Wanneer we kijken naar het aandeel 65-plushuishoudens ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in de provincie, zien we dat het aandeel nu 35% is en in 2040 45%. Er is met name een sterke groei te zien in de oudste groep (85-plus); we noemen dit 'dubbele vergrijzing'.

Figuur 3.2: Huishoudenssamenstelling provincie Drenthe, 2022 – 2040

Bron: Bevolkingsprognose provincie Drenthe (2022).

3.2 Woonvormen en zorgvraag

Woonvormen voor ouderen

Wij maken in dit rapport een onderscheid tussen ‘regulier wonen’, ‘geclusterd wonen’ en ‘geclusterd wonen met Wlz-zorg’.

- Reguliere woningen zijn niet-geclusterde woningen die niet gelabeld of bestemd zijn voor een bepaalde doelgroep. Het gaat hierbij om zowel grondgebonden gezinswoningen als om appartementen of studio’s.
- Geclusterd wonen is een woonvorm voor ouderen met of zonder zorg die zelfstandig willen wonen in een complex met andere ouderen, waar zij de mogelijkheid hebben voor laagdrempelig contact met burens. De woningen zijn levensloopgeschikt en er is een mogelijkheid voor ontmoeten inpandig of in de directe woonomgeving. Eventuele zorg aan bewoners wordt betaald vanuit de Zvw, Wmo of Wlz (vanuit een VPT of MPT). Intramurale voorzieningen vallen niet in deze categorie. Een Wlz-zorgindicatie is geen

voorwaarde om hier te komen wonen. Onder geclusterde woonvormen valt een uiteenlopend palet aan woonvormen: van klassieke seniorencomplexen tot hofjes.

- Geclusterd wonen met Wlz-zorg (“Woonzorgcentrum”) is een woonvorm die alleen toegankelijk is voor ouderen met een Wlz-zorgvraag (eventueel plus partner). De Wlz-zorg kan intramuraal of extramuraal (vanuit een VPT of MPT) gefinancierd worden. Er zijn verschillende verschijningsvormen: binnen deze categorie vallen zowel verpleeghuizen en grootschalige woonzorgcentra als kleinschalige woonvormen, bijvoorbeeld voor mensen met dementie.

Van de ouderen met een zware zorgvraag woont een groot deel in geclusterd wonen met Wlz-zorg en een kleiner deel in geclusterd wonen. Daarnaast zijn er ook ouderen zonder zorgvraag die er - uit voorzorg, of vanwege een behoefte aan comfort of sociale contacten - voor kiezen om in een geclusterde woonvorm te gaan wonen.

Wij maken in dit rapport geen onderscheid tussen ‘intramuraal’ en ‘extramuraal’. Het komt steeds meer voor dat mensen met een Wlz-indicatie gebruik maken van ‘extramuraal woonvormen’ waarbij zij zelf huur betalen voor hun woning en zorg en ondersteuning ontvangen vanuit de Wet langdurige zorg. Er bestaan ook hybride vormen: woon-zorgcomplexen waar een deel van de bewoners zowel de zorg als het verblijf betalen vanuit een Wlz-indicatie en andere bewoners die daar wonen op basis van scheiden wonen en zorg. Het verschil tussen ‘intramuraal’ en ‘extramuraal’ is in die gevallen zuiver financieel. De verwachting van zorgaanbieders is dat er in de toekomst steeds meer van dit soort hybride concepten zullen komen.

Zorgvraag in beeld

De groep ouderen in de provincie Drenthe zal in de komende jaren sterk gaan groeien: in 2022 zijn er zo'n 221.300 65-plushuishoudens, in 2040 zal dit aantal zijn opgelopen tot 226.500 huishoudens.

De meerderheid van de 65-plussers is vitaal en kan nog prima uit de voeten in een reguliere woning. Ook ouderen die beperkingen beginnen te krijgen, kunnen nog heel veel wél. Tegelijkertijd weten we dat met het afnemen van de vitaliteit de woonwensen van ouderen veranderen.

Het vitaliteitstredenmodel van Companen geeft nader inzicht in de woonbehoefte van ouderen, op basis van de zorgvraag van betrokkenen. Het model bevat vier treden. In de eerste trede zitten de meest vitale ouderen, die niet of nauwelijks gebruik maken van zorg; in de vierde trede vallen ouderen met een zware zorgvraag. In het model worden ouderen (65-plus) ingedeeld op basis van de 'zwaarste' zorgvorm die zij het afgelopen jaar ontvingen. Als voorbeeld: ouderen die zowel huishoudelijke hulp vanuit de Wmo krijgen als wijkverpleging vanuit de Zvw, tellen we mee in vitaliteitstrede 3.

Toelichting Vitaliteitstredenmodel

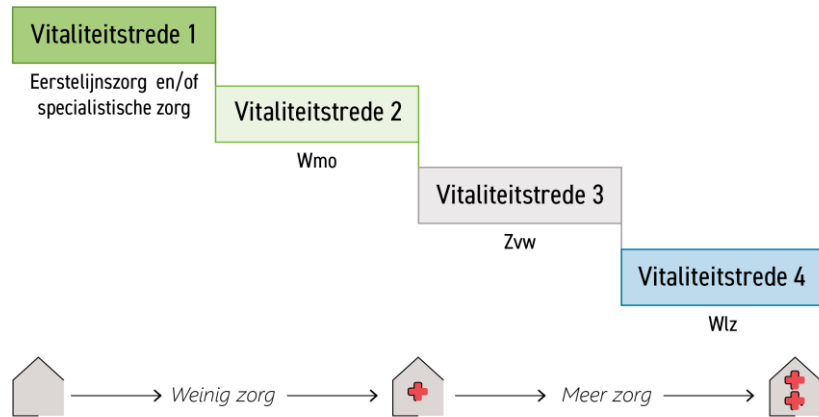
De meest vitale ouderen zitten in vitaliteitstrede 1. Zij hebben geen zorgindicatie, maar maken hooguit gebruik van eerstelijns huisartsenzorg of zorg van de specialist (vanwege een acute zorgvraag, chronische ziekte of specialistische geestelijke gezondheidszorg).

Als ouderen gebruik maken van Wmo-ondersteuning, dan vallen ze in vitaliteitstrede 2. Het gaat hier ook om relatief vitale ouderen. De ondersteuning die zij krijgen bestaat uit hulpmiddelen, voorzieningen, huishoudelijke hulp of andere ondersteuning waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.

In vitaliteitstrede 3 vallen ouderen die wijkverpleging ontvangen vanuit de Zvw. Een deel van deze mensen ontvangt ook ondersteuning vanuit de Wmo.

In vitaliteitstrede 4 vallen ouderen die een Wlz-indicatie hebben. Ouderen met een Wlz-indicatie kunnen terecht in een verpleeghuis, maar zij kiezen er tegenwoordig vaker voor om zelfstandig te blijven wonen met intensieve zorg (vanuit een Volledig Pakket Thuis). Op die manier kunnen zij zo lang mogelijk zelf regie houden over hun woon(zorg)situatie.

Figuur 3.3: Vitaliteitstredenmodel

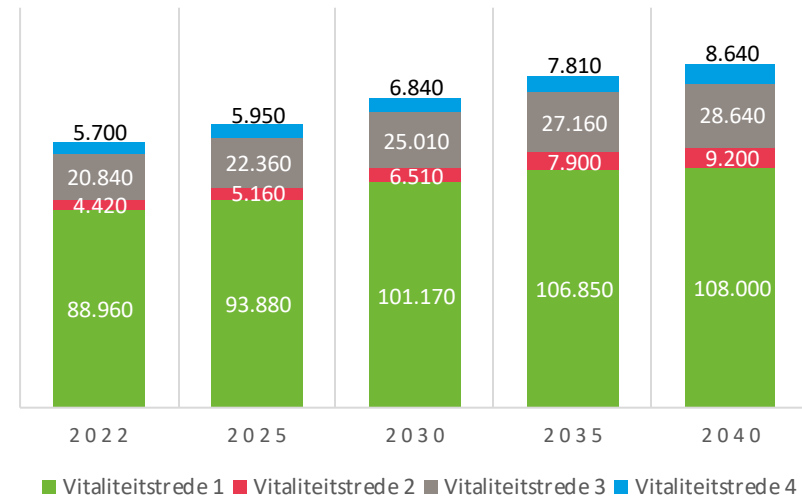

De indeling in treden geeft inzicht in de zorgvraag en vitaliteit van ouderen, en is daarmee een goede voorspeller van de woonvraag. Uit woonwensenonderzoeken blijkt dat ouderen naarmate ze minder vitaal worden, vaker een voorkeur hebben voor een geclusterd woonconcept voor ouderen. Dit is ook terug te zien in het feitelijk woongedrag van ouderen. Dat betekent niet dat in geclusterde woonvormen alleen ouderen met een (zware) zorgvraag wonen: er zijn ook ouderen die al *voordat* ze een zorgvraag ontwikkelen graag willen verhuizen naar geclusterd wonen: niet vanwege hun actuele zorgvraag, maar uit voorzorg of vanwege een behoefte aan sociaal contact of comfort. In vitaliteitstreden 4 woont een aanzienlijk deel van de ouderen in een geclusterd woonconcept waar intensieve zorg geboden wordt (zoals een verpleeghuis); ook voor deze groep geldt echter dat een deel nog in een reguliere woning woont.

Het volgende figuur laat zien wat de huidige en toekomstige verdeling is van ouderen in de provincie Drenthe naar de verschillende vitaliteitstreden, uit-

gaande van het huidige zorggebruik per leeftijdscategorie en de demografische prognose. De percentuele groei is met name fors in vitaliteitstreden 2 en 4.

Figuur 3.4: Prognose vitaliteit ouderen in Drenthe, naar vitaliteitstrede (in personen)

Bron: CBS-Microdata, Woonzorgweter Companen.

3.3 Vraaganalyse woonvormen

Wanneer we de cijfers uit figuur 3.4 combineren met informatie over de woon-situatie per vitaliteitstrede (bijlage 4), dan volgt daar een beleidsvrije vraagprognose voor woonvormen uit. Deze prognose noemen we de basisprognose. Tabel 3.1 toont het resultaat. In de tabel is te zien dat ook in de toekomst het grootste deel van de 65-plussers zal wonen in een reguliere woning. De toename in de vraag naar regulier wonen zal zich niet in zijn geheel vertalen in

een nieuwbouwpogave; veel toekomstige ouderen wonen per slot van rekening al in een woning en zullen in deze zelfde woning blijven wonen als ze ouder worden.

Doordat er steeds meer ‘oudere ouderen’ in de provincie Drenthe wonen, zal onder de totale groep 65-plussers de behoefte aan geclusterd wonen (met Wlz-zorg) in verhouding meer gaan toenemen dan de behoefte aan regulier wonen.

Tabel 3.1: Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen provincie Drenthe, basisprognose (2022 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

	2022	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	58.130	61.790	67.000	71.390	72.950
Geclusterd wonen	16.070	17.130	18.970	20.530	21.400
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	4.060	4.340	5.050	5.860	6.600
Totaal	78.260	83.260	91.020	97.780	100.950

Bron: Woonzorgweter Companen.

Trendvariant

Met de basisprognose als vertrekpunt zijn we in gesprek gegaan met stakeholders. In deze bijeenkomst hebben we trends en ontwikkelingen besproken die van invloed kunnen zijn op de toekomstige vraag naar wonen met zorg voor ouderen. Op basis van de bespreking hebben we een trendvariant van de behoefteprognose uitgewerkt waarin we rekening hebben gehouden met de volgende punten die uit het gesprek naar voren kwamen:

- Een steeds groter deel van de mensen met een Wlz-indicatie zal buiten een woonzorgcentrum (geclusterd wonen met Wlz-zorg) wonen. Dat sluit aan bij de wens van veel ouderen om eigen regie te houden over het leven.
- We voorzien geen stijging in het aanbod van het aantal verpleeghuisplekken; de stijging van het aantal ouderen met een Wlz-indicatie (vitaliteitstrede 4) zal opgevangen moeten worden in zowel woonzorgcentrum extramuraal (VPT/MPT) als in geclusterde woonvormen. Het gaat hier onder meer om geclusterde woonvormen op basis van scheiden

wonen/zorg, waarbij geldt dat als mensen een zeer zware zorgvraag ontwikkelen, ze toch moeten verhuizen naar een woonzorgcentrum.

- We verwachten dat richting de toekomst relatief meer mensen in vitaliteits-trede 1 tot en met 3 zullen verhuizen naar een geclusterde woonvorm, uit voorzorg of vanwege een behoefte aan sociaal contact of comfort. De nieuwe generatie ouderen is zich meer bewust van de noodzaak om tijdig te anticiperen op hun toekomstige zorgvraag en zal daardoor eerder deze stap zetten - mits er uiteraard voldoende aantrekkelijk en divers aanbod van geclusterde woningen is.

Bijlage 4 toont de aannames die we hebben gehanteerd voor het jaar 2040. In de trendprognose beweegt de vraag naar bepaalde woonvormen in elk van de vitaliteitstreden geleidelijk aan van de huidige verdeling naar deze verdeling.

Tabel 3.2 Prognose vraag naar woonvormen voor ouderen provincie Drenthe, trendprognose (2022 – 2040, huishoudens, afgerond op 10-tal)

	2022	2025	2030	2035	2040
Regulier wonen	58.130	61.140	65.090	68.100	68.200
Geclusterd wonen	16.070	18.080	21.760	25.500	28.670
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	4.060	4.040	4.170	4.180	4.080
Totaal	78.260	83.260	91.020	97.780	100.950

Bron: Woonzorgweter Companen.

Uitsplitsing naar marktsegment

Op basis van het WoON2018 en CBS-Microdata is achterhaald waar de groep 65-plussers nu wonen en hoe zij graag willen wonen. Dat maakt het mogelijk om de prognose voor geclusterd wonen voor ouderen verder uit te splitsen naar marktsegment. Circa 30% van het geclusterd wonen voor ouderen valt binnen de sociale huur, 8% binnen de vrije sector huur en 62% binnen de koopsector. Naar de toekomst toe zien we het aandeel binnen de sociale huur afnemen en het aandeel in de koop juist toenemen. Het aandeel in de vrije

sector huur blijft gelijk. Dit heeft te maken met de generatiewissel: toekomstige ouderen zullen vermogender zijn dan de huidige generatie ouderen (zie figuur 3.5). Hierdoor neemt de relatieve vraag naar geclusterde woningen in de sociale huur af.

Tabel 3.3: Behoefteprognose geclusterd wonen provincie Drenthe, uitgesplitst naar marktsegment, basisprognose (2022 – 2040); huishoudens afgerond op 10-tal)

	2022	2025	2030	2035	2040
Sociale huur	4.720	4.870	5.140	5.370	5.470
Vrije sector huur	1.350	1.400	1.500	1.630	1.660
Koop	10.000	10.860	12.330	13.530	14.270
Totaal	16.070	17.130	18.970	20.530	21.400

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 3.4: Behoefteprognose geclusterd wonen provincie Drenthe, uitgesplitst naar marktsegment, trendprognose (2022 – 2040); huishoudens afgerond op 10-tal)

	2022	2025	2030	2035	2040
Sociale huur	4.720	5.100	5.810	6.530	7.130
Vrije sector huur	1.350	1.480	1.720	1.970	2.190
Koop	10.000	11.500	14.230	17.000	19.350
Totaal	16.070	18.080	21.760	25.500	28.670

Bron: Woonzorgweter Companen.

Uitsplitsing naar kernen

Voor vier gemeenten² is de behoefteprognose op een lager schaalniveau door-gerekend. Hierin is rekening gehouden met de wisselende bevolkingsopbouw binnen de kernen³. Uitgangspunt van de berekening is de veronderstelling dat de meeste ouderen het liefst in de eigen kern willen blijven wonen als zij

² De gemeenten Hoogeveen, Tynaarlo, Westerveld en De Wolden hebben informatie aangeleverd over de huidige bevolkingsopbouw per kern. Voor de andere gemeenten was deze informatie niet bekend, waardoor er geen uitsplitsing op kernniveau gemaakt kon worden.

verhuizen naar een geclusterde woonvorm of woonzorgcentrum. Deze behoefteprognose op kernniveau is te vinden in de factsheets.

3.4 Vraag naar woonconcepten binnen geclusterd wonen

Verschillende groepen ouderen zoeken verschillende typen geclusterde woonvormen. Welke keuzes groepen ouderen hierin maken is onder meer afhankelijk van hun waardenprofiel en financiële mogelijkheden, die wij samenbrengen in zogeheten ‘woonstijlen’.

Tabel 3.5: Indeling voor woonstijlen naar generatie (geboortjaar) en financiële positie

	Lagere financiële positie	Middel financiële positie	Hoge financiële positie
Stille Generatie (1940 e.o.)	Kwetsbare Ouderen	Oudere comfortzoekers	Welgestelde cultuurminnaars
Protestgeneratie (1940 - 1955)	Traditionele buurtbewoners	Vitale comfortzoekers	Welgestelde levensgenieters
Generatie X (1955 - 1970)	Actieve buurtbewoners	Moderne hofjesbewoners	Ondernemende levensgenieters
Pragmatische generatie (1970 - 1985)	Laag	Middel	Hoog

³ In veel kernen is het bevolkingsaantal - en daarmee het aantal ouderen - te laag om een betrouwbare behoefteprognose aan woonvormen voor ouderen op te stellen op kernniveau. Daarom zijn kernen samengevoegd in clusters.

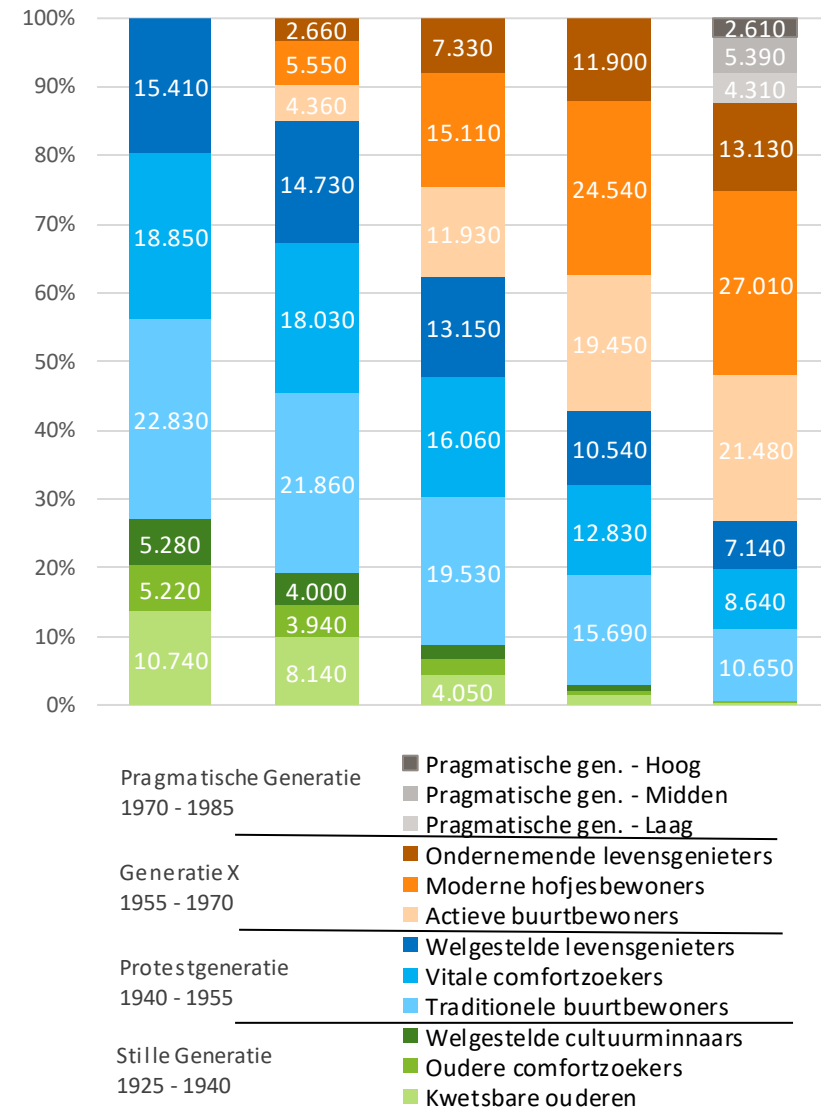
Wij zien twaalf dominante woonstijlen onder huidige en toekomstige generaties ouderen (50+) (bijlage 5). In de woonstijlen worden 50-65-jarigen meegenomen, omdat deze groep in de toekomst de 'nieuwe' generatie ouderen zijn. Op dit moment hebben zij nog een beperkte vraag naar geschikte en geclusterde woonvormen. Naarmate de leeftijd vordert zal de vraag toenemen naar seniorenwoningen. De indeling naar woonstijlen is gebaseerd op analyses van feitelijke en subjectieve informatie (CBS-Microdata, het WoON en sociologisch onderzoek naar generaties en waardepatronen) ten aanzien van het inkomen, leeftijd, huishoudenssamenstelling, stedelijkheid, opleiding en vermogen. In welke groep iemand is ingedeeld, is onder meer afhankelijk van het geboortjaar (generatie) en de financiële positie.

Wij maken een inschatting van de keuze die mensen gaan maken op het moment dat zij verhuizen naar een geclusterde woonvorm voor ouderen. Dit leidt tot een 'woonmix' per woonstijl (zie bijlage 5). In de woonmix maken wij primair het onderscheid tussen de voorkeur voor appartementen (afkorting app: weinig onderhoud, overzichtelijk en gezamenlijke voorzieningen) en grondgebonden woningen (afkorting ggb: groter woonoppervlak, buitenruimte en meer zelfstandigheid). Secundair geven we aan welke woonconcepten goed passen bij de waarden en de financiële positie van de woonstijlen.

Generatiewissel

De ideale woonmix van de totale groep ouderen zal van jaar op jaar veranderen, omdat generaties elkaar opvolgen en de verhouding tussen de woonstijlen dus ook verandert. Figuur 3.5 geeft een beeld van deze generatiewissel: in deze grafiek is te zien hoe de totale groep 65-plushuishoudens op enig moment is samengesteld, uitgedrukt in woonstijlen. We zien dat de 'stille generatie' geleidelijk aan uit beeld verdwijnt en Generatie X zijn opwachting maakt. Vanaf 2040 zien we dat een nieuwe generatie in beeld komt: de 'Pragmatische generatie' (nu 37 tot en met 52 jaar).

Figuur 3.5: Verdeling 65-plushuishoudens naar woonstijl provincie Drenthe (2022 - 2040; afgerond op 10-tal)

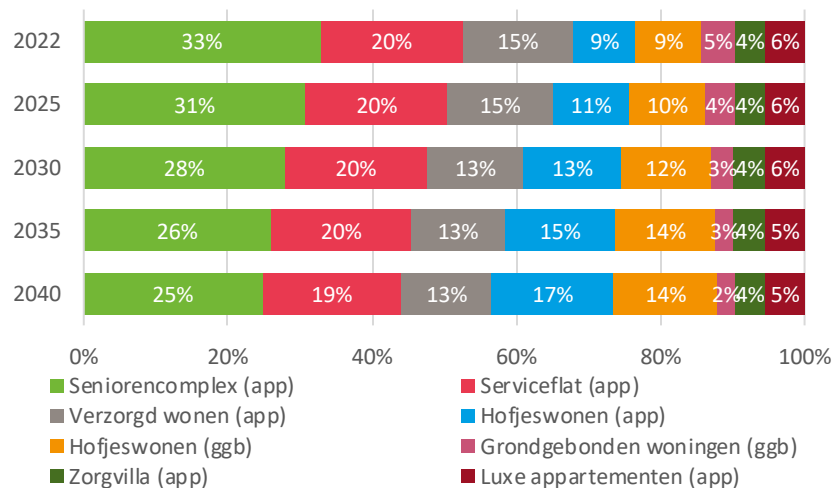

Woningtype en woonconcept

Op basis van de woonwensen per woonstijl (bijlage 5) en de prognose van woonstijlen (figuur 3.5) is het mogelijk om een prognose op te stellen van gewenste woningtypes en woonconcepten binnen het geclusterd wonen.

Figuur 3.6 geeft weer hoe de behoefte aan diverse woonconcepten binnen het geclusterd wonen zich door de tijd naar verwachting zal ontwikkelen (in aandelen). De relatieve behoefte aan traditionele vormen van geclusterd wonen, zoals seniorencomplexen en grondgebonden seniorenwoningen, zal met de komst van nieuwe generaties, geleidelijk gaan afnemen. Het hofjeswonen zal relatief gezien aan populariteit winnen.

Figuur 3.6: Gewenste verdeling binnen geclusterd wonen, naar woonconcept

Bron: Woonzorgweter Companen.

3.5 Aanbodinventarisatie

Er is een inventarisatie onder zorgaanbieders en corporaties gedaan om het aanbod aan ouderenhuisvesting in kaart te brengen. Sommige zorgaanbieders en corporaties hebben deze inventarisatie ingevuld. Voor partijen die dat niet hebben gedaan, hebben wij door middel van deskresearch een inschatting gemaakt van het aanbod. Het aanbod aan ouderenhuisvesting is echter niet compleet, omdat niet voor alle zorgaanbieders en corporaties openbare informatie te vinden was over locaties en het aantal plekken voor ouderenhuisvesting.

Op basis van de inventarisatie en deskresearch hebben we in de provincie Drenthe zo'n 7.941 sociale huurwoningen in geclusterde woonvormen voor ouderen in beeld (tabel 3.5). Het gaat hier om woningen in complexen die hoofdzakelijk door ouderen worden bewoond én toegankelijk zijn zonder Wlz-indicatie. Het aanbod in de vrije sector huur en koopsector komt voornamelijk vanuit CBS-Microdata; mogelijk hebben we niet al het aanbod in deze sectoren compleet in beeld. Verder zien we 2.756 plaatsen voor geclusterd wonen met Wlz-indicatie. Deze plekken worden bewoond door mensen met somatische of psychogeriatrische klachten. De praktijk leert dat een (groot) deel van deze plekken wisselend inzetbaar is: hetzij voor mensen met somatische of psychogeriatrische problematiek, hetzij soms ook voor thuiszorg (Zvw) en tijdelijke zorg.

Tabel 3.6: Aanbod ouderen naar corporatie/aanbieder (situatie 2022)

	Geclusterd wonen met Wlz-indicatie (woonzorgcentrum)	Geclusterd wonen voor ouderen		
		Sociale huur	Vrije sector huur	Koop
Accolade Zorg	101			
Zorggroep Noorderboog*	465			
Interzorg*	694			
Icare*	422			
Zorggroep Drenthe*	492			
NNCZ*	80			
Dignis*	80			
Herbergier Emmen	16			
Dagelijks Leven	80			
Thoes in 't Groen*	20			
Huize P.R. Derks	12			
Het Gastenhuis	20			
Herbergier Gees	15			
ZZWD Woonzorg*	139			
Woonzorg Sanniek	44			
Huize Wezup*	20			
Woonzorg de Bremhoeve	40			
Zwarte Racker	16			
Habion**		150		
Woonzorg Nederland**		677		
De Volmacht		229		
Stichting Eelder Woningbouw		233		
Vestia		36		
Woonborg		1.218		
Woonservice**		813		
Actium		3.229	2	
Woonconcept		1.356		
Schatting op basis van microdata			1.685	2.460
Totaal	2.756	7.941	1.687	2.460

Noot: Van zorgaanbieders Zorggroep Tangenborgh en Zorggroep Treant is onbekend hoeveel plekken voor ouderenhuisvesting zij hebben. Ditzelfde geldt voor de woningcorporaties Domesta, Lefier en Omnia Wonen.

* Van deze zorgaanbieders is een inschatting gemaakt van het aanbod aan ouderenhuisvesting op basis van deskresearch.

** Van deze corporaties is een inschatting van het aanbod aan ouderenhuisvesting op basis van deskresearch.

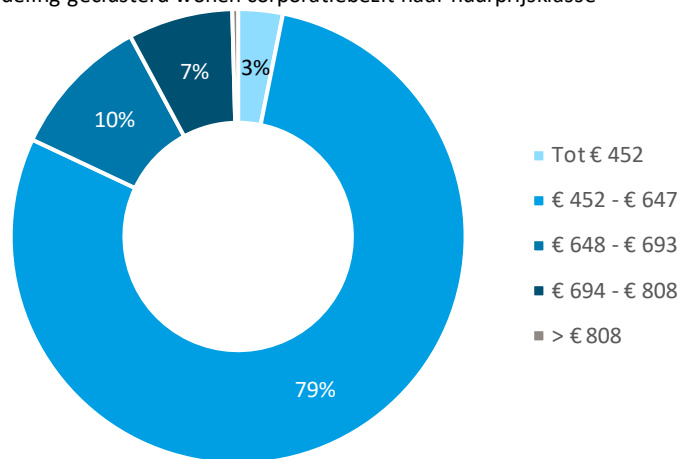
Bron: Aanbodinventarisatie Companen, CBS-Microdata en deskresearch Companen.

Kenmerken geclusterde woningen in het corporatiebezit

In de aanbodinventarisatie is aan corporaties gevraagd naar de kenmerken van hun huidige aanbod in geclusterde woonvormen voor ouderen. In totaal hebben we zo'n 7.950 geclusterde woningen voor ouderen bij de corporaties in de provincie Drenthe in beeld. Van 6.303 van deze woningen zijn aanvullende kenmerken door de corporaties doorgegeven.

Het grootste deel van deze woningen heeft een huurprijs tussen de kwaliteitskortingsgrens en de eerste aftoppingsgrens (79%). Een klein deel (3%) van het geclusterde aanbod voor ouderen heeft een huurprijs tot de kwaliteitskortingsgrens. Corporaties hebben geen aanbod geclusterd wonen boven de liberalisatiegrens. In onderstaand figuur is de verdeling te zien over de verschillende huurprijsklassen.

Figuur 3.7: Verdeling geclusterd wonen corporatiebezit naar huurprijsklasse

Bron: Aanbodinventarisatie Companen.

Voor 1.841 corporatiewoningen hebben we ook informatie van de verhuurders ontvangen over de toegankelijkheid: 63% van de woningen zijn rollator- of rolstoelgeschikt en 37% van de woningen zijn niet geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking.

Naast de huurprijs en toegankelijkheid van de geclusterde woningen van de corporaties in Drenthe is in de aanbodinventarisatie ook gevraagd naar andere kenmerken.

- Van 5.049 woningen is bekend of ze een ontmoetingsruimte (of horecagelegenheid) binnen het complex hebben. Ongeveer drie tiende (28%) van de corporatiewoningen heeft een ontmoetingsruimte binnen het complex.
- Van 1.680 woningen is bekend of ze over een scootmobielberging beschikken. Voor 194 woningen (12%) geldt dat ze gelegen zijn in een complex waar een (gezamenlijke) scootmobielberging aanwezig is. Het

veelgebruikte keurmerk voor woningen Woonkeur schrijft voor dat er in complexen die gericht zijn op mensen met een zorgvraag ten minste één scootmobielstalling per twee woningen is; voor complexen waar zowel mensen met als zonder zorgvraag wonen, stelt Woonkeur geen harde eis aan het minimaal aantal aanwezige stallingsplaatsen.

- Voor 2.803 woningen hebben we ook informatie ontvangen over de nabijheid van voorzieningen. Van deze 2.803 woningen ligt 86% binnen 500 meter van een inloopvoorziening, 79% van een supermarkt en 58% van een bushalte.

3.6 De huisvestingsopgave: match vraag en aanbod

Via de aanbodinventarisatie onder zorgaanbieders en corporaties in de provincie Drenthe hebben we geen compleet beeld van het aanbod aan ouderenhuisvesting. Om toch een match te maken tussen vraag en aanbod, stellen we het aanbod gelijk aan de huidige vraag. Het tekort aan aanbod dat richting de toekomst ontstaat is de minimale opgave; de opgave kan echter groter zijn wanneer er in de huidige situatie al een tekort aan aanbod is.

Onderstaande tabellen laten de minimale opgave zien. Negatieve getallen duiden op tekorten, positieve getallen op een overschot.

- Voor geclusterd wonen voor ouderen geldt dat in de basisprognose het tekort oploopt tot 5.330 woningen in 2040. In de trendprognose is in 2040 de minimale opgave nog groter met een tekort van 12.620 woningen.
- Voor geclusterd wonen met Wlz-zorg ontstaat er in de basisprognose een tekort van 2.540 plekken in 2040. In de trendprognose ontstaat er een klein tekort van zo'n 20 plekken. Dit komt omdat we er in de trendprognose van uitgaan dat een steeds groter deel van de mensen met een Wlz-indicatie buiten een woonzorgcentrum woont, zoals beschreven op pagina 18.

Tabel 3.7: Minimale opgave geclusterde woonvormen voor ouderen, basisprognose (2022 – 2040; huishoudens)

	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	0	-1.060	-2.900	-4.460	-5.330
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	-280	-990	-1.800	-2.540
Totaal	0	-1.340	-3.890	-6.260	-7.870

Tabel 3.8: Minimale opgave geclusterde woonvormen voor ouderen, trendprognose (2022 – 2040; huishoudens)

	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	0	-2.010	-5.690	-9.430	-12.600
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	+20	-110	-120	-20
Totaal	0	-1.990	-5.800	-9.550	-12.620

Wanneer we inzoomen op de marktsegmentatie van de geclusterde woonvormen van ouderen, dan valt het volgende op:

- Zonder van alle corporaties het aanbod in beeld te hebben, zijn er al zo'n 7.950 geclusterde woningen voor ouderen in de sociale huur. De huidige behoefte ligt lager (4.720). Ook richting 2040 ligt de behoefte in zowel de basisprognose als trendprognose lager dan 7.950. Er zit dus ontspanning op het aanbod geclusterd wonen voor ouderen in de sociale huur. In kwalitatieve zin zal er wel een opgave liggen: het transformeren van traditioneel geclusterd aanbod naar meer moderne concepten.
- Op basis van de inventarisatie lijkt het aanbod in de vrije huursector (1.687) hoger te zijn dan de huidige vraag (1.350). In de basisprognose blijft het huidige aanbod voldoende om in de behoefte van 2040 te voorzien. In de trendprognose ontstaat er een tekort van 840 woningen.
- Voor geclusterd wonen in de koopsector is er momenteel al een groot tekort van 7.540 woningen. Het tekort loopt op tot 11.810 woningen in 2040 wanneer we uitgaan van de basisprognose, en tot 16.890 woningen wanneer we uitgaan van de trendprognose.

4 Mensen met een lichamelijke beperking

Tussen de (somatische) ouderenzorg en de zorg voor mensen met een lichamelijke beperking bestaat enige overlap. Mensen met een (al dan niet aangeboren) lichamelijke beperking hebben net als ouderen vaak behoefte aan een aangepaste woning en soms ook aan (intensieve) zorg. In dit hoofdstuk brengen we de langdurige zorgvragers met een lichamelijke beperking in beeld, en gaan we in op de vraag naar toegankelijke woningen vanuit deze groep en de groep ouderen in de provincie Drenthe.

4.1 Doelgroep en context

Mensen met een (al dan niet aangeboren) lichamelijke beperking hebben allen behoefte aan een goed toegankelijke woning. De mate waarin een woning moet zijn aangepast is afhankelijk van de aard en zwaarte van de beperking. Het is niet belangrijk of een woning grondgebonden is, mits een lift en elektrische toegangsdeuren aanwezig zijn. De woning zelf moet het liefst gelijkvloers zijn en genoeg ruimte bieden in de badkamer voor diverse hulpmiddelen. De woonomgeving moet toegankelijk zijn en de woning moet gelegen zijn in de buurt van voorzieningen zoals een huisarts, winkels en ontmoetingsplekken. Daarnaast moet er ook voldoende parkeergelegenheid zijn in de directe omgeving, bij voorkeur voor de deur.

⁴ Beperkingen bij Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen zoals traplopen, zich wassen of aankleden.

4.2 Vraaganalyse

Vraag naar woonzorgplekken voor LG-doelgroep

Om een inschatting te maken van de omvang van de groep met een Wlz-indicatie vanwege een lichamelijke beperking is gebruik gemaakt van de CIZ-databank. In januari 2022 hadden in de provincie Drenthe ongeveer 595 mensen een LG-indicatie. Dit zijn met name mensen tussen de 18 en 65 jaar. Op basis van de demografische ontwikkeling verwachten we dat de vraag naar woonplekken voor deze groep de komende jaren stijgt; een vraag van 645 woonplekken.

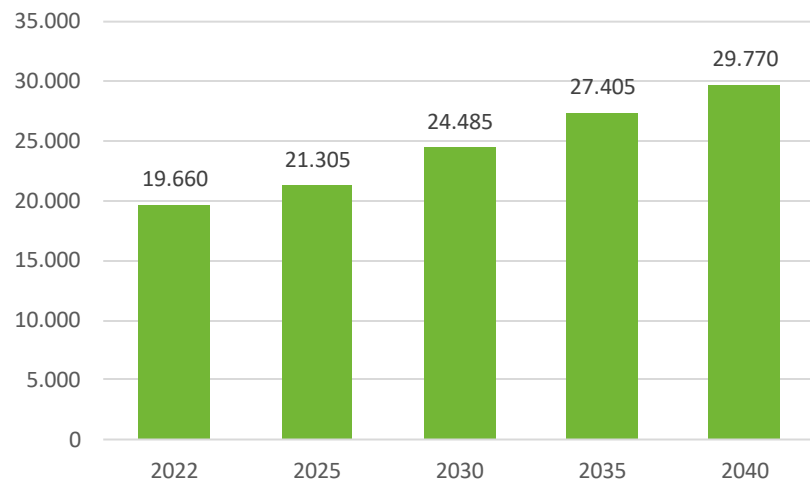
De vraag vanuit de groep mensen met een lichamelijke beperking kan worden opgevangen door middel van woonvormen die speciaal bedoeld zijn voor deze groep. Wanneer we naar het aanbod aan plekken voor mensen met een lichamelijke beperking kijken, hebben we geen woonplek in beeld. Volgens het aanbod dat wij in beeld hebben zou er dus een tekort aan aanbod zijn. Het zou goed kunnen dat de mensen met een Wlz-indicatie vanwege een lichamelijke beperking deze krijgen in een reguliere, aangepaste woning.

Vraag naar 'geschikte' woningen onderen ouderen en LG-doelgroep

Mensen met een mobiliteitsbeperking (waaronder ouderen) hebben behoefte aan een 'toegankelijke' of 'geschikte' woning. Om de vraag naar geschikte woningen te bepalen, maken we gebruik van onze ervaringen uit het werkveld, woonwensenonderzoeken onder ouderen en cijfers van onderzoeksbureau ABF Research. ABF raamt het aantal huishoudens met een ADL-beperking⁴ in de provincie Drenthe op ongeveer 19.660 huishoudens. Richting de toekomst

spiegelen wij de behoefte aan geschikte woningen aan de ontwikkeling van de groep ouderen in vitaliteitstrede 2 tot en met 4, om daarmee rekening te houden met de effecten van de vergrijzing op de vraag naar geschikte woningen. We zien dat het aantal huishoudens met een ADL-beperking en daarmee ook de vraag naar geschikte woningen groeit met ruim 10.000 woningen in de periode tot 2040.

Figuur 4.1: Vraagprognose ‘geschikte’ woningen (2022 – 2040; huishoudens, afgerond op 5-tal)

Bron: Woonzorgweter Companen.

Uitsplitsing rollator- en rolstoelgeschikte woningen

Een deel van de mensen met een mobiliteitsbeperking maakt gebruik van een rolstoel; een veel groter deel heeft een lichtere beperking en kan ook uit de voeten met een rollator of stok. Dit verschil heeft ook consequenties voor het type woning dat zij nodig hebben. In deze paragraaf besteden we aandacht aan de uitsplitsing van de totale vraag naar toegankelijke woningen in ‘rolstoel-

geschikte’ woningen, ‘rolstoeltoegankelijke’ woningen en ‘rollatorgeschikte’ woningen. In de praktijk blijkt namelijk dat een deel van de mensen die gebruik maakt van een rolstoel de rolstoel alleen buitenshuis gebruikt; zij kunnen daarom toe met een ‘rolstoeltoegankelijke’ woning.

Bij het bepalen van de vraag naar geschikte woningen maken wij onderscheid tussen mensen met een mobiliteitsbeperking die een kruk, stok of rollator gebruiken: wij gaan ervan uit dat zij behoefte hebben aan een woning die geschikt is voor een rollator. Mensen die gebruik maken van een rolstoel hebben aanvullende eisen ten aanzien van toegankelijkheid in de woning, om zich vrij te kunnen bewegen door het huis. Een deel heeft behoefte aan een rolstoeltoegankelijke woning, een deel aan een rolstoelgeschikte woning.

Er is geen betrouwbaar landelijk onderzoek dat aangeeft welk deel van de mensen met een mobiliteitsbeperking gebruik maakt van een rolstoel. Uit onderzoek dat Companen recent heeft uitgevoerd onder 55-plussers in de provincie Flevoland is wel een beeld af te leiden. In een enquête is gevraagd of iemand in het huishouden gebruik maakt van een hulpmiddel waaronder een rollator of rolstoel. Daarop hebben we doorgevraagd of de rolstoel binnenshuis, buitenshuis of binnen- én buitenshuis wordt gebruikt. Uit het onderzoek komt het volgende beeld naar voren:

Tabel 4.1: Aandeel mensen met een mobiliteitsbeperking naar benodigd woningtype

Geschiktheidstype	Aandeel mensen met een mobiliteitsbeperking
Rolstoelgeschikt	5%
Rolstoeltoegankelijk	11%
Rollatorgeschikt	84%
Totaal	100%

Bron: Resultaten enquête onder 55-plussers in de provincie Flevoland, 2022.

Door de gegevens over het gebruik van hulpmiddelen te combineren met de eerder in beeld gebrachte prognose van het totaal aantal huishoudens met een mobiliteitsbeperking, kunnen wij een inschatting maken van de behoefte aan rolstoelgeschikte-, rolstoeltoegankelijke- en rollatorgeschikte woningen. In onderstaande tabel wordt de uitgesplitste vraagprognose weergegeven.

Tabel 4.2: Vraagprognose uitgesplitst naar geschiktheidstype (2022 - 2040; huishoudens; afgerond op 5-tal)

Geschiktheidstype	2022	2025	2030	2035	2040
Rolstoelgeschikte woningen	980	1.065	1.225	1.370	1.490
Rolstoeltoegankelijke woningen	2.165	2.345	2.695	3.015	3.275
Rollatorgeschikte woningen	16.515	17.895	20.565	23.020	25.005
Totaal	19.660	21.305	24.485	27.405	29.770

Bron: Woonzorgweter Companen.

Bovenstaande tabel laat zien dat in de huidige situatie circa 980 huishoudens in de provincie Drenthe behoefte hebben aan een rolstoelgeschikte woning, circa 2.165 huishoudens aan een rolstoeltoegankelijke woning en circa 16.515 huishoudens aan een rollatorgeschikte woning. In 2040 is de behoefte aan rolstoelgeschikte woningen met 510 woningen toegenomen, rolstoeltoegankelijke woningen met 1.110 woningen toegenomen en rollatorgeschikte woningen met 8.490 woningen.

Een deel van de mensen die behoefte heeft aan een 'geschikte' woning, wil in een geclusterde woning of woonzorgcentrum wonen. Een ander deel geeft er de voorkeur aan om te verhuizen naar een geschikte reguliere woning, of om de bestaande reguliere woning dusdanig aan te passen dat deze geschikt wordt. In praktijk zijn er altijd meer 'geschikte' woningen nodig dan er mensen zijn met een mobiliteitsbeperking, om de eenvoudige reden dat een deel van de woningen die levensloopgeschikt zijn, bewoond worden door mensen zonder mobiliteitsbeperking. Uitgangspunt is dat alle woningen in 'geclusterd

wonen voor ouderen' en 'woonzorgcentrum' ten minste rollatorgeschikt moeten zijn. Immers: ook als hier mensen komen wonen die (nog) geen mobiliteitsbeperking hebben, dan moeten zij hier kunnen blijven wonen als zij die op latere leeftijd wel krijgen. Om een inschatting te kunnen maken van het aantal reguliere woningen dat 'geschikt' moet zijn om te voorzien in de toekomstige vraag, hebben we gekeken naar het aantal mensen dat in vitaliteitstrede 2, 3 en 4 valt en in een reguliere woning woont. Onderstaande tabel laat zien hoe de vraag naar geschikte reguliere woningen zich ontwikkelt in de basisprognose. In de trendprognose is de aanname gedaan dat een groter deel van de ouderen (preventief) verhuist naar een geclusterde woning. In dat geval zijn logischerwijs minder geschikte reguliere woningen nodig.

Tabel 4.3: Vraagprognose geschikte woningen naar woonvormen in basisprognose (2022 – 2040; huishoudens; afgerond op 5-tal)

	2023	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	19.660	21.305	24.485	27.405	29.770
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	<i>9.535</i>	<i>10.390</i>	<i>11.740</i>	<i>13.025</i>	<i>13.945</i>

Bron: Woonzorgweter Companen.

4.3 Geschikt woningaanbod

In onze analyse van de geschiktheid van de woningvoorraad zijn wij uitgegaan van de volgende meetgraad voor 'geschiktheid': alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die eventueel een wandelstok of kruk(ken) gebruiken. Alle appartementen of (galerij)flats gelden als 'geschikt', zolang deze over een lift beschikken. In de analyse wordt geen rekening gehouden met de 'buitenkant' van de woningen. Als woningen geschikt zijn, moeten die ook extern toegankelijk zijn. Dit betekent geen opstapjes en drempels naar de

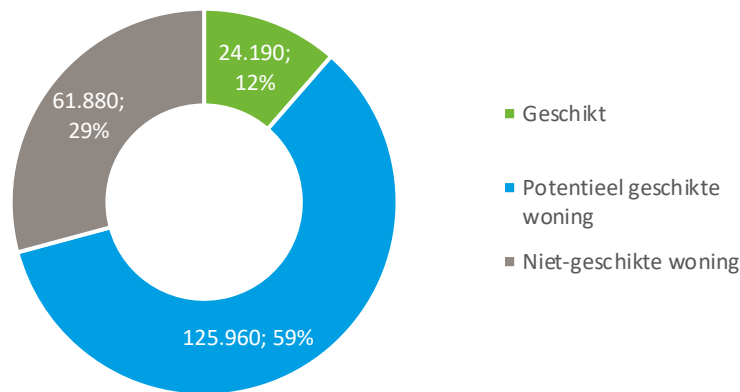
voor deur en bij appartementen moeten de deuren van het complex elektrisch bediend kunnen worden.

Eengezinswoningen wijzen wij als ‘potentieel geschikt’ aan als zij voldoen aan één van deze kenmerken:

- eengezinswoning, gebouwd na 1998;
- inhoud bij koopwoning is groter dan 350 m³ en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m³ en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning.

Een verdere toelichting op de werkwijze is terug te vinden in bijlage 2.

Figuur 4.2: Provincie Drenthe. Aanbod ‘geschikte’ woningen volgens ‘doorzonscan’ (2022)

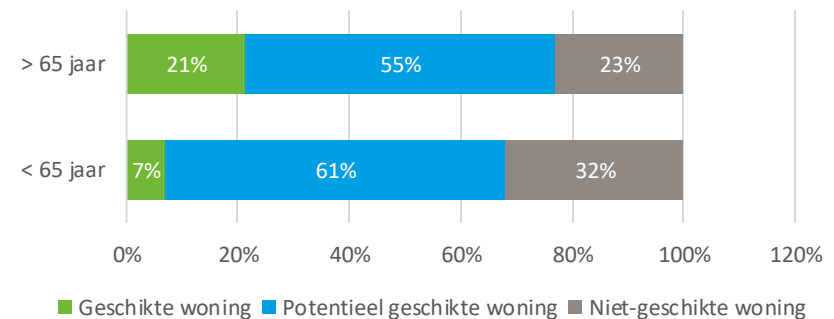
Bron: CBS-microdata provincie Drenthe, bewerkt door Companen (2022).

We hebben de geschiktheid geanalyseerd van in totaal circa 212.000 woningen die opgenomen zijn als zelfstandige woningen in CBS-microdata in de provincie Drenthe. Volgens deze analyse is ongeveer één op de acht woningen (12%, 24.190 woningen) geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking. Meer dan de helft van de woningvoorraad (59%, 125.960 woningen) is geschikt te maken. Ongeveer een derde van de woningen (29%, 61.880 woningen) is niet geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking.

Uitsplitsing naar leeftijdsklasse

Niet iedere geschikte woning wordt bewoond door een oudere met een mobiliteitsbeperking. Van de geschikte woningvoorraad wordt twee vijfde (41%) bewoond door huishoudens onder de 65 jaar. Deze woningen zijn dus niet beschikbaar voor ouderen. Van de circa 24.185 geschikte woningen blijft in de praktijk een aanbod over van circa 14.165 woningen.

Figuur 4.3: Geschiktheid woningvoorraad volgens ‘doorzonscan’, naar leeftijd bewoner (2022)

Bron: CBS-microdata provincie Drenthe, bewerkt door Companen (2022).

De uitsplitsing van de woningvoorraad in de provincie Drenthe naar leeftijdsgroepen laat het volgende zien: 65-plussers wonen vaker in een geschikte

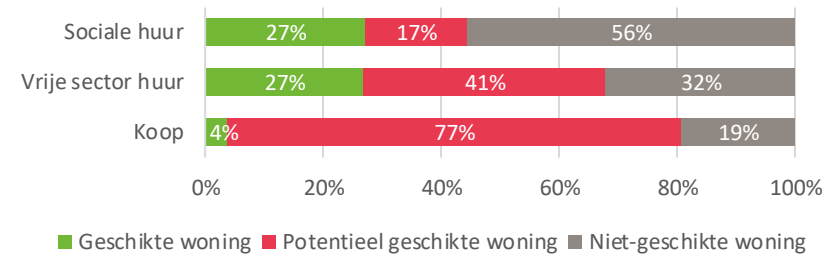
woning (21%) dan 65-minners (7%). Van de 65-plussers woont bijna een kwart (23%) in een niet-geschikte woning. Hier ligt de opgave om doorstroming naar een geschikte woning te bevorderen.

Uitsplitsing naar eigendomssituatie

De geschiktheidsopgave binnen de provincie Drenthe is onevenredig verdeeld naar de eigendomssituatie:

- Corporatiewoningen zijn het vaakst niet-geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking (56% van de voorraad; circa 28.090 woningen). Het aandeel geschikte woningen in de corporatiesector, 27% (13.710 woningen), is even hoog als in de vrije huursector. Slechts 17% van de corporatiewoningen (circa 8.625 woningen) is met een kleine ingreep geschikt te maken.
- Ook in de particuliere huurvoorraad is een groot gedeelte niet geschikt. Dit hangt veelal samen met de afwezigheid van een lift of een nauwe trap-opgang, waardoor er geen ruimte is voor een traplift. Het aandeel niet-geschikte woningen is met 32% (5.950 woningen) lager dan in de corporatiesector. In de particuliere huursector is een groter gedeelte potentieel geschikt; 41% (7.605 woningen). Het aandeel geschikte woningen is 27% (4.980).
- De grootste kansen liggen in de koopsector; het aandeel 'geschikte woningen' is hier het laagst (4%, ongeveer 5.385 woningen), terwijl maar liefst 77% (109.670 woningen) met een kleine ingreep geschikt te krijgen is. Dit komt doordat koopwoningen vaak een rijwoning of een grote eengezins-woning zijn.

Figuur 4.4: Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom volgens 'doorzonscan' (2022)

Bron: CBS-microdata provincie Drenthe, bewerkt door Companen (2022).

4.4 Huisvestingsopgave geschikt wonen

De huidige vraag naar reguliere geschikte woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking (ouderen en mensen met een lichamelijke beperking) bedraagt circa 9.535 woningen. In 2040 zal deze behoefte oplopen tot circa 13.945 woningen. De huidige en toekomstige vraag is lager dan het huidige geschikte woningaanbod: circa 24.190 geschikte woningen. We zagen dat in de praktijk een aanbod overblijft van circa 14.165 woningen, doordat twee vijfde van de geschikte woningen wordt bewoond door jongere huishoudens zonder beperking. In feite zijn er dus reguliere geschikte woningen genoeg. Maar aandacht blijft nodig voor het toewijzen, labelen of matchen van geschikte woningen voor mensen met een mobiliteitsbeperking.

5 Mensen met een verstandelijke beperking

De groep mensen met een (licht) verstandelijke beperking kent een diverse samenstelling. Zij kunnen onder andere behoefte hebben aan verpleging of verzorging, huishoudelijke hulp of begeleiding bij gedragsproblematiek. Een groot deel van de mensen woont in een instelling; dit kan ook kleinschalig in de wijk zijn. Een klein aandeel woont zelfstandig(er) in de wijk met ambulante begeleiding.

5.1 Doelgroep en context

In de afgelopen jaren is de toegang tot de Wlz voor mensen met een verstandelijke beperking iets beperkter geworden. Er worden geen nieuwe indicaties meer afgegeven voor langdurige zorg aan mensen met een lichte zorgvraag (VG 1 en 2). Deze mensen zijn voor ondersteuning tegenwoordig aangewezen op de Wmo. Mensen met een bestaande VG1- of VG2-indicatie en die al in een instelling wonen, mogen hier wel blijven. Ondanks de beperking van de toegang tot de Wlz, zien wij een landelijke trend waarin er steeds meer mensen een indicatie voor VG hebben. Deze groei gaat sneller dan de algehele bevolkingsgroei; het gaat dus om een stijgend *aandeel*. Deels wordt deze groei verklaard doordat de doelgroep met een verstandelijke beperking ouder wordt dan voorheen; daarnaast wordt vaak gewezen naar de steeds ingewikkelder samenleving.

5.2 Vraaganalyse

Het aantal Wlz-indicaties in de provincie Drenthe voor zorg aan mensen met een verstandelijke beperking (VG) is over de jaren 2015 tot en met 2022 gestegen van 3.490 naar 4.240. In combinatie met de bevolkingsprognose hebben we een inschatting gemaakt van de omvang van de groep voor de periode tot en met 2040. Hierbij hebben wij rekening gehouden met een stijging van het zorggebruik van 2% per jaar, rekening houdend met het ouder worden van de doelgroep.

Figuur 5.1 toont de verwachte omvang van de groep mensen met een verstandelijke beperking met een Wlz-indicatie volgens de demografische prognose (basisprognose), waarbij de woonvraag is uitgesplitst naar twee woonvormen: geclusterd wonen en scheiden wonen en zorg. Geclusterd wonen is begeleid wonen of beschermd wonen in een (on)zelfstandige woonruimte, met andere cliënten in hetzelfde pand of complex. Scheiden wonen en zorg houdt in dat iemand zelfstandig woont, in de nabijheid van een zorgpunt waarvandaan zorg/ondersteuning kan worden geleverd.

Figuur 5.1: Basisprognose VG provincie Drenthe (2022 - 2040)

Bron: Woonzorgweter Companen.

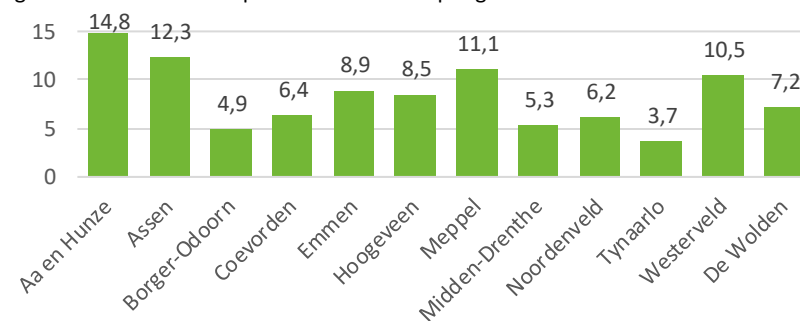
Er zijn maatschappelijke trends die van invloed kunnen zijn op de toekomstige vraag naar wonen met zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.

- In een werksessie met partners is besproken dat een groter deel van mensen met een verstandelijke beperking kan wonen op basis van scheiden wonen en zorg. Dit komt overeen met de behoefte van sommige mensen, om meer eigen regie te hebben. Daarom stellen wij een trendprognose op waarin we rekening houden met een verschuiving van geclusterd wonen naar scheiden wonen en zorg. Tijdens de bijeenkomst hebben we niet concreet benoemd welke zorgzwaartes in de toekomst vaker kunnen wonen op basis van scheiden wonen en zorg. In gesprekken elders in het land horen wij dat dit vooral mogelijk is voor mensen met een VG3- of VG6-indicatie, mits de nabijheid van zorg goed geregeld is. Daarom is voor VG3

de aanname van 15% scheiden wonen en zorg in de huidige situatie aangepast naar 50% scheiden wonen en zorg in 2040; voor VG6 is de aanname van 5% scheiden wonen en zorg in de huidige situatie aangepast naar 15% scheiden wonen en zorg in 2040.

- Ook de ontwikkeling naar 'lokaal wonen' is besproken tijdens de bijeenkomst. De gedachte achter deze ontwikkeling is dat jongeren en jongvolwassenen met een beperking steeds vaker dicht bij de woonplaats van hun ouders willen blijven wonen. Als gevolg daarvan zal de vraag naar VG-zorg meer evenwichtig verdeeld worden. Landelijk zijn er 6,6 VG-indicaties per 1.000 inwoners. Voor gemeenten die relatief weinig (ten opzichte van het landelijk gemiddelde) VG-indicaties hebben per 1.000 inwoners (zoals Tynaarlo en Borger-Odoorn) zal dit betekenen dat de vraag naar woonplekken voor mensen met een verstandelijke beperking zal toenemen, terwijl dit voor gemeenten die relatief veel VG-indicaties hebben per 1.000 inwoners (zoals Aa en Hunze en Assen) zal afnemen.

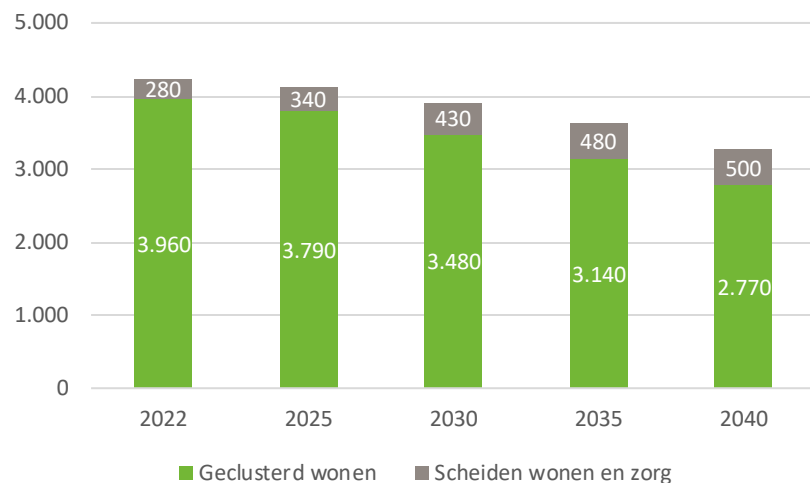
Figuur 5.2: VG indicaties per 1.000 inwoners per gemeente

Bron: Woonzorgweter Companen.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten schetsen we een trendprognose die er als volgt uitziet:

Figuur 5.3: Trendprognose VG provincie Drenthe (2022 – 2040)

Bron: Woonzorgweter Companen.

5.3 Aanbodinventarisatie

Aan zorgaanbieders in de provincie Drenthe die zich richten op zorg voor mensen met een verstandelijke beperking is gevraagd hoeveel woonzorgplekken zij hebben voor deze doelgroep. Zorgaanbieders hebben de aanbodinventarisatie niet ingevuld. Op basis van informatie op de website van zorgaanbieders hebben we voor sommige zorgaanbieders een inschatting kunnen maken van hun woonzorgaanbod (tabel 5.1). In bijlage 1 staat een uitgebreider overzicht.

Tabel 5.1: Aanbod woonvormen voor mensen met een verstandelijke beperking (2022)

Zorgaanbieders	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Vanboeijen	802	40
Cosis	1.107	4
Totaal	1.909	44

Bron: Deskresearch Companen.

5.4 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

We hebben geen compleet beeld van het totale aanbod voor mensen met een verstandelijke beperking. Om toch een match te maken tussen vraag en aanbod, stellen we het aanbod gelijk aan de huidige vraag.

- In de basisprognose ontstaat er een tekort van zo'n 70 plekken in geclusterd wonen in 2040. In de trendprognose ontstaat er een overschot (+1.190); doordat de vraag naar VG-zorg in dit scenario meer evenwichtig verdeeld wordt over het land, zal de vraag naar VG-zorg in Drenthe afnemen.
- Voor scheiden wonen en zorg ontstaat er in de basisprognose een overschot (+70) aan plekken in 2040, terwijl in het trendszenario een tekort ontstaat (-220). In het trendszenario zal een groter aandeel van de mensen met een VG-indicatie wonen op basis van scheiden wonen en zorg.
- Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat we uit gesprekken met aanbieders horen dat er ook mensen zijn met een Wlz-indicatie die thuis bij hun ouders wonen, of zelfstandig wonen. Zij ontvangen vaak ambulante begeleiding, en maken vaak ook gebruik van dagbesteding. Mensen met een Wlz-indicatie die nu thuis bij hun ouders wonen, kunnen in de toekomst mogelijk wel behoefte hebben aan een woonplek bij een zorgaanbieder, bijvoorbeeld omdat de ouders te oud zijn om de zorg op zich te nemen.

Tabel 5.2: Minimale opgave woonvormen mensen met een verstandelijke beperking, basisscenario; 2022 – 2040; afgerond op 10-tal

	Vraag- aanbod 2023	Vraag- aanbod 2025	Vraag- aanbod 2030	Vraag- aanbod 2035	Vraag- aanbod 2040
Geclusterd wonen	0	-70	-120	-110	-70
Scheiden wonen en zorg	0	0	0	+30	+70
Totaal	0	-70	-120	-80	0

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 5.3: Minimale opgave woonvormen mensen met een verstandelijke beperking, trendscenario; 2022 – 2040; afgerond op 10-tal

	Vraag- aanbod 2023	Vraag- aanbod 2025	Vraag- aanbod 2030	Vraag- aanbod 2035	Vraag- aanbod 2040
Geclusterd wonen	0	+170	+480	+820	+1.190
Scheiden wonen en zorg	0	-60	-150	-200	-220
Totaal	0	+110	+330	+620	+970

Bron: Woonzorgweter Companen.

6 Mensen met (ernstige) psychische problematiek

In dit hoofdstuk brengen we de huisvestingsopgave in beeld voor mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Een deel van hen woont zelfstandig, een deel woont in woonvormen binnen Beschermd Wonen.

6.1 Doelgroep en context

In dit hoofdstuk brengen we de huisvestingsopgave in beeld voor mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Wij richten ons in dit hoofdstuk voornamelijk op de groep die verblijft in Beschermd Wonen (GGZ). Per definitie is Beschermd Wonen (BW) bedoeld voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek. Beschermd Wonen wordt grotendeels gefinancierd en georganiseerd vanuit de Wmo, maar sinds 2021 ook vanuit de Wlz.

Beschermd Wonen Wmo wordt op dit moment nog regionaal georganiseerd, via een centrumgemeente. Provincie Drenthe heeft twee centrumgemeenten: Assen en Emmen. De bedoeling is dat op korte termijn alle gemeenten stapsgewijs de middelen voor BW ontvangen, in plaats van dat dit via de centrumgemeenten loopt. Het rijk wil hiermee stimuleren dat mensen met een psychische kwetsbaarheid meer in hun eigen omgeving worden geholpen. De verandering in financiering kan gevolgen hebben voor de spreiding van het BW-aanbod in de regio.

⁵ Omdat we niet beschikken over de daadwerkelijke aantallen BW-wmo indicaties in 2022 per gemeente, hebben we dit met bruikbare informatie zo goed mogelijk proberen in te schatten.

Wmo

Binnen de Wmo is Beschermd Wonen bedoeld voor volwassenen die vanwege psychische problematiek tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen zonder de directe nabijheid van toezicht en ondersteuning (16-24 uur per dag). De begeleiding van de zorginstelling is gericht op verschillende primaire leefgebieden zoals huisvesting, financiën, geestelijke en lichamelijke gezondheid en verzorging, dagbesteding, sociaal netwerk, huiselijke relaties en maatschappelijke participatie.

Wlz GGZ-Wonen

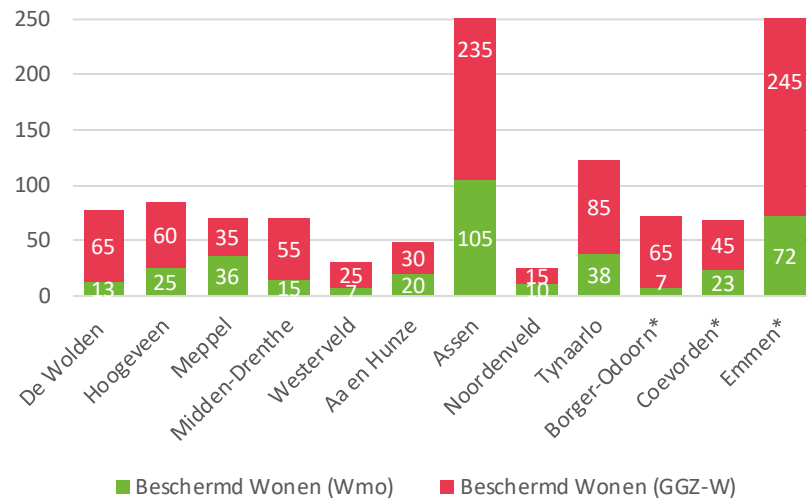
Vanaf 1 januari 2021 maken sommige mensen met psychische problematiek aanspraak op financiering van zorg en verblijf vanuit de Wlz, omdat zij blijvend permanent toezicht nodig hebben of 24 uur zorg in de nabijheid nodig hebben. Landelijk is ongeveer 35% van de mensen in Beschermd Wonen 'verschoven' richting de Wlz.

6.2 Vraaganalyse

In de provincie Drenthe hadden op 1 januari 2022 naar schatting 1.330 mensen een indicatie voor Beschermd Wonen: 370 mensen hadden een Wmo-indicatie BW⁵, 960 een Wlz (GGZ-W) indicatie. In onderstaande grafiek staan de indicaties weergegeven per gemeente.

We hebben hiervoor gebruik gemaakt van het woningmarktonderzoek Regio Zuidwest- en Midden-Drenthe (2021) en de notitie "Beschermd Wonen – TW+ provincie" (2023).

Figuur 6.1: Beschermd Wonen indicaties per gemeente (2022)

Bron: Woningmarktonderzoek Regio Zuidwest- en Midden-Drenthe (2021), notitie "Beschermd Wonen – TW+ provincie" (2023), bewerking Companen.

Van de mensen met een Beschermd Wonen Wmo-indicatie schatten we in dat momenteel in de provincie gemiddeld zo'n 70% een indicatie voor Beschermd Wonen Verblijf heeft en 30% voor Thuiswonen+. BW Verblijf betreft het aantal mensen met een toewijzing voor intramuraal beschermd wonen. BW Thuiswonen+ betreft het aantal mensen met een toewijzing voor zelfstandig wonen met intensieve begeleiding. Deelnemers van de werksessie herkenden de beweging van BW Verblijf naar Thuiswonen+. Er werd aangegeven dat bij cliënten die nu een BW-indicatie krijgen, eerst wordt nagegaan of ze zelfstandig kunnen blijven wonen. Als cliënten meer beschutting en veiligheid nodig hebben, krijgen ze intramuraal een plek.

Bij het opstellen van een prognose van de vraag naar Beschermd Wonen binnen de provincie zijn wij uitgegaan van het aantal actieve BW-indicaties (Wmo en Wlz) op dit moment. In het 'basisscenario' rekenen we de huidige BW-vraagontwikkeling demografisch door.

Naast het basisscenario werken we een 'trendscenario' uit, waarin we rekening houden met een aantal verschuivingen die worden ingegeven door veranderingen in beleid:

- De meeste BW-plekken bevinden zich in de centrumgemeenten Assen en Emmen. Momenteel wordt er in de provincie al meer ingezet op spreiding van BW-plekken. In dit scenario zetten we in op maximale regionale spreiding, wat betekent dat de BW-plekken evenredig zijn verdeeld (naar inwonertal) over alle gemeenten in de provincie.
- Voor het aandeel Beschermd Wonen dat wordt bekostigd vanuit de Wlz geldt het volgende:
 - We gaan ervan uit dat de verschuiving binnen het Beschermd Wonen vanuit de Wmo richting GGZ-W grotendeels is voltooid.

Onderstaande tabel laat de totale BW-vraagontwikkeling zien voor de provincie. Doordat de totale bevolking in de provincie afneemt richting 2040, neemt ook het aantal BW-indicaties af.

Tabel 6.1: Prognose BW-indicaties provincie Drenthe (2022 - 2040; afgerond op 5-tallen)

	2022	2025	2030	2035	2040
BW – Wmo: Verblijf	255	245	225	210	205
BW – Wmo: Thuiswonen+	115	115	125	120	115
BW – Wlz	960	965	965	955	940
Totaal	1.330	1.325	1.315	1.285	1.260

Bron: Woonzorgweter Companen.

In de tabellen hieronder is te zien hoe de BW-indicaties verdeeld zijn over de gemeenten in het basisscenario en het trendscenario.

Tabel 6.2: Basisprognose BW-indicaties per gemeente (2022 - 2040; afgerond op 5-tallen)

Basisprognose	2022			2030			2040		
	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz
De Wolden	9	4	65	10	5	65	10	5	65
Hoogeveen	14	11	60	10	10	60	10	10	55
Meppel	26	9	35	25	10	40	25	10	40
Midden-Drenthe	8	7	55	5	5	55	5	5	50
Westerveld	6	1	25	5	0	25	5	0	25
Aa en Hunze	17	2	30	15	5	30	15	5	30
Assen	73	33	235	65	35	240	55	35	240
Noordenveld	7	4	15	5	5	15	5	5	15
Tynaarlo	25	12	85	25	15	85	20	15	85
Borger-Odoorn	5	2	65	5	0	65	5	0	60
Coevorden	16	7	45	15	5	50	10	5	45
Emmen	49	23	245	40	25	240	35	20	225
Provincie Drenthe	255	116	960	225	120	970	200	115	935

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.3: Trendprognose BW-indicaties per gemeente (2022 – 2040; afgerond op 5-tallen)

Trendprognose	2022			2030			2040		
	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz	BW – Wmo: Verblijf	BW – Wmo: Thuiswonen+	BW – Wlz
De Wolden	9	4	65	10	5	50	10	5	45
Hoogeveen	14	11	60	25	15	110	20	10	105
Meppel	26	9	35	15	10	70	15	10	65
Midden-Drenthe	8	7	55	15	10	65	10	10	65
Westerveld	6	1	25	10	5	40	10	5	35
Aa en Hunze	17	2	30	10	5	50	10	5	50
Assen	73	33	235	30	15	135	30	15	130
Noordenveld	7	4	15	15	5	60	10	5	60
Tynaarlo	25	12	85	15	10	65	15	10	65
Borger-Odoorn	5	2	65	10	5	50	10	5	50
Coevorden	16	7	45	15	10	70	15	10	65
Emmen	49	23	245	50	25	210	45	25	200
Provincie Drenthe	255	116	960	225	120	970	200	115	935

Bron: Woonzorgweter Companen.

6.3 Aanbodinventarisatie

Companen heeft onder zorgaanbieders een inventarisatie gedaan naar het intramurale aanbod aan Beschermd Wonen. Zorgaanbieders hebben de aanbodinventarisatie niet ingevuld. Op basis van informatie op de website van zorgaanbieders hebben we voor sommige zorgaanbieders een inschatting kunnen maken van hun woonzorgaanbod (onderstaande tabel). In bijlage 1 staat een uitgebreider overzicht.

Tabel 6.4: Aanbod BW-plekken (2022)

Zorgaanbieders	Geclusterd wonen
GGZ Drenthe	518
Cosis	20
Totaal	538

Bron: Deskresearch Companen.

6.4 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

We hebben geen compleet beeld van het totale aanbod aan intramurale plekken Beschermd Wonen (Wmo verblijf en Wlz). Om toch een match te maken tussen vraag en aanbod, stellen we het aanbod gelijk aan de huidige indicaties voor Beschermd Wonen Wmo Verblijf en Wlz.

Tabel 6.5: Balans tussen vraag en aanbod aan woonvormen voor BW, basisprognose (afgerond op 5-tallen)

Basisprognose	2022	2030	2040
De Wolden	0	0	0
Hoogeveen	0	-5	-10
Meppel	0	+5	+5
Midden-Drenthe	0	-5	-10
Westerveld	0	0	0
Aa en Hunze	0	0	0
Assen	0	-5	-15
Noordenveld	0	0	0
Tynaarlo	0	0	-5
Borger-Odoorn	0	0	-5
Coevorden	0	+5	-5
Emmen	0	-15	-35
Provincie Drenthe	0	-20	-80

Bron: Woonzorgweter Companen.

Tabel 6.6: Balans tussen vraag en aanbod aan woonvormen voor BW, trendprognose (afgerond op 5-tallen)

Trendprognose	2022	2030	2040
De Wolden	0	-15	-20
Hoogeveen	0	+60	+50
Meppel	0	+25	+20
Midden-Drenthe	0	+15	+10
Westerveld	0	+20	+15
Aa en Hunze	0	+15	+15
Assen	0	-145	-150
Noordenveld	0	+55	+50
Tynaarlo	0	-30	-30
Borger-Odoorn	0	-10	-10
Coevorden	0	+25	+20
Emmen	0	-35	-50
Provincie Drenthe	0	-20	-80

Bron: Woonzorgweter Companen.

6.5 Uitstroom vanuit Beschermd Wonen

Beschermd Wonen Wmo is in principe bedoeld als tijdelijke voorziening. De bedoeling is dat mensen op enig moment uitstromen naar een woonplek waar ze zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, al dan niet met ambulante begeleiding.

Om een inschatting te kunnen maken van het totale aantal mensen dat vanuit Beschermd Wonen uitstroomt en een beroep doet op woonruimte in Drenthe, hanteren we de volgende uitgangspunten/aannames:

- Startpunt is de groep die op enig moment een Beschermd Wonen Verblijf indicatie heeft vanuit de Wmo. De mensen met een Thuiswonen+ indicatie wonen al zelfstandig en BW voor de Wlz-groep is in principe niet bedoeld als tijdelijke voorziening, en daarom niet gericht op uitstroom. Het komt

slechts een enkele keer voor dat iemand uitstroomt vanuit BW-Wlz richting zelfstandig wonen met ambulante begeleiding.

- In 2021 stroomde in de regio Zuidwest- en Midden-Drenthe gemiddeld 34% (bandbreedte 30-38%) uit vanuit Beschermd Wonen Verblijf. Om een inschatting te maken van het aantal uitstromers per jaar, passen we een gemiddelde uitstroom van 34% toe op elke gemeente.

Bovenstaande leidt tot de verwachting van een jaarlijkse uitstroom in de provincie Drenthe van zo'n 85 personen nu naar 70 personen richting 2040.

Tabel 6.7: Prognose uitstroom vanuit Beschermd Wonen Verblijf (Wmo) provincie Drenthe (2022 – 2040; afgerond op 5-tallen)

	2022	2025	2030	2035	2040
Uitstroom	85	85	75	70	70

Bron: Woonzorgweter Companen.

In overleg met de partners hebben we dit aantal verdeeld over verschillende vormen van vervolghuisvesting. Het grootste deel van de uitstromers komt naar verwachting terecht in een reguliere woning, meestal met ambulante begeleiding, of in een tussenvorm (geclusterd wonen met begeleiding).

Tabel 6.8: Verwachte uitstroom provincie Drenthe naar richting (huidige situatie en 2040)

Uitstroom naar	Huidige situatie	2040
Reguliere woning	34	28
Geclusterd wonen met begeleiding	34	28
GGZ-W	9	7
Onbekend	8	7
Totaal	85	70

Bron: Woonzorgweter Companen.

Bij een uitstroom van 85 mensen per jaar (huidige situatie) in de provincie zou dit betekenen dat ongeveer 35 mensen behoefte hebben aan een reguliere woning. Bij een lagere uitstroom van 70 (in 2040) hebben ongeveer 30 mensen behoefte aan een reguliere woning.

7 Kwetsbare jongeren

In dit hoofdstuk gaan we in op de vraag naar plekken voor jeugdzorg met verblijf en woonruimte voor jongvolwassenen (18+) die na een verblijf in een jeugdzorginstelling of pleeggezin kunnen uitstromen naar vervolghuisvesting. Een deel van hen heeft behoefte aan een tussenstap voordat zij helemaal op eigen benen kunnen staan. Maar ook voor wie direct zelfstandig kan wonen, is deze stap niet eenvoudig - in een krappe woningmarkt valt het voor deze groep immers niet mee om huisvesting te vinden.

7.1 Doelgroep en context

Jeugdzorg met verblijf kent verschillende varianten: een deel van de jongeren verblijft in een pleeggezin, een ander deel in een gezinshuis of in een 'residentiële setting' zoals een behandelgroep. Begeleiding vanuit de jeugdwet stopt in principe na het 18^e jaar, maar soms wordt deze verlengd; dit duurt maximaal 5 jaar, tot de jongere 23 jaar is. Jongeren in pleeggezinnen kunnen tot 21 jaar in jeugdzorg verblijven. Een deel van de jongeren die uitstromen uit een verblijfssetting heeft na die tijd nog behoefte aan (ambulante) ondersteuning, anderen niet.

Jongeren met een ondersteuningsbehoefte geven aan dat meer zelfstandigheid en vrijheid om hun eigen leven te leiden voor hen de belangrijkste redenen vormen om op zichzelf te willen wonen. Daarin verschillen zij niet van hun

leeftijdsgenoten. Om deze stap in hun wooncarrière te kunnen zetten zijn er (extra) inspanningen nodig. Met name financiën en vaardigheden (vaak huishoudelijk van aard) zijn belangrijke 'struikelblokken' op weg naar zelfstandig wonen. Het inkomen van deze jongvolwassenen is te laag voor de huurprijzen die gevraagd worden voor een kamer of woning. Ze komen meestal niet in aanmerking voor een Wajong-uitkering, maar komen ook niet makkelijk aan het werk. Jongeren die nog een opleiding volgen, moeten rondkomen van een stagevergoeding (BBL), een tegemoetkoming in de studiekosten (bijvoorbeeld HAVO), studiefinanciering (MBO/HBO/WO) en een eventuele bijbaan. Naast de beperkte financiële mogelijkheden is een knelpunt dat het woningaanbod voor jongeren beperkt is. De wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn lang en de inschrijftijd van jongeren is per definitie erg kort, aangezien zij zich pas vanaf 18 jaar kunnen inschrijven bij een corporatie. Daar bovenop komt de huidige krapte op de woningmarkt. Hierdoor kunnen jongeren vanuit jeugdzorg met verblijf moeilijk uitstromen naar een reguliere woning.

7.2 Vraaganalyse

Jeugdzorgplekken

Om een inschatting te kunnen maken van de vraag naar plekken voor jeugdzorg met verblijf is gekeken naar de beschikkingen Jeugdzorg per 1 januari 2022, uitgesplitst naar de woonvormen pleegzorg, gezinsgericht (gezinshuizen, logeerhuizen, zorgboerderijen) en ander verblijf bij JH-aanbieder⁶. Op die peildatum maakten ongeveer 1.630 jongeren in Drenthe gebruik van een vorm van jeugdzorg met verblijf (tabel 7.2).

⁶ De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. Het betreft alle vormen van verblijf die niet onder één van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Een deel van de jongeren in jeugdzorg met verblijf bestaat uit alleenstaande minderjarige vreemdelingen. In onderstaande tabel is de taakstelling voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen voor de tweede helft van 2023 per gemeente te zien. Tijdens de werksessie hebben partners aangegeven dat het aandeel minderjarige vreemdelingen in jeugdzorg met verblijf de komende jaren gaat toenemen.

Tabel 7.1: Taakstelling voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen per gemeente (tweede helft 2023)

Gemeente	Taakstelling amv
De Wolden	0
Hoogeveen	7
Meppel	5
Midden-Drenthe	5
Westerveld	0
Aa en Hunze	4
Assen	9
Noordenveld	4
Tynaarlo	5
Borger-Odoorn	4
Coevorden	5
Emmen	13
Totaal provincie Drenthe	61

Bron: Notitie "Bijlage Opgave AMV Nidos" (peildatum 10 april 2023).

7.3 Uitstroom vanuit Jeugdzorg met verblijf

Voor het grootste deel gaat het binnen de jeugdzorg met verblijf om zorg aan relatief jonge kinderen. Voor hen is een vraag naar eigen woonruimte voorlopig niet aan de orde. In dit onderzoek richten we ons op de kwetsbare jongeren

van 17 jaar en ouder in jeugdzorg met verblijf. Deze groep zit tegen de leeftijdsgrens van jeugdzorg aan en zal daarom in de komende jaren een stap op de woningmarkt (willen) zetten. Begin 2022 gaat dit voor de provincie Drenthe om zo'n 270 jongeren. We schatten in dat de helft van de totale groep 17+ jaarlijks uitstroomt; dit betekent een jaarlijkse uitstroom van 135 jongeren in de provincie Drenthe.

Tabel 7.2: Aantal jongeren in jeugdzorg met verblijf en jaarlijkse uitstroom per gemeente

Gemeente	Jongeren in jeugdzorg met verblijf	Waarvan 17+	Jaarlijkse uitstroom
Aa en Hunze	80	22	11
Assen	335	52	26
Borger-Odoorn	95	17	9
Coevorden	105	21	11
Emmen	370	60	30
Hoogeveen	170	25	13
Meppel	130	23	12
Midden-Drenthe	105	23	12
Noordenveld	80	15	8
Tynaarlo	80	7	4
Westerveld	40	5	3
De Wolden	38	2	1
Totaal provincie Drenthe	1.630	270	135

Bron: CBS Jeugdmonitor, gemeente Hoogeveen en De Wolden, bewerking Companen.

Een deel van de jongeren die uitstromen uit jeugdzorg kan direct zelfstandig gaan wonen, anderen hebben eerst behoefte aan een 'tussenvorm' in de vorm van geclusterd wonen met begeleiding (bijvoorbeeld kamertraining) of scheiden wonen en zorg (bijvoorbeeld in de vorm van een tiny house in de nabijheid van het gezinshuis waar de jongere eerst woonde). Er is ook een

groep met een intensievere zorgvraag die doorstroomt richting Beschermd Wonen GGZ (Wmo of Wlz).

In overleg met de partners hebben we de volgende aannames geformuleerd voor de uitstroomrichting: 35% uitstroom naar zelfstandig wonen (eventueel met ambulante begeleiding), 35% uitstroom naar geclusterd wonen, 20% uitstroom naar Beschermd Wonen en 10% verlengde jeugdzorg.

Bij het huidige aantal jongeren in jeugdzorg met verblijf is een jaarlijkse uitstroom te verwachten van 135 personen. Verdeeld naar uitstroomrichting leidt dat tot de volgende aantallen per woonvorm:

Tabel 7.3 Jaarlijkse uitstroom vanuit jeugdzorg met verblijf

Uitstroom naar	
Zelfstandig wonen	47
Tussenvorm (geclusterd met begeleiding)	47
Beschermd Wonen/Wlz	27
Verlengde jeugdzorg	14
Totaal	135

Bron: Woonzorgweter Companen.

Bij een gelijkblijvende omvang van de groep jongeren in jeugdzorg met verblijf, zullen er **jaarlijks zo'n 50 jongeren/jongvolwassenen uitstromen** naar zelfstandig wonen. Zij hebben behoefte aan een kleine, goedkope woning of studio. Daarnaast zijn er op jaarbasis ook ongeveer 50 jongeren die behoefte hebben aan een 'tussenvorm'.

8 Uitstromers uit instellingen

In dit hoofdstuk staat de vraag naar zelfstandige woonruimte voor ‘aandachtsgroepen’ centraal. Deze term komt uit het landelijk Programma Een Thuis voor iedereen en duidt op groepen die het extra moeilijk hebben op de woningmarkt, waaronder uitstromers uit instellingen. De meeste mensen in Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang of Jeugdzorg zullen na verloop van tijd weer zelfstandig gaan wonen, al dan niet met ambulante begeleiding.

8.1 Behoeftte aan woonruimte voor uitstromers

Uitstroom vanuit Beschermd Wonen

In hoofdstuk 6 lieten we zien dat bij het huidige aantal BW-plekken een jaarlijkse uitstroom vanuit Beschermd Wonen Wmo te verwachten is van ongeveer **85 mensen per jaar**. Daarnaast komt het in een enkel geval voor dat mensen met een BW-WIz-indicatie uitstromen richting zelfstandig wonen. Van de uitstromers heeft ongeveer 40% (**34 personen**) behoefte aan een **reguliere woning**, meestal met ambulante begeleiding. Door de demografische ontwikkelingen neemt de uitstroom af tot zo’n 70 personen in 2040 – waarvan ongeveer **28 personen** behoefte hebben aan een **reguliere woning**.

Uitstroom vanuit Jeugdzorg

In hoofdstuk 7 lieten we zien dat bij het huidige aantal jongeren in jeugdzorg met verblijf, een jaarlijkse uitstroom te verwachten is van **135 personen**, waarvan circa **50 jongeren/jongvolwassenen** uitstromen naar **zelfstandig wonen**.

Uitstroom vanuit Maatschappelijke Opvang

Mensen die dakloos zijn of raken, kunnen een beroep doen op de Maatschappelijke Opvang. Het gaat om mensen die om uiteenlopende redenen dakloos zijn geraakt. Vaak is er sprake van een opeenstapeling van (psychische) problemen, schulden en/of verslaving. Daarnaast is er een groeiende groep ‘economische daklozen’: mensen die na een scheiding of faillissement de huidige woning niet meer kunnen betalen maar ook niet terecht kunnen op de huidige woningmarkt omdat de huren te hoog zijn.

Maatschappelijke Opvang is per definitie tijdelijk: het is altijd de bedoeling dat mensen die hier verblijven, op enig moment weer zelfstandig gaan wonen. Mensen voor wie dit niet haalbaar blijkt, stromen soms door naar Beschermd Wonen.

De verantwoordelijkheid voor het bieden van Maatschappelijke Opvang is belegd bij centrumgemeenten. In de provincie Drenthe vervullen de gemeenten Assen en Emmen deze taak. In de regio is er de **nachtopvang** voor dak- en thuisloze mensen. Doel van deze opvang is dat dak- en thuisloze mensen op zo kort mogelijke termijn doorstromen naar andere vormen van hulp, een eigen woonplek en werk of dagbesteding. Bij strenge vorstperiodes wordt winteropvang geboden, dan zijn er meer vaste bedden beschikbaar voor mensen die op straat leven. Het Leger des Heils biedt in Assen 24 plekken en in Emmen 28 plekken nachtopvang aan.

We beschikken niet over gegevens over het jaarlijks aantal uitstromers vanuit de Maatschappelijke Opvang. Daarom hebben we een inschatting gemaakt op basis van de beschikbare informatie die we wel hebben uit de rapportage “Doelgroepen flexwonen in Drenthe” (2021). De totale uitstroom van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen in 2021 is bekend. We doen de aanname dat 50% uitstroomt vanuit Maatschappelijke Opvang. Dit betekent

dat zo'n **100 tot 105 mensen** per jaar vanuit de opvang zullen uitstromen in de provincie Drenthe.

Tabel 8.1: Schatting jaarlijks aantal uitstromers Maatschappelijke Opvang

Gemeente	Uitstromers Maatschappelijke Opvang
De Wolden	4
Hoogeveen	9
Meppel	5 tot 6
Midden-Drenthe	5 tot 6
Westerveld	3
Aa en Hunze	4
Assen	11
Noordenveld	5
Tynaarlo	5 tot 6
Borger-Odoorn	3 tot 4
Coevorden	11 tot 12
Emmen	35
Totaal provincie Drenthe	100 tot 105

Bron: Rapportage "Doelgroepen van flexwonen in Drenthe" (2021), bewerking Companen.

Totale jaarlijkse behoefte aan zelfstandige woonruimte voor aandachtsgroepen

In dit hoofdstuk hebben we de behoefte aan zelfstandige woonruimte van uitstromers uit instellingen in beeld gebracht. In onderstaande tabel brengen we de aantallen bij elkaar om tot een totaalbeeld van de behoefte aan zelfstandige woonruimte (al dan niet met ambulante begeleiding) te komen.

Tabel 8.2: Totale verwachte behoefte aan reguliere woonruimte per jaar

Doelgroep	Behoeftte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	34
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	50
Uitstroom Maatschappelijke opvang	100 tot 105
Totaal	184 tot 189

Bron: Woonzorgweter Companen.

De totale vraag naar woonruimte voor uitstromers die zelfstandig kunnen wonen, al dan niet met ambulante begeleiding, zal in de komende jaren tussen de **190 wooneenheden** per jaar liggen. Uitstromers doen een beroep op sociale huurwoningen. Over het algemeen zijn zij aangewezen op de goedkope of betaalbare voorraad (onder de eerste aftoppingsgrens: € 647).

9 Aandachtspunten voor beleid

Passende huisvesting is niet genoeg om inwoners met een zorgvraag goed te kunnen laten wonen in de provincie Drenthe. De komende jaren zullen personeelstekorten in de zorg groeien. Ook de woonomgeving vraagt aandacht: deze moet toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, en bij voorkeur ook uitnodigen tot ontmoeten en bewegen. Hieronder benoemen we een aantal aandachtspunten voor beleid.

9.1 Passende woonvormen voor verschillende groepen

Aanbod aan geclusterd wonen en andere 'tussenvormen'

De komende jaren zal het aantal mensen met een zorgvraag dat woont in een reguliere woning toenemen. Daarnaast groeit de vraag naar 'tussenvormen'. Voor ouderen gaat het dan om geclusterde woonvormen, waar mensen zonder zorg kunnen wonen maar waar zij, indien nodig, een beroep kunnen doen op zorg vanuit de zorgverzekeringswet of een Volledig Pakket Thuis (WLz).

Ook een deel van de mensen die kunnen uitstromen uit Beschermd Wonen of Jeugdzorg heeft baat bij een 'tussenvorm', bijvoorbeeld in de vorm van geclusterd wonen met begeleiding of een tiny house in de buurt van de zorgaanbieder, waar zij kunnen werken aan zelfstandigheid. Een goed aanbod aan 'tussenwoonvormen' kan uitstroom uit instellingszorg bevorderen en instroom bij instellingszorg (BW en MO) voorkomen. Een aandachtspunt bij dergelijke woonvormen is een juiste groepssamenstelling, om overlast te voorkomen. Daarnaast moet de begeleiding en het toezicht voldoende zijn om draagvlak in de wijk te krijgen en te behouden.

Voor uitstromers uit BW en MO geldt dat een eigen plek – of dit nu in een tussenvorm is of in een reguliere woning – een belangrijke basis is om stappen te kunnen zetten richting herstel van een stabiele leefsituatie. Een eigen plek zorgt voor stabiliteit, autonomie en privacy.

Betaalbare woningen, onder meer voor uitstromers

In het landelijk Programma Een Thuis voor Iedereen kondigt de minister voor Volkshuisvesting aan te willen streven naar een hoger aantal sociale huurwoningen in heel Nederland en een 'eerlijker' verdeling van die voorraad over alle gemeenten in Nederland; hierbij wordt een streefgetal genoemd van 30% sociale huurwoningen in iedere gemeente. Op landelijk niveau is dit nodig om in de woonvraag van verschillende aandachtsgroepen te kunnen voorzien. Om de in dit onderzoek genoemde groepen én ook de regulier woningzoekenden te kunnen huisvesten, is het nodig om het aandeel sociale huurwoningen in de provincie op te hogen.

Woningen aanpassen

Een relatief groot deel van de woningvoorraad in de provincie Drenthe is nog niet geschikt voor mensen met een mobiliteitsbeperking, maar wel relatief eenvoudig geschikt te maken - bijvoorbeeld met een traplift. Goede informatievoorziening over de mogelijkheden van woningaanpassing kan inwoners stimuleren om hun woning tijdig aan te passen aan een situatie waarin zij te maken krijgen met mobiliteitsbeperkingen. Als inwoners voor de kosten hiervan een beroep doen op de Wmo, kunnen de kosten voor de gemeente n wel oplopen. Veel gemeenten kiezen er mede daarom voor om met inwoners het gesprek aan te gaan over de vraag of het niet verstandiger is om te verhuizen naar een woning die al geschikt is.

Doorstroom stimuleren

Veel ouderen stellen de beslissing om te verhuizen naar een levensloopgeschikte (al dan niet geclusterde woning) lang uit. Soms ontstaan hierdoor schrijnende situaties. Het is daarom verstandig om in te zetten op bewustwording onder ouderen dat zij zelf tijdig moeten nadenken over hoe zij willen wonen als zij minder mobiel en wellicht zorgbehoevend worden. De inzet van een verhuiscoach of seniorenmakelaar kan hier bij helpen. Ook financiële instrumenten zoals een huurgewenningsbijdrage kunnen bijdragen aan de doorstroming van ouderen. Meer doorstroming op de woningmarkt komt ook andere woningzoekenden ten goede.

Diversiteit aan woonconcepten

Om doorstroming te stimuleren is voldoende aanbod aan levensloopgeschikte en geclusterde woningen een eerste voorwaarde. Daarnaast is het van belang dat er voldoende variëteit is (in prijklassen, locatie en woonconcept) om aan te kunnen sluiten bij de diverse vraag van ouderen. Onder de nieuwe generatie ouderen spreken woonvormen als ‘hofjeswonen’ (waar ouderen of juist een mix van leeftijdsgroepen samen wonen en elkaar ondersteunen wanneer dat nodig is) vaak meer aan dan een traditioneel seniorencomplex. Om de gewenste diversiteit te bereiken is het te overwegen om meer ruimte te bieden aan burgerinitiatieven/CPO-projecten.

Woningtoewijzing

Een groot deel van de ‘geschikte’ woningen in de provincie Drenthe wordt op dit moment bewoond door relatief jonge mensen, waarvan verreweg de meesten geen mobiliteitsbeperkingen hebben. Als een groter deel van deze woningen zou worden toegewezen aan ouderen en mensen met een mobiliteitsbeperking, hoeven in de toekomst minder woningen te worden aangepast. Dit geldt nog sterker voor huurwoningen die zijn aangepast voor mensen die afhankelijk zijn van een rolstoel: als het niet lukt om deze bij

mutatie weer toe te wijzen aan een rolstoelgebruiker, dan bestaat de kans dat de woning naar een regulier woningzoekende gaat en daardoor langdurig niet meer beschikbaar is voor de doelgroep. Zorgvuldig wachtlijstbeheer en een zorgvuldige procedure voor matching en woningtoewijzing kan dit voorkomen.

Heldere eisen voor nieuwbouw

Om te voorkomen dat er een groot beroep wordt gedaan op de Wmo voor woningaanpassingen is het verstandig om bij alle nieuwbouw in de gemeenten eisen te stellen ten aanzien van de toegankelijkheid van de woning (en de directe woonomgeving). Een levensloopbestendige woning heeft een gelijkvloerse plattegrond van woonkamer, keuken, badkamer en slaapkamer. Bij de realisatie van deze woningen wordt al rekening gehouden met bijvoorbeeld draaicirkels van een rollator en het achterwege laten van drempels en trapjes.

Ouderen die verhuizen naar een vorm van geclusterd wonen, doen dat vaak omdat zij hopen daar gemakkelijker contact te kunnen maken met medebewoners. Het is dus belangrijk om in deze complexen te zorgen voor mogelijkheden om andere bewoners te ontmoeten. Dat kan in pandig zijn, maar dat hoeft niet per definitie.

9.2 Beschikbaarheid van zorg

Op dit moment werkt één op de zeven mensen in Nederland in de zorg. Als de inrichting van de zorg zo blijft als nu dan moet dat in 2035 - vanwege de vergrijzing - zijn toegenomen tot één op de vier. Dat is niet realistisch; op dit moment is er al een groot tekort aan personeel in de zorg. In het Programma Wonen en Zorg voor Ouderen (WOZO) roept minister Helder daarom op tot een andere blik op de zorg voor ouderen: ‘zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan’. Daarmee bouwt ze voort op een ontwikkeling die al langer gaande is, waarbij ouderen steeds langer zelfstandig blijven wonen en alleen

als de zorgvraag dat echt noodzakelijk maakt naar een woonzorgcentrum of verpleeghuis gaan. ‘Omzien naar elkaar’ wordt steeds belangrijker aangezien niet elke ondersteuningsvraag meer door professionele zorgverleners kan worden ingevuld.

Clustering

Clustering van zorgvragers helpt om de zorg efficiënt te kunnen leveren. Als ouderen met een zorgvraag dicht bij elkaar wonen (bijvoorbeeld in geclusterde woonvormen), dan is zorgpersoneel minder tijd kwijt aan reizen. Geclusterd wonen helpt ook tegen eenzaamheid bij ouderen en kan het ‘omzien naar elkaar’ bevorderen - waardoor het beroep op professionele zorg wordt verminderd.

Zorgtechnologie

Ook technologie kan helpen om het werk van zorgpersoneel te verlichten. Daarnaast kan zorgtechnologie ervoor zorgen dat ouderen comfortabeler en veiliger kunnen wonen, en daarmee ook een verhuizing kunnen uitstellen. Via een tablet kunnen ouderen hun boodschappen bestellen, maar ook videobellen met een zorgverlener. Hoewel technologie soms als ‘koud’ wordt ervaren, kunnen goede toepassingen een grote bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven van ouderen en andere mensen met een zorgvraag.

Samenwerking tussen zorgaanbieders

Op dit moment zijn vaak verschillende zorgaanbieders voor thuiszorg en wijkverpleging actief in dezelfde buurt of hetzelfde complex. Dit is (vanwege de reistijd) niet efficiënt en daarmee voor de toekomst wellicht niet houdbaar. Een betere afstemming tussen zorgorganisaties kan helpen om goede én betaalbare zorg aan mensen te kunnen blijven bieden.

Ook mensen met een verstandelijke beperking worden steeds ouder. Om goede zorg te kunnen bieden aan ouder wordende VG-inwoners is samenwerking tussen VG-zorgaanbieders en zorgaanbieders voor ouderenzorg wenselijk. Dit vraagt om een flexibele, domein-overstijgende inzet van financiële middelen.

Flexibele en tijdelijke zorg

Doordat mensen steeds langer thuis wonen, is er landelijk een groeiende behoefte aan plekken waar mensen ‘tijdelijke zorg’ kunnen ontvangen – bijvoorbeeld als zij na een ziekenhuisopname niet meteen terug naar huis kunnen. Dit kan bijvoorbeeld in een zorghotel worden geboden, maar ook in plekken in een woonzorgcentrum die voor dit doel worden vrijgehouden. Zorgaanbieders zien ook een groeiende behoefte aan plekken waar ouderen met een zorgvraag tijdelijk kunnen verblijven, om zo hun mantelzorgers op adem te laten komen (respijtzorg).

Aanbod aan ambulante begeleiding

In de provincie Drenthe wordt gewerkt aan de ontwikkeling van Beschermd Wonen Verblijf naar Thuiswonen+. Kwetsbare inwoners kunnen zo zelfstandig wonen en onderdeel zijn van de samenleving. Voor hen die dit nodig hebben, blijven Beschermd Wonen en opvang als vangnet bestaan. Het succes van de verandering is voor een belangrijk deel afhankelijk van de randvoorwaarde dat er voldoende woningen beschikbaar moeten zijn.

Goede ambulante begeleiding is een andere belangrijke succesfactor. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vinden van werk of dagbesteding, het leggen van contacten in de buurt en het op orde brengen van de financiën. Maar juist met het oog op aandachtsgroepen is er ook aandacht nodig voor het bevorderen van de ‘samenredzaamheid’ in buurten, het voorkomen van stigmatisering en het bevorderen van onderling begrip. Contact met medebewoners is voor deze uitstromers vanuit BW minstens zo belangrijk als voor andere inwoners, maar

het leggen van die contacten gaat niet altijd vanzelf - ook daar is dus vaak hulp bij nodig.

9.3 Ondersteunen van 'omzien naar elkaar'

Het is belangrijk om oog te hebben voor het welzijn, zingevingsvraagstukken en het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en andere zorgvragers. 'Omzien naar elkaar' wordt steeds belangrijker, aangezien niet elke ondersteuningsvraag meer door professionele zorgverleners kan worden ingevuld. Dit gaat niet overal en altijd vanzelf. Het begint ermee dat inwoners elkaar kennen, elkaar ontmoeten en weten waar ze een ander mee kunnen helpen. Belangrijk hierbij zijn mogelijkheden voor ontmoeten nabij de woning. Opbouwwerk kan bijdragen aan gemeenschapsvorming. Projecten voor 'gemengd wonen', waarbij mensen met en zonder zorgvraag bij elkaar wonen, bieden kansen om het omzien naar elkaar te versterken. Wederkerigheid is hierin het fundament.

Gebiedsgerichte aanpak met oog voor verschillen

De saamhorigheid en sociale cohesie, en daarmee ook de mate waarin inwoners voor elkaar willen en kunnen klaar staan, verschilt per kern en wijk. Als de bereidheid om elkaar te helpen er minder is of als de sociale banden minder sterk zijn, dan zal het beroep op professionele zorg groter zijn. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor de verschillen tussen kernen en hoe dit de vraag naar professionele zorg beïnvloedt. Daarmee is ook de vraag hoe het 'omzien naar elkaar' het beste kan worden ondersteund vanuit de gemeenten en professionele partijen, een kwestie van maatwerk.

Mantelzorg mogelijk maken

In de toekomst zal een steeds groter beroep worden gedaan op mantelzorgers. Tegelijkertijd zien we dat het aantal potentiële mantelzorgers daalt, terwijl het

aantal mensen met een zorgvraag stijgt. Om mantelzorgers in staat te stellen deze rol vol te houden, is een goed en goed vindbaar aanbod aan mantelzorgondersteuning essentieel (advies, respijtzorg, logeerszorg).

9.4 Een geschikte woonomgeving

De groei van het aantal mensen met een zorgvraag dat zelfstandig woont, stelt eisen aan de woonomgeving in termen van toegankelijkheid en de spreiding van voorzieningen. Een omgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten draagt bij aan een samenleving waarin mensen elkaar kennen en naar elkaar omzien. Ook 'mobiliteit' is hierbij een belangrijk aandachtspunt: als voorzieningen niet dicht bij de woning zijn, kan een inwoner hier dan toch komen?

Voor nieuwbouw die is gericht op mensen met een zorgvraag verdienen locaties dicht bij voorzieningen zoals winkels en openbaar vervoer de voorkeur, vanuit het oogpunt van 'meedoen' en het versterken van zelfredzaamheid. De interactieve voorzieningenkaart die is gemaakt in het kader van dit onderzoek biedt hiervoor een praktisch handvat.

Belangrijk aandachtspunt bij de locatiekeuze voor een nieuwe woonvorm voor mensen met een zorgvraag is dat niet voor iedere persoon een plek op een centrumlocatie de meest geschikte plek is; sommige mensen hebben juist baat bij een rustiger omgeving. Het blijft dus een kwestie van maatwerk. Ook is het belangrijk om rekening te houden met de draagkracht van de wijk of buurt.

Bijlage 1: Aanbodoverzicht

Ouderen

Aantal plekken en wooneenheden geclusterd wonen met Wlz-zorg (woonzorgcentrum) en geclusterd wonen voor ouderen.

Zorgaanbieder / Corporatie	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen met Wlz-zorg	Geclusterd wonen voor ouderen
Habion*				150
Woonzorg Nederland*				677
De Volmacht				229
Stichting Eelder Woningbouw				233
Vestia				36
Woonborg				1.218
Woonservice*				813
Actium				3.231
Woonconcept				1.356
<i>Schatting op basis van CBS microdata</i>				4.145
Accolade Zorg	ArendState	Assen	101	
Zorggroep Noorderboog*	Het Anker	Meppel	22	
Zorggroep Noorderboog*	Dunninghe	de Wijk	20	
Zorggroep Noorderboog*	Irenehuis	Meppel	57	
Zorggroep Noorderboog*	Jan Thijs Seinenhof	Diever	60	
Zorggroep Noorderboog*	Kaailanden	Meppel	24	
Zorggroep Noorderboog*	De Menning	Wilhelminaoord	52	
Zorggroep Noorderboog*	Reestoord	Meppel	40	
Zorggroep Noorderboog*	De Schiphorst	Meppel	160	
Zorggroep Noorderboog*	't Vonder	Ruinerwold	30	

(Zorg)aanbieder / Corporatie	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen met Wlz-zorg	Geclusterd wonen voor ouderen
Interzorg*	Anholt	Assen	60	
Interzorg*	Hendrik Kok	Rolde	40	
Interzorg*	Nieuw Graswijk	Assen	80	
Interzorg*	De Driemaster	Smilde	30	
Interzorg*	De Hoprank	Peize	64	
Interzorg*	De Hullen	Roden	80	
Interzorg*	Kornoeljihof	Vries	100	
Interzorg*	De Slingeborgh	Assen	120	
Interzorg*	De Wijde Blik	Assen	120	
Icare*	Boshof	Assen	100	
Icare*	Ceresstaete	Assen	77	
Icare*	Kloosterakker	Assen	24	
Icare*	Vierackers	Assen	45	
Icare*	Altingerhof	Beilen	16	
Icare*	Boerderij	Borger	8	
Icare*	Herik	Borger	24	
Icare*	Dekelhem	Gieten	44	
Icare*	't Beurtschip	Smilde	60	
Icare*	Altingerhoes	Westerbork	24	
Zorggroep Drenthe*	De Vijverhof	Assen	100	
Zorggroep Drenthe*	Messchenstaete	Assen	49	
Zorggroep Drenthe*	Spectrum	Beilen	81	
Zorggroep Drenthe*	Symphonie	Eelde	97	
Zorggroep Drenthe*	De Noorderkroon	Roden	40	
Zorggroep Drenthe*	De Wenning	Rolde	48	
Zorggroep Drenthe*	Mozaïek	Zuidlaren	77	

(Zorg)aanbieder / Corporatie	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen met Wlz-zorg	Geclusterd wonen voor ouderen
NNCZ*	Woonzorgcentrum Beatrix	Hollandscheveld	80	
Dignis*	Woonzorgcentrum De Wiekslag	Norg	80	
Herbergier Emmen	Herbergier Emmen	Emmen	16	
Dagelijks Leven	Het Korenhuis	Hoogeveen	20	
Dagelijks Leven	Het Rietveldhuis	Emmen	20	
Dagelijks Leven	Het Drostenhuis	Coevorden	20	
Dagelijks Leven	Het Ravelijnhuis	Emmen	20	
Thoes in 't Groen*	Thoes in 't Groen	Witteveen	20	
Huize P.R. Derks	Huize P.R. Derks	Ruinerwold	12	
Het Gastenhuis	Het Gastenhuis	Roden	20	
Herbergier Gees	Herbergier Gees	Gees	15	
ZZWD Woonzorg*	De Molenhof	Havelte	24	
ZZWD Woonzorg*	Jan Wieringaweg	Ruinen	57	
ZZWD Woonzorg*	De Weyert	Dwingeloo	58	
Woonzorg Sanniek	Havelte	Havelte	22	
Woonzorg Sanniek	Ansen	Ansen	22	
Huize Wezup*	Huize Wezup	Wezup	20	
Woonzorg de Bremhoeve	Kerkenveld	Kerkenveld	20	
Woonzorg de Bremhoeve	Veeningen	Veeningen	20	
Zwarte Racker	Zwarte Racker	Nieuw-Schoonebeek	16	
Totaal			2.756	12.088

Mensen met een verstandelijke beperking

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Vanboeijen	De Reesthoeve	Meppel		1
Vanboeijen	Koninginnepage	Meppel	3	
Vanboeijen	Luzernevlinder	Meppel		1
Vanboeijen	Argusvlinder 4	Meppel		1
Vanboeijen	Argusvlinder 6	Meppel	2	
Vanboeijen	Argusvlinder 7	Meppel	2	
Vanboeijen	Kraloohuus	Meppel		1
Vanboeijen	Kralooweg	Meppel	24	
Vanboeijen	Sleutelbloem	Havelte	44	
Vanboeijen	Broekhuizen	Broekhuizen		1
Vanboeijen	Grote Beer	Hoogeveen	16	
Vanboeijen	Poolster	Hoogeveen		1
Vanboeijen	Burgemeester Bothenius Lohmanweg 4	Assen	40	
Vanboeijen	Burgemeester Bothenius Lohmanweg 9	Assen	40	
Vanboeijen	Burgemeester Bothenius Lohmanweg 11	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 1	Assen	12	
Vanboeijen	Middenweg 10	Assen	12	
Vanboeijen	Valk	Assen		2
Vanboeijen	Pastoraal Centrum de Duif	Assen	12	
Vanboeijen	De Pauw	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 3	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 5	Assen	20	
Vanboeijen	Middenweg 7	Assen	20	
Vanboeijen	Middenweg 11	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 12	Assen	12	
Vanboeijen	Middenweg 15	Assen	20	

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Vanboeijen	Middenweg 9	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 13	Assen	40	
Vanboeijen	Middenweg 18	Assen	12	
Vanboeijen	Middenweg 20	Assen	16	
Vanboeijen	Middenweg 22	Assen	22	
Vanboeijen	Middenweg 24	Assen	18	
Vanboeijen	Perzikstraat	Assen		7
Vanboeijen	Papayapad	Assen		6
Vanboeijen	Aletta Jacobsweg	Assen		3
Vanboeijen	Asserwijk	Assen		1
Vanboeijen	Anreperstraat	Assen		2
Vanboeijen	Anreep	Assen		4
Vanboeijen	Overcingellaan	Assen	28	
Vanboeijen	Diamantstoep	Assen		3
Vanboeijen	Sparrenlaan	Assen	10	
Vanboeijen	Nijlandstraat	Assen	40	
Vanboeijen	Stationsstraat	Assen	12	
Vanboeijen	ten Catestraat	Assen		1
Vanboeijen	Winkler Prinsstraat	Assen		1
Vanboeijen	Terreplein	Assen		4
Vanboeijen	Geelbroekerweg	Hooghalen	12	
Vanboeijen	Amerweg	Grolloo	12	

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Vanboeijen	De Toermalijn	Roden	12	
Vanboeijen	Meteorenlaan	Hoogeveen	40	
Vanboeijen	Middenweg	Assen	25	
Vanboeijen	Voor Elkaar	Assen	4	
Vanboeijen	van Echtenstraat	Hoogeveen	20	
Cosis	Langedijk Wonen	Assen	18	
Cosis	Uilenveld	Emmen	27	
Cosis	De Hilde	Klazienaveen	25	
Cosis	Komeet	Klazienaveen	21	
Cosis	ATC Emmen	Emmen	18	
Cosis	De Haar	Emmen	11	
Cosis	Ekselerbrink	Emmen	30	
Cosis	Emmerhout	Emmen	21	
Cosis	Emmermeer	Emmen	10	
Cosis	Holtstee	Emmen	18	
Cosis	Panfluit	Emmen	24	
Cosis	Fidens	Meppel	25	
Cosis	Luzernevlinder	Meppel	25	
Cosis	Reigerflat	Meppel	22	
Cosis	Rembrandt van Rijn	Meppel	16	
Cosis	A&O	Meppel	14	
Cosis	ATC Meppel	Meppel	24	
Cosis	Reestlaan Meppel	Meppel	24	
Cosis	Reestlanden	Meppel	19	
Cosis	Tellinghof	Odoorn	14	
Cosis	Rietgors	Emmen	12	
Cosis	Rolderbrink	Emmen	18	
Cosis	De Amsheerd	Hoogeveen	27	
Cosis	Woon-werkboerderij Peest	Peest	8	
Cosis	Slichtland	Roden		4
Cosis	Woonvoorziening Roden	Roden	30	

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Cosis	Bolster (Binnen)	Smilde	30	
Cosis	Bentickslaan	Hoogeveen	17	
Cosis	Robaard	Hoogeveen	22	
Cosis	Schoonvelde	Hoogeveen	24	
Cosis	Ansen	Ansen	16	
Cosis	Stroomdal	Schoonebeek	26	
Cosis	d'Olde Beke	Schoonebeek	21	
Cosis	Witte Valken	Beilen	8	
Cosis	Veenweg Vries	Vries		
Cosis	Veenweg Vries	Vries	28	
Cosis	Bastion	Coevorden	28	
Cosis	Prince	Coevorden	12	
Cosis	ATC Assen	Assen	26	
Cosis	In de Goorn	Coevorden	22	
Cosis	Bosroos	Assen	24	
Cosis	Steege	Coevorden	20	
Cosis	Tuindorp	Coevorden	20	
Cosis	Dotterbloem	Assen	16	
Cosis	Huygensstraat	Assen	15	
Cosis	Jongerenopvang	Assen		
Cosis	Lariks	Assen	10	
Cosis	Beatrixlaan	Zuidwolde	27	
Cosis	Boscherhof	Zuidwolde	22	
Cosis	Waringin	Zuidwolde	62	
Cosis	Zuideres	Zuidwolde	30	
Cosis	Smetanalaan (VB)	Assen	24	

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen	Scheiden wonen en zorg
Cosis	Stadhouderslaan	Assen	19	
Cosis	Thorbeckelaan	Assen	10	
Cosis	Troelstralaan	Assen	27	
Totaal			1.909	44

Mensen met een psychische kwetsbaarheid

Zorgaanbieder	Locatie	Plaats	Geclusterd wonen
Cosis	Gymnasiumstraat	Assen	20
GGZ Drenthe	Beilerstraat	Assen	30
GGZ Drenthe	Dennenweg	Assen	20
GGZ Drenthe	Korenmaat	Assen	50
GGZ Drenthe	Lindelaan	Assen	28
GGZ Drenthe	Middenweg	Assen	30
GGZ Drenthe	Pelikaanstraat	Assen	30
GGZ Drenthe	Altingerweg	Beilen	30
GGZ Drenthe	Asserstraat	Beilen	20
GGZ Drenthe	Klateringerweg	Beilen	20
GGZ Drenthe	Boermarkeweg	Emmen	20
GGZ Drenthe	Pieter De Keyserstraat	Emmen	30
GGZ Drenthe	Stationsstraat	Emmen	50
GGZ Drenthe	Dr G H Amshoffweg	Hoogeveen	80
GGZ Drenthe	Blankenstein	Meppel	80
Totaal			538

Bijlage 2: De Doorzonscan

De Doorzonscan is een beproefd meetinstrument waarmee gemeenten en woningcorporaties op een snelle manier kunnen achterhalen welk deel van de woningvoorraad al geschikt is voor mensen met een functiebeperking en welke woningen met een kleine ingreep geschikt te maken zijn. Iedere woning wordt op basis van een aantal kenmerken van de woningen (bouwjaar, oppervlakte en woningtype) ingedeeld in één van de categoriën. Hieronder staan de kenmerken waaraan woningen moeten voldoen om een specifieke kwalificatie te krijgen.

Geschikte woning

Alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die als hulpmiddelen eventueel wandelstok of kruk(ken) gebruiken. De woningen voldoen aan tenminste één van de volgende kenmerken:

- woning is aangemerkt als seniorenwoning of nultredenwoning;
- appartementen/(galerij)flats (als deze over een lift beschikken);
- (semi)bungalows, woonboerderijen.

Potentieel geschikte woning

Potentieel geschikte woningen zijn woningen die met relatief beperkte middelen geschikt te maken zijn. Hierbij is te denken aan het installeren van een traplift, of het verlagen of weghalen van drempels. Deze woningen voldoen aan de volgende criteria:

- eengezinswoning, is gebouwd na 1998;
- inhoud bij koopwoning is groter dan 350 m³ en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m³ en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning.

Niet-geschikte woning

De overige woningen zijn als niet-geschikt aangemerkt; deze woningen zijn vermoedelijk ook niet (eenvoudig) geschikt te maken.

De beoordeling van de woningvoorraad op geschiktheid op basis van CBS-microdata is een inschatting. Bezoek aan een woning zelf moet uitwijzen of de inschatting ook juist is. Daarnaast geeft de analyse uitsluitend inzicht in de kenmerken van de woning. Het is denkbaar dat ouderen de woning niet meer geschikt vinden omdat bijvoorbeeld het onderhoud van de woning of de tuin teveel wordt, of dat men dicht bij voorzieningen wil wonen; een woning die volgens de analyse 'geschikt' is kan in de beleving van de bewoners dan minder geschikt zijn. Andersom kan het zo zijn dat in een woning die volgens de analyse 'potentieel geschikt' is inmiddels al aanpassingen zijn gedaan (zoals de installatie van een traplift, of de drempels verwijderd). Hier kom je echter alleen achter door de woning daadwerkelijk te bezoeken. Daar wordt in deze analyse geen rekening mee gehouden.

Bijlage 3: Afkortingen en begrippen

- **BW:** Beschermd Wonen (GGZ). Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding.
- **Extramuralisering:** het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.
- **Levensloopgeschikte woning:** een zelfstandig woning die geschikt is (of eenvoudig geschikt te maken is) voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in het geval fysieke beperkingen of chronische ziekten van bewoners.
- **MPT:** Modulair Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een deelverstrekking die kan worden gecombineerd met het PGB.
- **PGB:** Persoonsgebonden budget: een verstrekkingvorm in de Wet langdurige zorg en Wmo waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.
- **PG:** Psychogeriatric. Aandoeningen die gepaard gaan met beperkingen van de geestelijke vermogens (psycho) op hogere leeftijd (geriatric).
- **Respijtzorg:** tijdelijk overdragen van mantelzorg, zodat mantelzorgers op adem kunnen komen.
- **Scheiden wonen en zorg:** wonen in een reguliere, niet-geclusterde woning in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden.
- **SOM:** Somatiek. Zorg bij lichamelijke ziektes.
- **VG:** Verstandelijk Gehandicapt.
- **VPT:** Volledig Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een totale verstrekking die thuis kan worden geleverd.
- **Wlz:** Wet langdurige zorg.
- **Wmo:** Wet maatschappelijke ondersteuning.
- **Zvw:** Zorgverzekeringswet.

Woonvormen ouderen

- **Gedclusterd wonen met Wlz-zorg:** Wooneenheden in een verpleeghuis of een woonzorgcentrum, bedoeld voor mensen met een Wlz-indicatie.
- **Gedclusterd wonen voor ouderen:** Een levensloopgeschikte woning in een woonvorm met vijf of meer wooneenheden. Het gaat om zelfstandige woningen waar mensen zonder zorgindicatie mogen wonen. In de aanbodinventarisatie is een complex meegeteld in deze categorie als ten minste 50% van de bewoners in het complex 65 jaar of ouder is en/of het complex is gelabeld voor ouderen. Binnen geclusterd wonen onderscheiden we verschillende typen:
 - Seniorencomplex: traditioneel appartementencomplex voor senioren.
 - Serviceflat: appartementencomplex met hoog aantal (verplicht af te nemen) diensten met betrekking tot comfort en ondersteuning.
 - Verzorgd wonen (app): Appartementencomplex dat alleen toegankelijk is voor mensen die zorg aan huis nodig hebben (Zvw- of VPT-indicatie (wlz) is vereist).
 - Grondgebonden woningen (ggb): Traditionele kleine rijwoningen die geschikt zijn voor ouderen.
 - Zorgvilla: Luxe appartementencomplex op privaat terrein, met uitgebreide buitenruimte rondom het complex.
 - Luxe appartementen: Modern appartementencomplex met een hoge mate aan zelfstandigheid en comfort.
 - Hofjeswonen (grondgebonden/appartement): Cluster van kleine woningen/appartementen, gecentreerd rondom een gezamenlijke binnenplaats of entree.

Bijlage 4: Aannames voor de prognoses

Ouderen

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2022 – gemeentespecifiek

Gemeente	Woonvormen voor 65-plussers in 2023	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4
Aa en Hunze	Regulier wonen	88%	80%	65%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Assen	Regulier wonen	83%	76%	62%	12%
	Geclusterd wonen	17%	24%	36%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	2%	76%
Borger-Odoorn	Regulier wonen	88%	80%	65%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Coevorden	Regulier wonen	88%	80%	71%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	29%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Emmen	Regulier wonen	86%	75%	60%	12%
	Geclusterd wonen	14%	25%	37%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	3%	76%
Hoogeveen	Regulier wonen	83%	75%	58%	12%
	Geclusterd wonen	17%	25%	40%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	2%	76%
Meppel	Regulier wonen	80%	75%	65%	12%
	Geclusterd wonen	20%	25%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Midden-Drenthe	Regulier wonen	88%	80%	65%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Noordenveld	Regulier wonen	92%	79%	75%	12%
	Geclusterd wonen	8%	21%	24%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	1%	76%

Tynaarlo	Regulier wonen	95%	88%	76%	12%
	Geclusterd wonen	5%	13%	23%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	1%	76%
Westerveld	Regulier wonen	88%	80%	65%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
De Wolden	Regulier wonen	88%	80%	65%	12%
	Geclusterd wonen	12%	20%	35%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	76%
Provincie Drenthe	Regulier wonen	87%	77%	64%	12%
	Geclusterd wonen	13%	23%	34%	12%
	Woonzorgcentrum	0%	0%	1%	76%

Vertaling woonvraag per vitaliteitstrede: situatie 2040 – provincie breed

Woonvormen voor 65-plussers in 2040	Trede 1	Trede 2	Trede 3	Trede 4
Regulier wonen	82%	66%	54%	12%
Geclusterd wonen	18%	34%	46%	38%
Woonzorgcentrum	0%	0%	0%	50%

Mensen met een verstandelijke beperking

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag VG: situatie 2022

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel scheiden wonen en zorg
SG(LVG)	100%	0%
VG3	85%	15%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag VG: situatie 2040

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG3	50%	50%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	85%	15%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Uitstroom Beschermd Wonen

Verdeling uitstroom vanuit WMO BW Verblijf

Uitstroom naar...	
Reguliere woning	40%
Geclusterd wonen met begeleiding	40%
GGZ-W	10%
Onbekend	10%
Totaal	100%

Uitstroom jeugdzorg met verblijf

Verdeling uitstroom vanuit jeugdzorg met verblijf

Uitstroom naar...	
Zelfstandig wonen	35%
Tussenvorm (geclusterd met begeleiding)	35%
Beschermd Wonen/Wlz	20%
Verlengde jeugdzorg	10%
Totaal	100%

Bijlage 5: Woonstijlen

De woonwensen van ouderen zijn divers. De woonvorm ‘geclusterd wonen’ is een verzamelnaam voor diverse woningtypes en woonconcepten die beschutting, comfort en ontmoeting bieden. Verschillende groepen ouderen zoeken daarbij verschillende typen geclusterde woonvormen. Welke keuzes groepen ouderen hierin maken is onder meer afhankelijk van hun woonwensen, die wij classificeren als zogeheten ‘woonstijlen’. We onderscheiden 12 ‘woonstijlgroepen’ onder (toekomstige) ouderen, die verschillen qua woonvoorkeuren. De indeling in woonstijlen is gebaseerd op analyses van woongedrag en woonwensen van ouderen, zoals die naar voren komen in CBS-microdata, het WoON en sociologisch onderzoek naar generaties en waardepatronen. Deze inzichten zijn gekoppeld aan achtergrondkenmerken van ouderen, zoals het inkomen, leeftijd, huishoudensamenstelling, stedelijkheid, opleiding en vermogen. De generatie waartoe iemand behoort, is (mede) bepalend voor de waardeoriëntatie, de sociaaleconomische status voor de financiële mogelijkheden die men heeft.

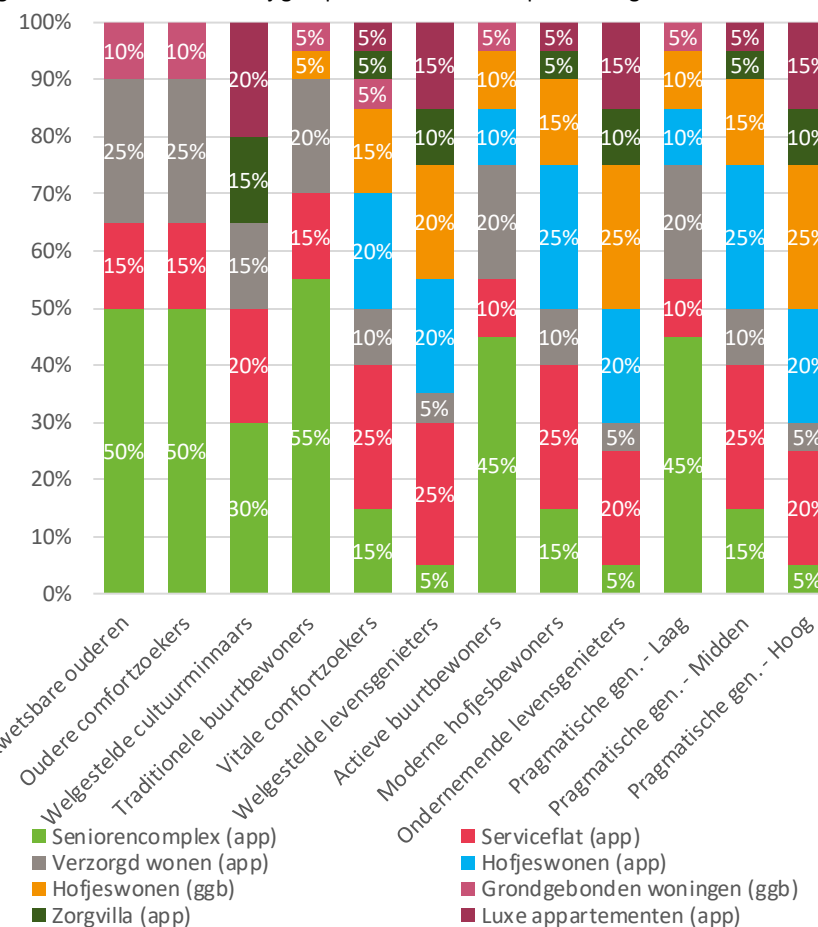
Tabel 1: Indeling van woonstijlen naar generatie (geboortejaar) en financiële positie

	Lagere sociaal-economische status	Middel sociaal-economische status	Hoge sociaal-economische status
Stille Generatie (tot 1940)	Kwetsbare Ouderen	Oudere comfortzoekers	Welgestelde cultuurminnaars
Protestgeneratie (1940 - 1955)	Traditionele buurtbewoners	Vitale comfortzoekers	Welgestelde levensgenieters
Generatie X (1955 - 1970)	Actieve buurtbewoners	Moderne hofjesbewoners	Ondernemende levensgenieters
Pragmatische generatie (1970 - 1985)	Laag	Middel	Hoog

Bron: CBS-microdata, WoON2018 en bewerking Companen.

In de volgende pagina's geven we een profielschets van elke woonstijlgroep. De figuur rechts toont de woonvoorkeuren van de woonstijlgroepen.

Figuur 1: Voorkeuren woonstijlgroepen naar woonconcept binnen geclusterd wonen

Bron: CBS-Microdata en WoON2018; bewerking Companen.

Kwetsbare ouderen

Kwetsbare ouderen behoren tot de 'stille generatie' (1925 – 1940). Deze groep ouderen heeft een leeftijd van 80 jaar of ouder. De groep heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Zij zijn doorgaans lager opgeleid. Het merendeel van de kwetsbare ouderen woont in een corporatiewoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Kwetsbare ouderen hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men 'vanuit huis' mee kreeg. Kwetsbare ouderen komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.

Kwetsbare ouderen zijn trouw aan collectieve organisaties zoals ouderenbonden, vakbonden en goede doelen. Echter ondernemen ze geen politieke of maatschappelijke actie. Moderne communicatiemiddelen worden door kwetsbare ouderen niet of nauwelijks gebruikt.

Vrije tijd & consumptie

Vanwege de hoge leeftijd, beperkte financiële middelen en traditionele oriëntatie, ondernemen kwetsbare ouderen relatief weinig activiteiten. Deze groep neemt met name traditionele hobby's, zoals lezen, puzzelen, breien, verzamelen en tuinieren.

Kwetsbare ouderen lezen vooral regionale kranten en omroepbladen. Nederland 1, 2 en 3 en RTL-zenders zijn favoriet op de TV. Het aankopen van producten via het internet doet de groep nauwelijks.

Kwetsbare ouderen hebben een gemiddeld aantal verzekeringen. Kwetsbare ouderen hebben vaak geen auto en steunen bekende goede doelen, omdat dit zo 'hoort'.

Verhuiscwens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 85% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar (WoON2018). Van de overige 15%, geeft 70% aan misschien en 17% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 4% heeft al een andere woning gevonden.

Kwetsbare ouderen wonen relatief vaak in een gelijkvloerse woning, die al is aangepast voor een eventuele handicap. Daarnaast wonen kwetsbare ouderen vaak in seniorenwoningen, binnen een complex of als aanleunwoning.

Veel kwetsbare ouderen geven aan dat gezondheid een reden vormt om te verhuizen. De gewenste woningen bij verhuizing zijn met name appartementen. De groep heeft hierbij over het algemeen ook een sterke voorkeur om samen te wonen, mede om meer sociaal contact te kunnen leggen. De nabijheid van supermarkten en OV is belangrijk voor de groep kwetsbare ouderen.

Oudere comfortzoekers

Oudere comfortzoekers behoren tot de 'stille generatie' (1925 – 1940). Deze groep ouderen is 80-plus en beschikt over een midden inkomenspositie en een modaal vermogen. Zij zijn doorgaans lager of midden opgeleid. Net zoals de groep kwetsbare ouderen woont het merendeel van de oudere comfortzoekers in een corporatiewoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Oudere comfortzoekers hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men 'vanuit huis' mee kreeg. Oudere comfortzoekers komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.

Oudere comfortzoekers hebben relatief veel vertrouwen in de overheid, banken en de zorg. Moderne communicatiemiddelen worden door oudere comfortzoekers niet of nauwelijks gebruikt.

Vrije tijd & consumptie

Vanwege de hoge leeftijd en traditionele oriëntatie, ondernemen oudere comfortzoekers relatief weinig activiteiten. Deze groep gaat soms naar een restaurant en houdt zich bezig met kruiswoordpuzzels, lezen, puzzelen, bordspellen en tuinieren.

Oudere comfortzoekers lezen graag regionale kranten en maken gebruik van omroepbladen zoals Troskompas en KRO Magazine. Daarnaast leest deze groep graag bladen zoals Libelle, Privé en Plus magazine. Publieke televisiezenders, RTL-zenders en Veronica worden veel bekeken door oudere comfortzoekers. De radio staat vaak afgestemd op een regionale radiozender.

Oudere comfortzoekers hebben weinig interesse in financiële producten. Verzekeringen worden vaak afgesloten bij de grote banken. Deze groep ouderen

doneert jaarlijks een bescheiden bedrag voor fondsen zoals KWF Kankerbestrijding, Nederlandse Hartstichting en Zonnebloem. Sommige oudere comfortzoekers hebben één tweedehands auto van het merk Suzuki, Peugeot of Volkswagen.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 80% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 20%, geeft 71% aan misschien en 10% beslist te willen verhuizen, 15% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 3% heeft al een andere woning gevonden.

Oudere comfortzoekers wonen overwegend binnen een complex, in de vorm van woonzorgcentrum, bejaardentehuis of serviceflat. De woningen binnen deze complexen zijn vaak gelijkvloers.

Gezondheid vormt ook voor deze groep de grootste reden tot eventuele verhuizing. Oudere comfortzoekers spreken vaker een wens uit om samen te wonen met andere huishoudens, bijvoorbeeld in appartementencomplexen. Bij de keuze voor een woonplek is ook voor deze groep de nabijheid van supermarkten en OV belangrijk.

Welgestelde cultuurminnaars

Welgestelde cultuurminnaars vallen onder de 'stille generatie' (1925 – 1940). Deze groep ouderen is op hoge leeftijd (80-plus) en beschikt over een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. Zij zijn doorgaans hoger opgeleid. De welgestelde cultuurminnaars wonen voornamelijk in koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Welgestelde cultuurminnaars hebben een traditionele waardeoriëntatie, die voornamelijk gevormd is door de waarden en normen die men 'vanuit huis' mee kreeg. Oudere comfortzoekers komen voort uit een plichtsgetrouwe generatie, waarin een zuinig en bescheiden leven voorop staat. Voor deze groep staat de gemeenschap in het middelpunt in plaats van het individu.

Deze groep is vooral betrokken bij goede doelen of politiek. Ze steunen vaker dan gemiddeld initiatieven/projecten van anderen door middel van donaties. Welgestelde cultuurminnaars hebben vertrouwen in de overheid en andere instituties.

Vrije tijd & consumptie

Welgestelde cultuurminnaars bezoeken graag opera's, klassieke concerten en musea. Deze groep is geïnteresseerd in het verzamelen van antiek. Ze gaan nog regelmatig uit eten. Verder houdt deze groep zich bezig met bridgen, golfen, lezen, kaartspellen en schaken.

De welgestelde cultuurminnaars lezen graag de krant. Het Financieel Dagblad, de Volkskrant en Trouw worden veel gelezen. Populaire tijdschriften onder deze groep zijn Plus Magazine en Elsevier. De televisie wordt afgestemd op Nederland 1, 2 en 3 waarop ze graag informatieve programma's kijken. Men luistert voornamelijk naar Classic FM of één van de publieke radiozenders Radio 1, Radio 2 of Radio 4.

De Welgestelde cultuurminnaars zijn vaak beleggers en ze beleggen voornamelijk via een bank. Het aantal verzekeringen ligt hoog en worden het liefst bij een bank afgesloten. Deze groep bankiert voornamelijk bij de bekendste banken van

Nederland. Ze steunen goede doelen die actief zijn op het gebied van kunst, cultuur, milieu en natuur. Ze doneren meer dan gemiddeld en zo'n 2 tot 10 keer per jaar. Als er een auto voor de deur staat is deze vaak van het merk Mercedes, BMW of Volvo.

Verhuiscens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 81% aan *beslist niet* te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 19%, geeft 79% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 8% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 5% heeft al een andere woning gevonden.

Welgestelde cultuurminnaars wonen zowel in complexen als op zichzelf. Wanneer deze groep in een complex woont, betreft het vaak een woonzorgcentrum, bejaardentehuis of serviceflat. De woningen zijn hierbij over het algemeen gelijkvloers en onderhoudsvriendelijk.

Gezondheid wordt als een van de voornaamste redenen gezien om te verhuizen. De verhuiscens is hierbij hoofdzakelijk gericht op appartementen met daaropvolgend rijtjeshuizen en andere soort woningen. Binnen deze verhuiscens is er een sterke behoefte om samen te wonen. Deze groep vindt het prettig als supermarkten en OV dichtbij huis te vinden zijn.

Traditionele buurtbewoners

Traditionele buurtbewoners vallen onder de 'protestgeneratie' (1940 – 1955). Deze groep ouderen is op hogere leeftijd (65 tot 80 jaar) en heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Zij zijn doorgaans lager opgeleid. Ondanks de lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen woont het merendeel van deze groep ouderen in een koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Traditionele buurtbewoners zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Traditionele buurtbewoners hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: 'Wat ik nog kan, doe ik'.

Deze groep is bovengemiddeld betrokken bij vereniging en politiek. Ze ondernemen weinig politieke of maatschappelijke actie. Ze ervaren minder omzien naar elkaar en dat is een gemis. Het vertrouwen in banken en zorg is relatief groot. Men voelt zich niet goed vertegenwoordigd en gehoord door met name de landelijke politiek.

Vrije tijd & consumptie

Traditionele buurtbewoners wandelen of fietsen met enige regelmaat. Deze ouderen gaan soms nog naar de kerk. Ze ondernemen hobby's zoals kruiswoordpuzzels, lezen, tuinieren, zelf kleding maken en verzamelen.

Traditionele buurtbewoners maken veel gebruik van verschillende media, zoals kranten, omroepbladen, televisie en radio. Regionale kranten en kranten zoals Nederlands Dagblad, Reformatorisch Dagblad en Trouw, zijn populair onder de groep. De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op de publieke televisie- en radiozenders zoals Nederland 1, 2 of 3 en Radio 1, 2, 4 of 5.

Het liefst bankieren de traditionele buurtbewoners bij grote banken zoals Rabobank en ING. Ze hebben daar een betaalrekening en spaarrekening afgesloten, maar van andere financiële producten wordt eigenlijk geen gebruik van gemaakt. De meeste traditionele buurtbewoners hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Nissan of Toyota. De groep geeft geld aan goede doelen met een humanitair karakter, zoals Kerk in Actie, Unicef en Leger des Heils.

Verhuiscens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 74% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 26%, geeft 72% aan misschien en 13% beslist te willen verhuizen, 13% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 2% heeft al een andere woning gevonden.

Traditionele buurtbewoners wonen over het algemeen vaak gelijkvloers. De woning, waarin zij doorgaans wonen is in algemene zin minder geschikt voor een zorgvraag. Om deze reden zijn aanpassingen (op latere leeftijd) in het huis vaker noodzakelijk. Vanwege het hebben van sociale contacten kiezen traditionele buurtbewoners er vaak voor om in een complex te gaan wonen. De groep kiest er vaker voor om te experimenteren met verschillende vormen van samenleven.

Al met al behoren gezondheid, de huidige woning en woonomgeving tot de voornaamste redenen voor traditionele buurtbewoners om te verhuizen. De gewenste woning voor deze groep is een primair appartement of een secundair rijtjeshuis. De wens om samen te wonen of om alleen te wonen is hierbij in evenwicht. De groep vindt de nabijheid van supermarkten en OV erg belangrijk.

Vitale comfortzoekers

Vitale comfortzoekers behoren tot de 'protestgeneratie' (1940 – 1955). Deze groep ouderen valt binnen de leeftijdsklasse 65 tot 80 jaar en heeft een gemiddelde inkomenspositie en een modaal vermogen. Het grootste deel van de groep vitale comfortzoekers woont in een koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Vitale comfortzoekers zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Vitale comfortzoekers hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: 'Wat ik nog kan, doe ik'.

Vitale comfortzoekers zijn bovengemiddeld betrokken in de samenleving. Zij steken hun energie in het geloof, goede doelen en politiek, maar ondernemen geen politieke of maatschappelijke actie. Een kwart levert een actieve bijdrage aan de eigen leefomgeving waar dat nog lukt. Tegelijkertijd is er een grote groep die juist weinig tot niets onderneemt.

Vrije tijd & consumptie

De vitale comfortzoekers doen voornamelijk aan briden, fietsen en wandelen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel rondreizen, cruises, natuur-, fiets- en wandelvakanties geliefd zijn. Musicals en restaurants worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met kruiswoordpuzzels, tuinieren, vrijwilligerswerk en verzamelen.

Vitale comfortzoekers veel gebruik van regionale dagbladen, het AD en de Telegraaf. De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op de publieke televisie- en radiozenders zoals Nederland 1, 2 of 3 en Radio 1, 2, 4 of 5.

Verzekerd zijn voor alle risico's vinden de vitale comfortzoekers erg belangrijk. Verzekeringen worden het liefst afgesloten bij een bank. Vitale comfortzoekers steunen veel goede doelen en doen dat vaak meerdere keren per jaar. De meeste vitale comfortzoekers hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Nissan of Toyota.

Verhuiscens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 73% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 27%, geeft 79% aan misschien en 9% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 4% heeft al een andere woning gevonden.

De woonsituatie van vitale comfortzoekers kenmerkt zich als overwegend op zichzelf. De betreffende personen wonen hierbij vaak in een gelijkvloerse ouderwoning. De woningen zijn op zichzelf gezien al redelijk geschikt. Wel wordt er vaker gebruik gemaakt van een traplift. Hierbij is er ook vaker een 2^e toilet aanwezig en sprake van aanbouw.

Binnen deze groep vormt gezondheid wederom een grote reden tot eventueel verhuizen. Anders dan bij de voorgaande groepen wordt hiervoor ook de huidige woning op zichzelf als reden gezien. De verhuiscens is met name gericht op primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. De wens om samen of alleen te wonen is hierbij in evenwicht. In tegenstelling tot de eerdere twee groepen vinden vitale comfortzoekers het minder belangrijk dat supermarkten en OV in de nabijheid zijn.

Welgestelde levensgenieters

Welgestelde levensgenieters zijn onderdeel van de 'protestgeneratie' (1940 – 1955). Deze groep ouderen valt in de leeftijdscategorie 65 tot 80 jaar en heeft een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. De ondernemend levensgenieters wonen voornamelijk in (vrijstaande) koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Welgestelde levensgenieters zijn gedreven, idealistisch en zelfbewust. Ze kenmerken zich door een actieve levenshouding met hoge vitaliteit. Welgestelde levensgenieters hebben een zichtbare persoonlijk stijl, varen een eigen koers en trekken zich minder aan van autoriteit. Een bekend motto van deze groep luidt: 'Wat ik nog kan, doe ik'.

Welgestelde levensgenieters zijn bovengemiddeld betrokken in de samenleving. Zij steken hun energie in vereniging, goede doelen en politiek en ondernemen alleen politieke of maatschappelijke actie als het echt nodig is. Een kwart levert een actieve bijdrage aan de eigen leefomgeving waar dat nog lukt. De groep staat neutraal tegenover de eigen invloed op de regering.

Vrije tijd & consumptie

Welgestelde levensgenieters maken in hun vrije tijd vraag uitstapjes in de natuur en houden ze zich bezig met tuinieren. De hobby's van deze groep bestaan voornamelijk uit fietsen, wandelen, lezen en schilderen. Daarnaast bezoeken ze regelmatig musea en theaters. Ze geven de voorkeur aan culturele- en zon- en strandvakanties.

De Volkskrant, NRC Handelsblad en regionale kranten worden veel gelezen. Daarnaast zijn woon- en tuinbladen en opiniebladen geliefd. Er wordt vooral naar de publieke omroepen gezapt en kijkt de groep graag naar documentaires, educatieve en actualiteitenprogramma's. De radio staat met name afgestemd op de publieke zenders of Sky radio.

Verzekerd zijn voor veel risico's vinden de Welgestelde levensgenieters erg belangrijk. Verzekeringen worden het liefst afgesloten bij een bank. Beleggen doet deze groep relatief veel. Welgestelde levensgenieters zijn gul in hun donaties aan goede doelen en doneren vaak meerdere keren per jaar. De Welgestelde levensgenieters hebben één of twee auto's voor de deur staan, vaak van het merk BMW, Audi, Mercedes of Mazda

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 76% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 7% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 9% heeft al een andere woning gevonden.

Welgestelde levensgenieters wonen overwegend op zichzelf. De woningen zijn over het algemeen goed geschikt en beschikken daarbij vaker over een 2^e toilet.

Over het algemeen vormt voor ook deze groep gezondheid een reden om te verhuizen. Daarnaast kan de woning zelf ook als een verhuisreden worden gezien. Indien er sprake is van een verhuiscens dan is deze met name gericht op (het zelf bouwen van woningen zoals) primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. Hierbij is er een sterke wens aanwezig om alleen te blijven wonen. De nabijheid van supermarkten wordt als minder belangrijk gezien. De nabijheid van OV wordt als redelijk belangrijk gezien.

Actieve buurtbewoners

Moderne buurtbewoners zijn onderdeel van 'Generatie X' (1955 – 1970). Deze groep toekomstige ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een lagere inkomenspositie en een beperkt vermogen. Merendeel van de groep moderne buurtbewoners woont in een corporatiewoning. Daarnaast woont nog een behoorlijk aandeel in een koopwoning ondanks de lagere inkomenspositie en beperkt vermogen van deze groep.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Moderne buurtbewoners zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: 'het is wat het is'.

De maatschappelijke betrokkenheid van moderne buurtbewoners is beperkt. Moderne buurtbewoners participeren het liefst in projecten waarin meedoen voorop staat. Dit wordt gevoed door hun lage vertrouwen in zichzelf en de overheid. Deze groep mensen is van mening dat de overheid meer zou moeten doen voor de 'gewone man'.

Vrije tijd & consumptie

De moderne buurtbewoners doen in hun vrije tijd aan wandelen, fietsen en lezen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel rondreizen, cruises, natuur-, fiets- en wandelvakanties geliefd zijn. Musicals en restaurants worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met kruiswoordpuzzels en vrijwilligerswerk en verzamelen.

Moderne buurtbewoners maken veel gebruik van regionale dagbladen, het AD en de Telegraaf. Ook lezen zij overwegend veel roddelbladen (Weekend, Story, Privé), vrouwenbladen (Margriet, Libelle), gezondheidsbladen en woon- en tuinbladen.

De televisie en radio staan voornamelijk afgestemd op SBS6, RTL 4 en Nederland 1 en 2, en radiozenders zoals Radio 2 en Sky Radio.

Geldzaken doen moderne buurtbewoners met name bij de Rabobank. Lenen en beleggen gebeurt weinig. Moderne buurtbewoners sluiten veel verzekeringen af (uitvaart-, inboedel-, aansprakelijkheidsverzekering). Moderne buurtbewoners doneren geregeld een bescheiden bedrag aan bekende goede doelen. De meeste vitale samenwoners hebben één tweedehands auto van merken zoals Suzuki, Mitsubishi, Toyota en Nissan.

Verhuiscens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 67% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 33%, geeft 66% aan misschien en 17% beslist te willen verhuizen, 15% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 2% heeft al een andere woning gevonden.

Personen binnen de betreffende groep wonen zowel evenveel binnen complexen als op zichzelf. Aanpassingen om woningen geschikt te maken voor deze groep zijn desalniettemin vaak noodzakelijk.

Zoals hierboven aangegeven, vormt de woonomgeving een van de grootste redenen om te verhuizen. Dit, tezamen met de huidige woning zelf. De verhuiscens is hierbij met name gericht op primaire appartementen en secundaire rijtjeshuizen. De wens om samen te wonen of alleen te wonen ligt gelijk. Deze groep vindt de nabijheid van OV belangrijk.

Moderne hofjesbewoners

Moderne hofjesbewoners behoren tot de 'Generatie X' (1955 – 1970). Deze toekomstige groep ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een gemiddelde inkomenspositie en een modaal vermogen. Moderne hofjesbewoners wonen voornamelijk in koopwoningen.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Moderne hofjesbewoners zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: 'het is wat het is'.

De maatschappelijke betrokkenheid van Moderne hofjesbewoners is hoog. Moderne hofjesbewoners nemen zelf initiatief en participeren het liefst bij verenigingen, scholen of sport. Moderne hofjesbewoners zijn minder betrokken bij politiek of goede doelen, en ondernemen alleen politieke actie als dat nodig is. Deze betrokkenheid wordt gevoed door een hoog vertrouwen in zichzelf en gemiddeld vertrouwen in de overheid. Deze groep mensen is niet uitgesproken negatief of positief in de mate waarin men zich gehoord voelt door de politiek.

Vrije tijd en consumptie

De Moderne hofjesbewoners doen in hun vrije tijd weinig aan sport, maar gaan wel wandelen en fietsen. Voor een vakantie zoeken zij rust, zon en strand op. Musicals, sportwedstrijden, casino's en attractieparken worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met tuinieren, computerspellen en bakken.

Moderne hofjesbewoners lezen graag regionale kranten. De televisiezenders Nederland 1 en 2, SBS6 en RTL 4 worden veel bekeken. Het liefst kijken ze naar actualiteitsprogramma's, quizprogramma's en documentaires. De radio wordt vaak afgestemd op Radio 2, Radio 4 of Sky Radio.

Moderne hofjesbewoners doneren geregeld een bescheiden bedrag aan goede doelen voor gezondheid (KWF, Nederlandse Hartstichting en Stichting Cliniclowns). De meeste vitale samenwoners hebben één kleine auto van merken zoals Opel, Suzuki, Nissan en Mazda.

Verhuiscens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 77% aan misschien en 10% beslist te willen verhuizen, 9% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 5% heeft al een andere woning gevonden.

Moderne hofjesbewoners wonen overwegend op zichzelf. Het merendeel van de woningen zijn niet gelijkvloers. De woningen komen vaker voor met aanbouw en is er ook vaker sprake van de aanwezigheid van een 2^e toilet. Reden voor deze groep om toch in een ouderwoning te gaan wonen is hoofdzakelijk de onderhoudsvriendelijkheid.

Zowel de huidige woning als de woonomgeving kunnen als voornaamste redenen tot eventueel verhuizen worden gezien. De wens om in een appartement of rijtjeshuis te wonen is in evenwicht. Hierbij is er wel sprake van een sterke wens om alleen te wonen. Aanvullende hierop is er tevens enige wens om zelf te bouwen. De nabijheid van OV is voor deze groep redelijk belangrijk.

Ondernemende levensgenieters

Ondernemende levensgenieters zijn onderdeel van de 'Generatie X' (1955 – 1970). Deze toekomstige groep ouderen is nu op middelbare leeftijd (50 tot 65 jaar) en heeft een hoge inkomenspositie en een hoog vermogen. De Ondernemende levensgenieter woont voornamelijk in een (vrijstaande) koopwoning.

Waardeoriëntatie & betrokkenheid

Ondernemende levensgenieters zijn praktisch ingesteld, zelfredzaam en soms wat onzeker. Ze weten zich snel dingen eigen te maken of zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden, zoals nieuwe technologie. Een bekend motto van deze groep luidt: 'Ik ken de wegen'.

De maatschappelijke betrokkenheid van Ondernemende levensgenieters is zeer hoog. Ondernemende levensgenieters leveren een actieve bijdrage aan de leefomgeving en ondersteunen vaak initiatieven of projecten van anderen. Ondernemende levensgenieters zijn betrokken bij (landelijke) politiek en weet 'de weg naar het gemeentehuis' goed te vinden. Deze groep inwoners wil zowel 'meedoen' als 'meedenken' als het om participatie gaat. Deze betrokkenheid wordt gevoed door een hoog vertrouwen in zichzelf en in de overheid.

Vrije tijd en consumptie

De Ondernemende levensgenieters doen in hun vrije tijd aan golf en bridgen. Ook gaan ze graag op vakantie waarbij zowel culturele als actieve vakanties geliefd zijn. Musea en concerten (klassiek en jazz) worden af en toe bezocht. Voor overige hobby's houden zij zich bezig met wijnen en antiek.

Ondernemende levensgenieters maken veel gebruik van media. Zij lezen kranten zoals Financieel Dagblad, NRC en de Volkskrant en tijdschriften als Elsevier, HP/De Tijd, Vrij Nederland, Opzij en Elegance. De televisie staat voornamelijk afgestemd op Nederland 1, 2 en 3, en actualiteitsprogramma's, documentaires en financiële programma's. Ondernemende levensgenieters luisteren naar publieke radiozenders en Classic FM.

Geldzaken doen Ondernemende levensgenieters met name bij grote banken, maar ook bij de ASN Bank en Triodos Bank. Deze groep doet vaak aan beleggen. Ondernemende levensgenieters zijn gulle donateurs voor kunst, cultuur, natuur en milieu. De meeste Ondernemende levensgenieters hebben één of twee auto's voor de deur van luxere merken, zoals Volvo, Audi of BMW.

Verhuiswens, woonsituatie en woonwensen

Van deze groep geeft 72% aan beslist niet te willen verhuizen binnen de komende 2 jaar. Van de overige 28%, geeft 79% aan misschien en 8% beslist te willen verhuizen, 6% zou wel willen verhuizen maar niets kan vinden en 7% heeft al een andere woning gevonden.

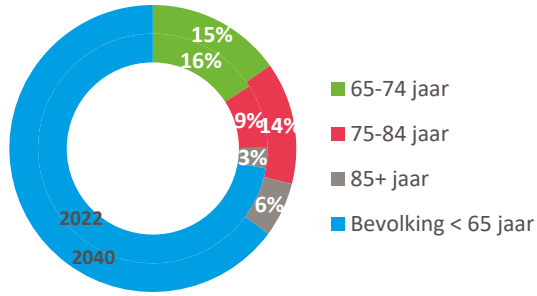
Ondernemende levensgenieters wonen overwegend op zichzelf en maar weinig gelijkvloers. Over het algemeen worden de woningen van en voor deze groep als goed geschikt ervaren. Een eventuele reden die gegeven zou kunnen worden voor het verhuizen naar een ouderenwoning is de onderhoudsvriendelijkheid van deze ouderenwoningen.

Over het algemeen vormen de huidige woning (ondanks de goede geschiktheid) en de woonomgeving de voornaamste redenen om te verhuizen. Een verhuiswens is even vaak gericht op appartementen als op rijtjeshuizen. Binnen de verhuiswens is er een zeer sterke behoefte aanwezig om alleen te wonen. Hierbij is er ook sprake van een sterkere wens om zelf te bouwen. De nabijheid van boodschappen in de buurt wordt als minder belangrijk ervaren. De nabijheid van OV wordt als redelijk relevant ervaren.

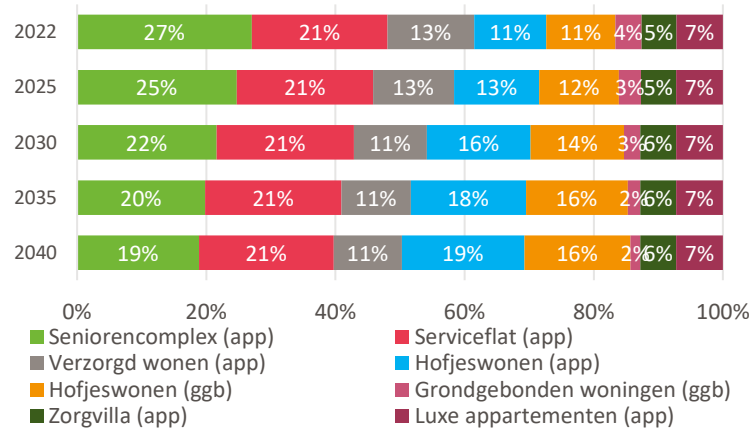
Bijlage 6: Fact sheets

Aa en Hunze

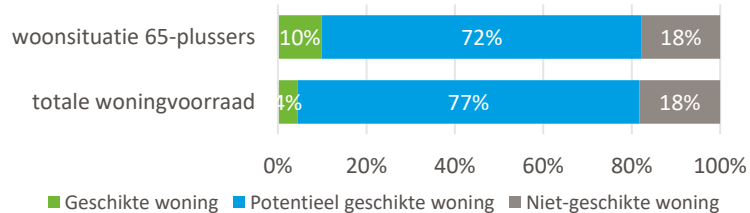
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

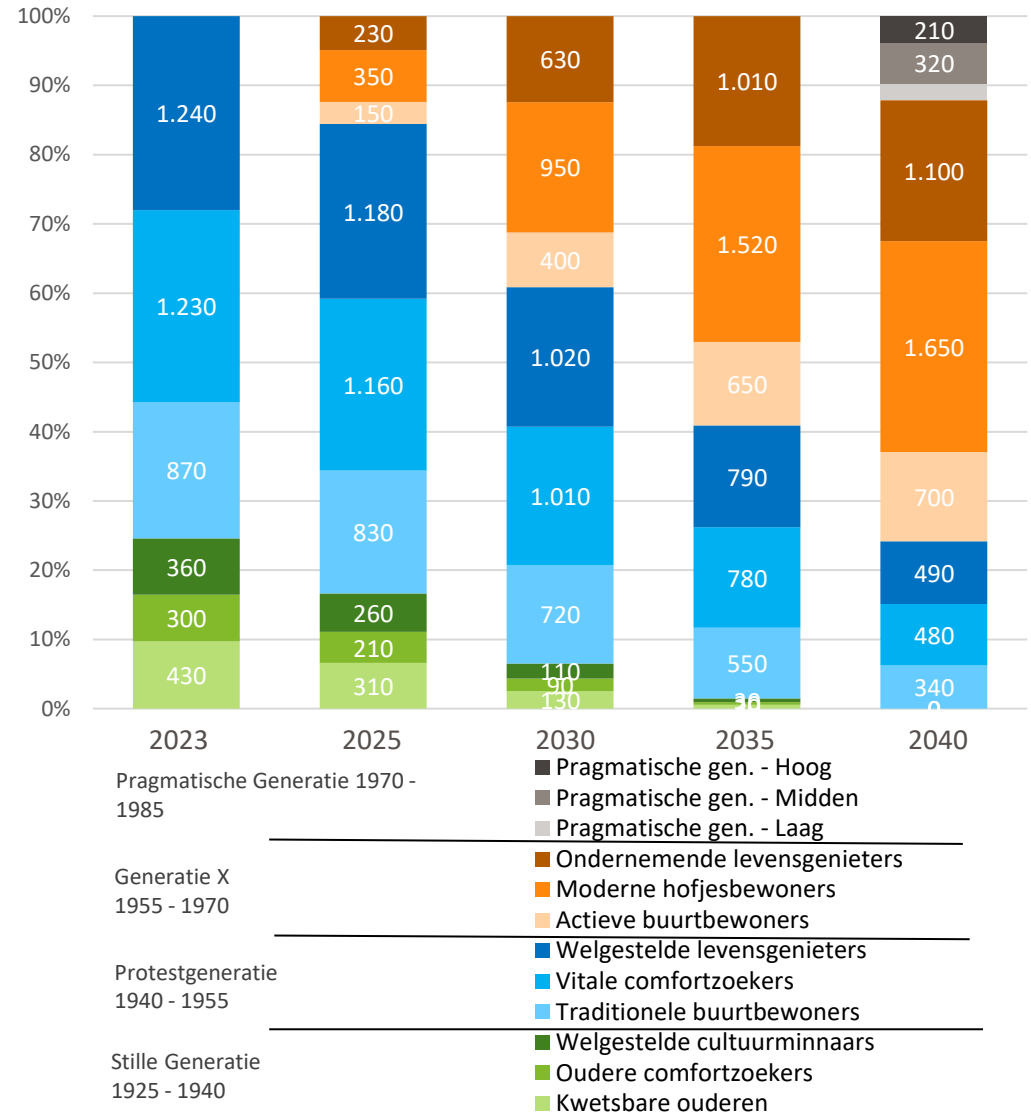
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

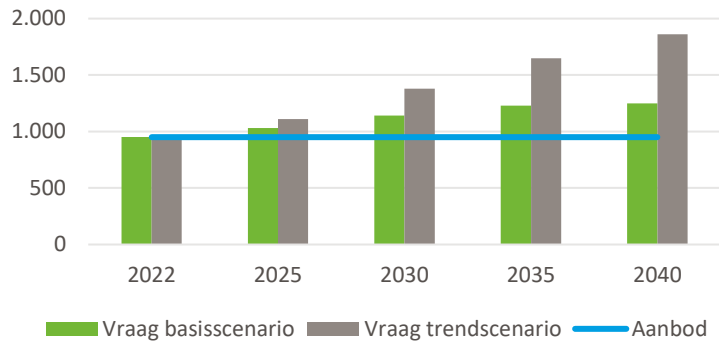

Generatiewissel

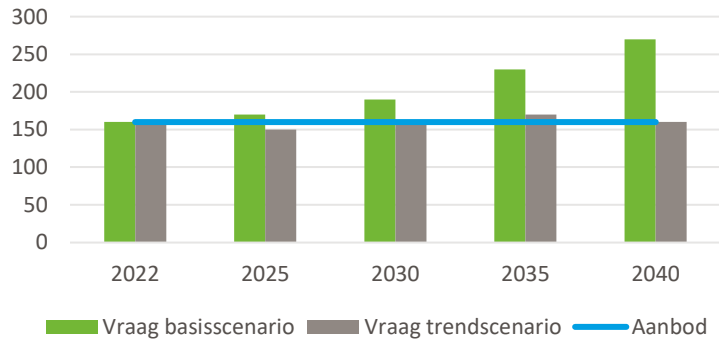

Aa en Hunze

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

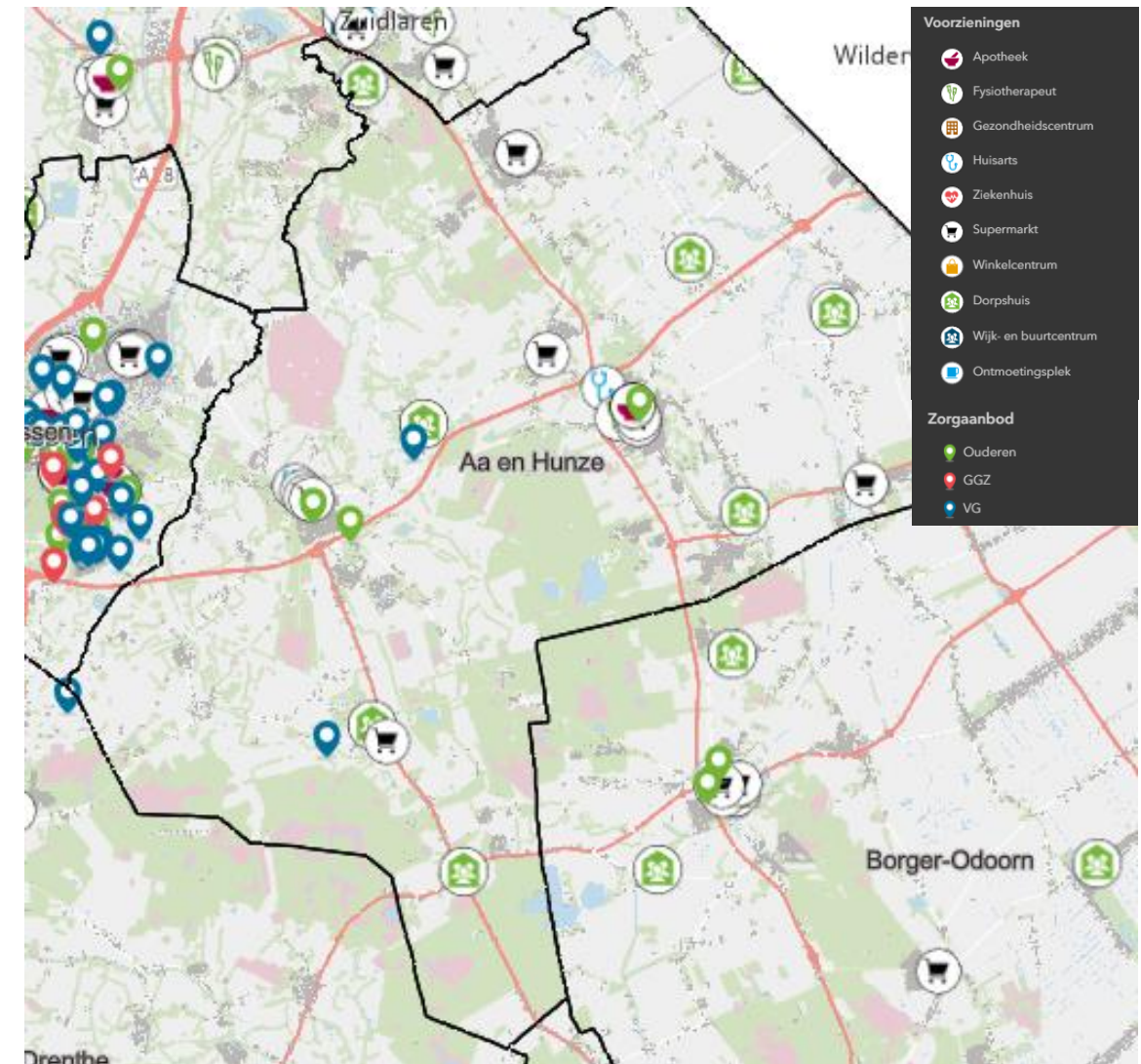

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	220	230 - 280	230 - 340
Vrije sector huur	50	60 - 70	60 - 90
Koop	680	850 - 1.030	960 - 1.430

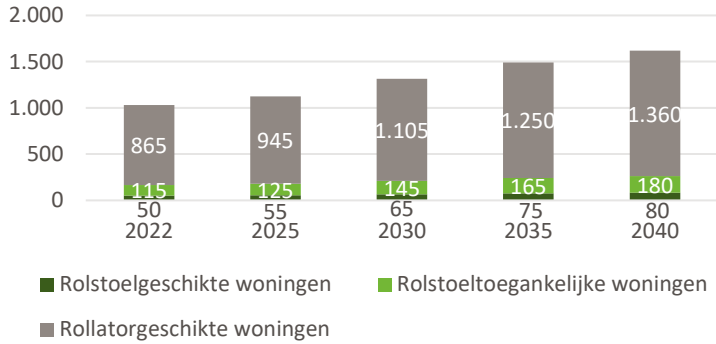
* Bandbreedte basisscenario en trendscenario

Voorzieningenkaart

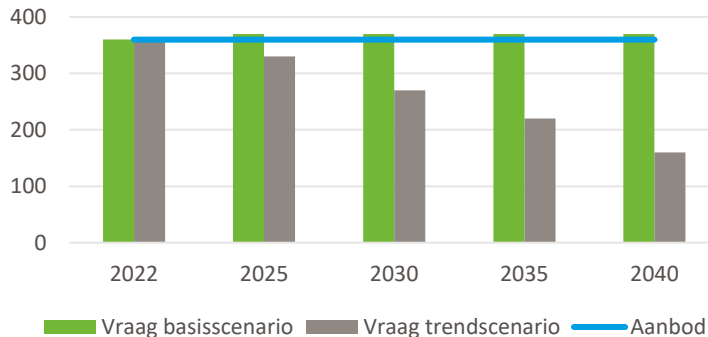
Aa en Hunze

Vraag naar geschikte woningen

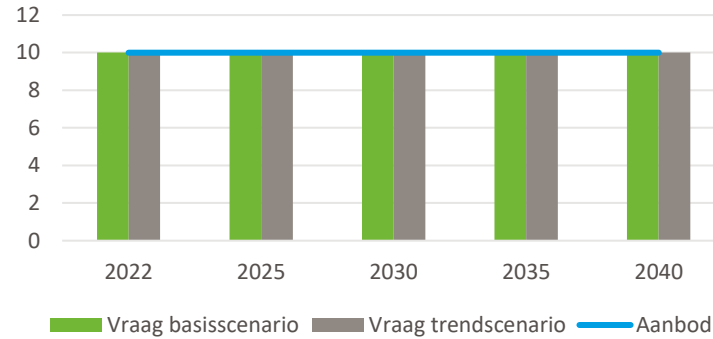

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.030	1.125	1.315	1.490	1.620
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	480	510	575	655	715

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	17	2	30	15	5	30	15	5	30
Trend	17	2	30	10	5	50	10	5	50

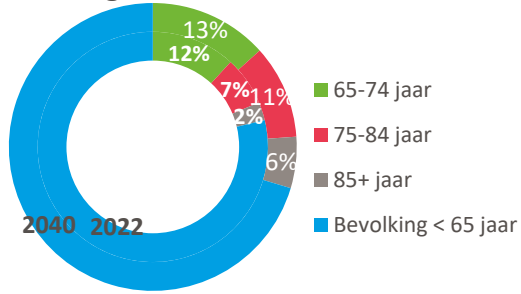
Behoeftte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoeftte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	2 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	4
Uitstroom Maatschappelijke opvang	4
Totaal	10 (10)

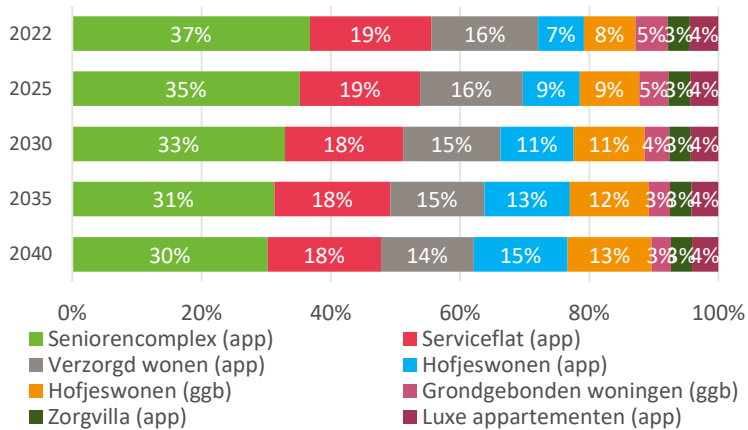
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Assen

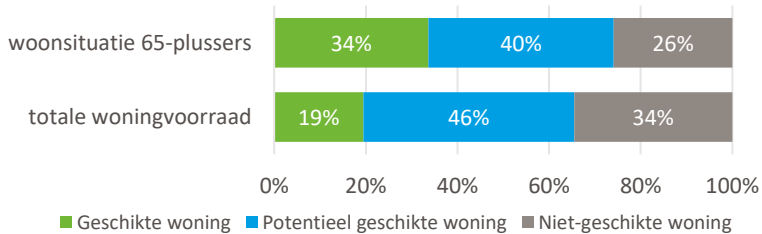
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

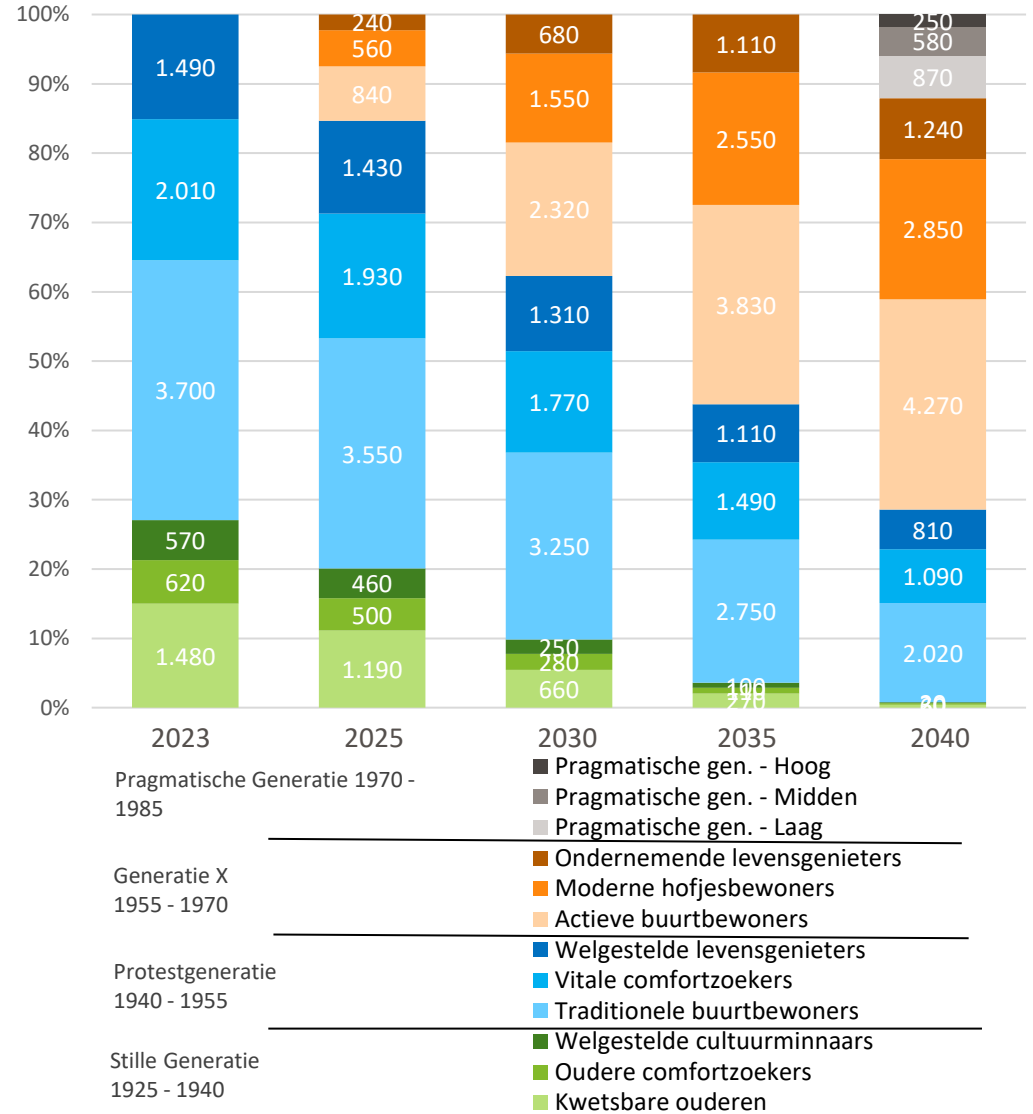
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

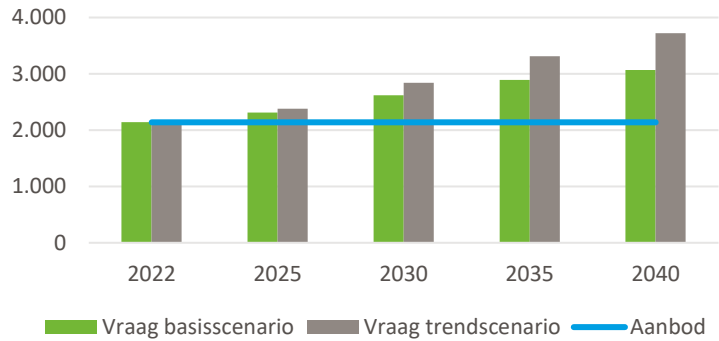

Generatiewissel

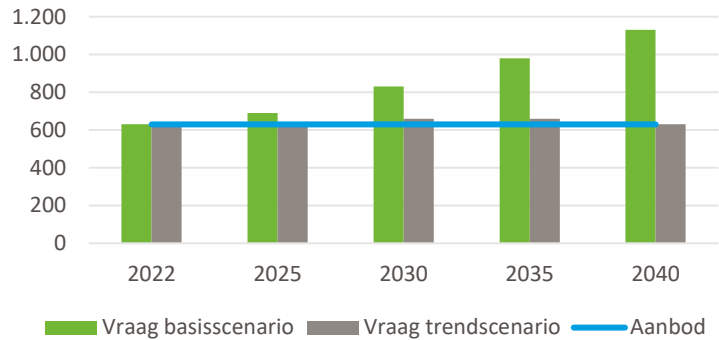

Assen

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

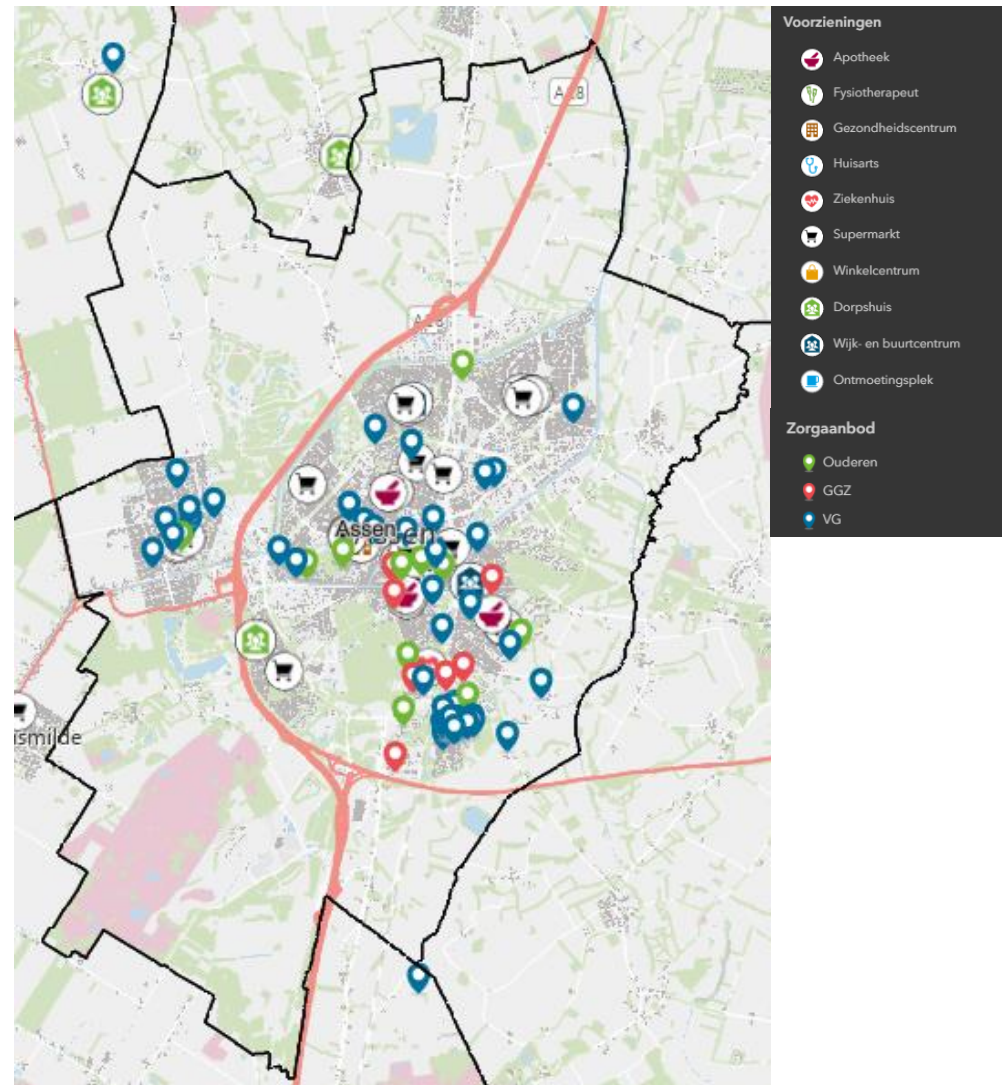

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	640	780 - 850	910 - 1.100
Vrije sector huur	260	310 - 340	360 - 440
Koop	1.240	1.530 - 1.660	1.800 - 2.180

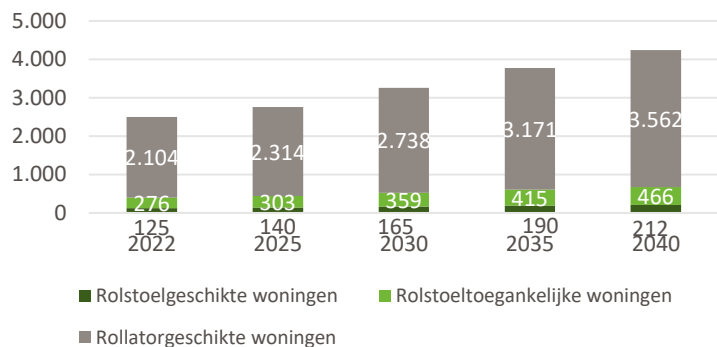
* Bandbreedte basisscenario en trendsenario

Voorzieningenkaart

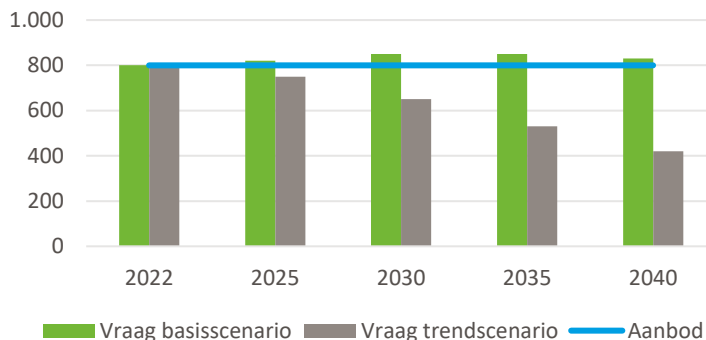
Assen

Vraag naar geschikte woningen

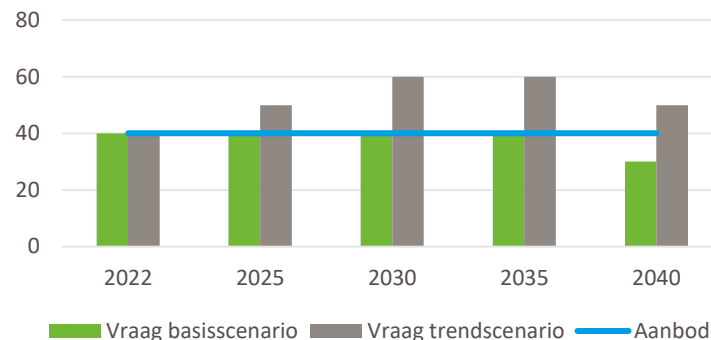

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	2.505	2.755	3.260	3.775	4.240
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	1.150	1.285	1.500	1.725	1.910

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	73	33	235	65	35	240	55	35	240
Trend	73	33	235	30	15	135	30	15	130

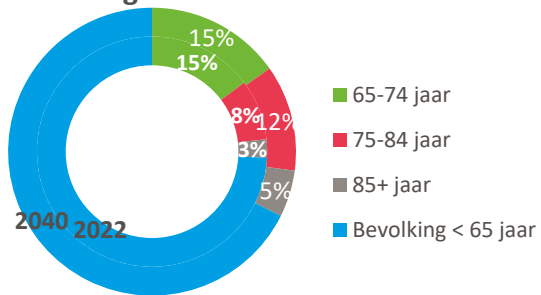
Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	10 (4)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	9
Uitstroom Maatschappelijke opvang	11
Totaal	30 (24)

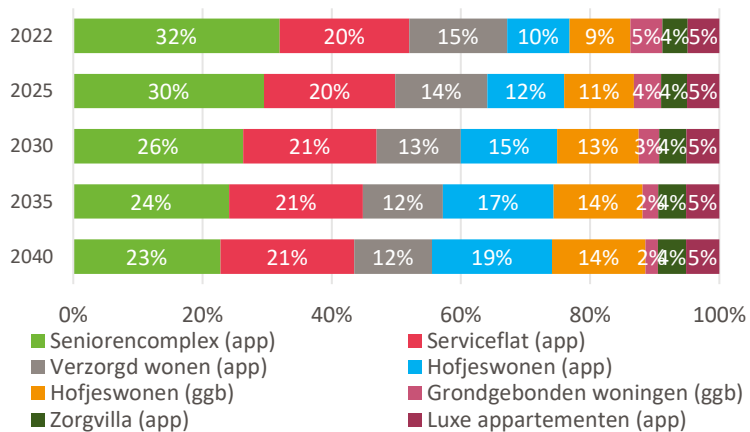
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Borger-Odoorn

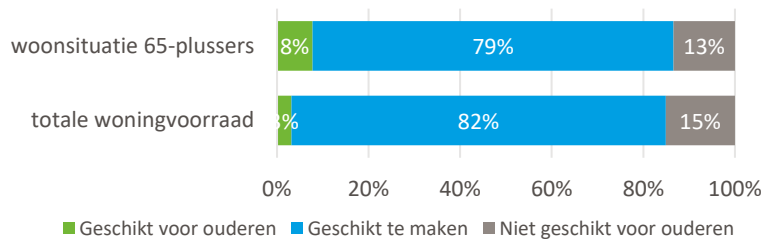
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

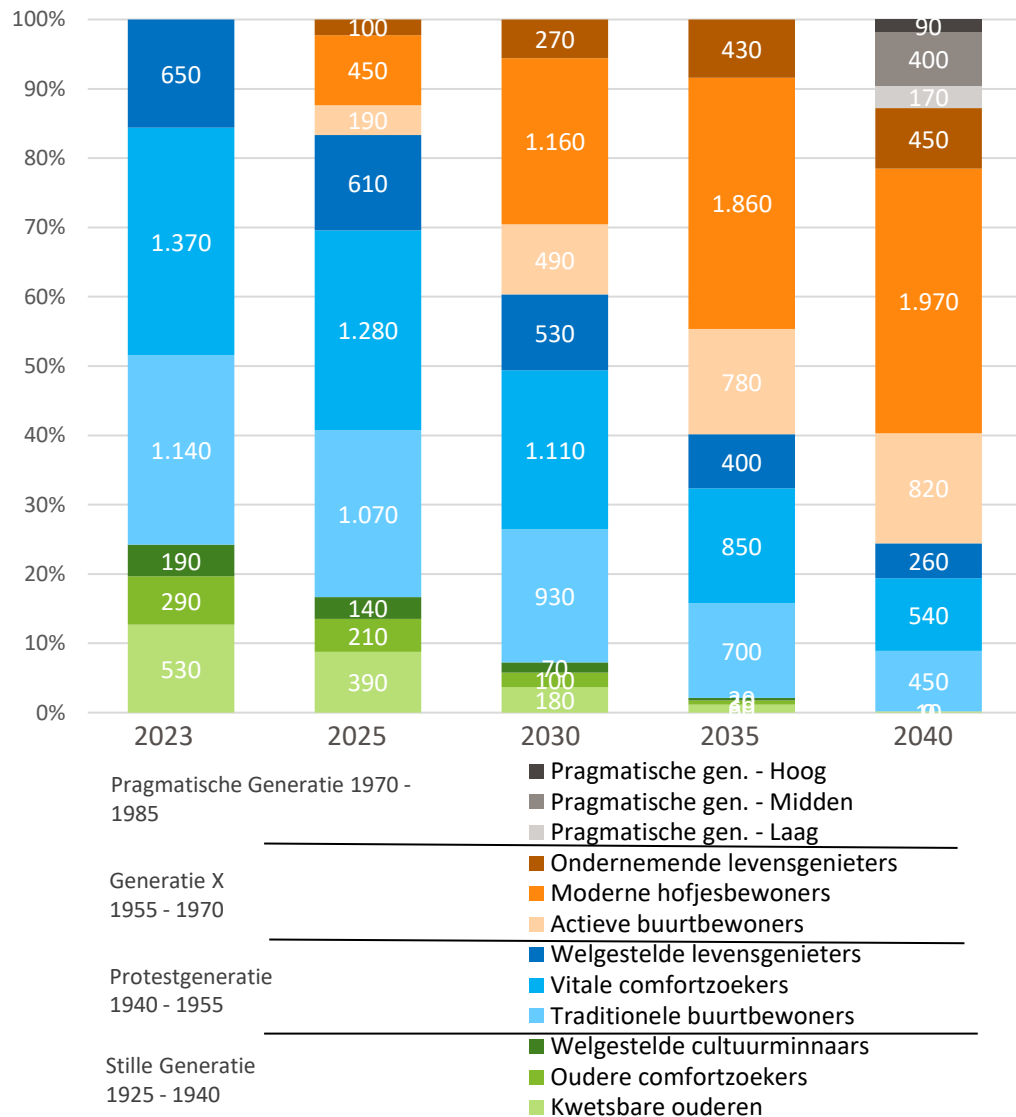
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

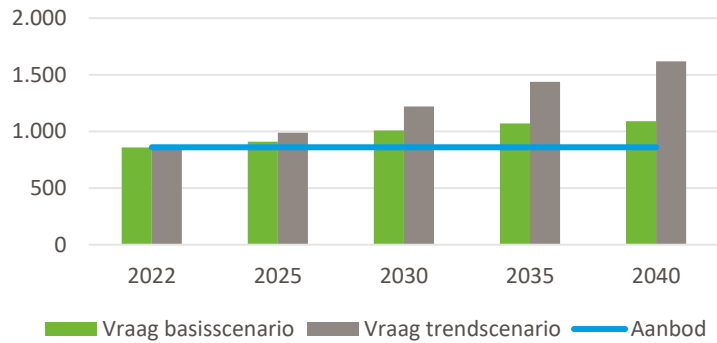

Generatiewissel

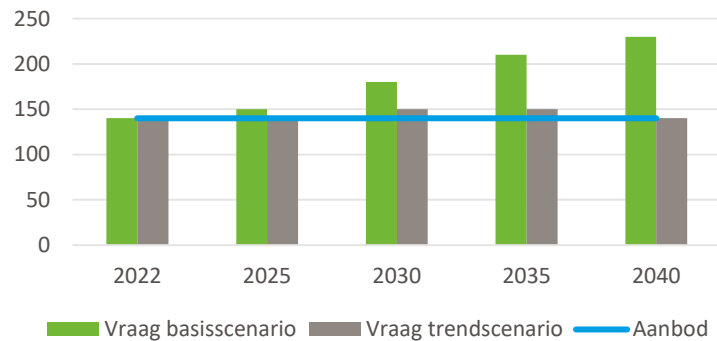

Borger-Odoorn

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

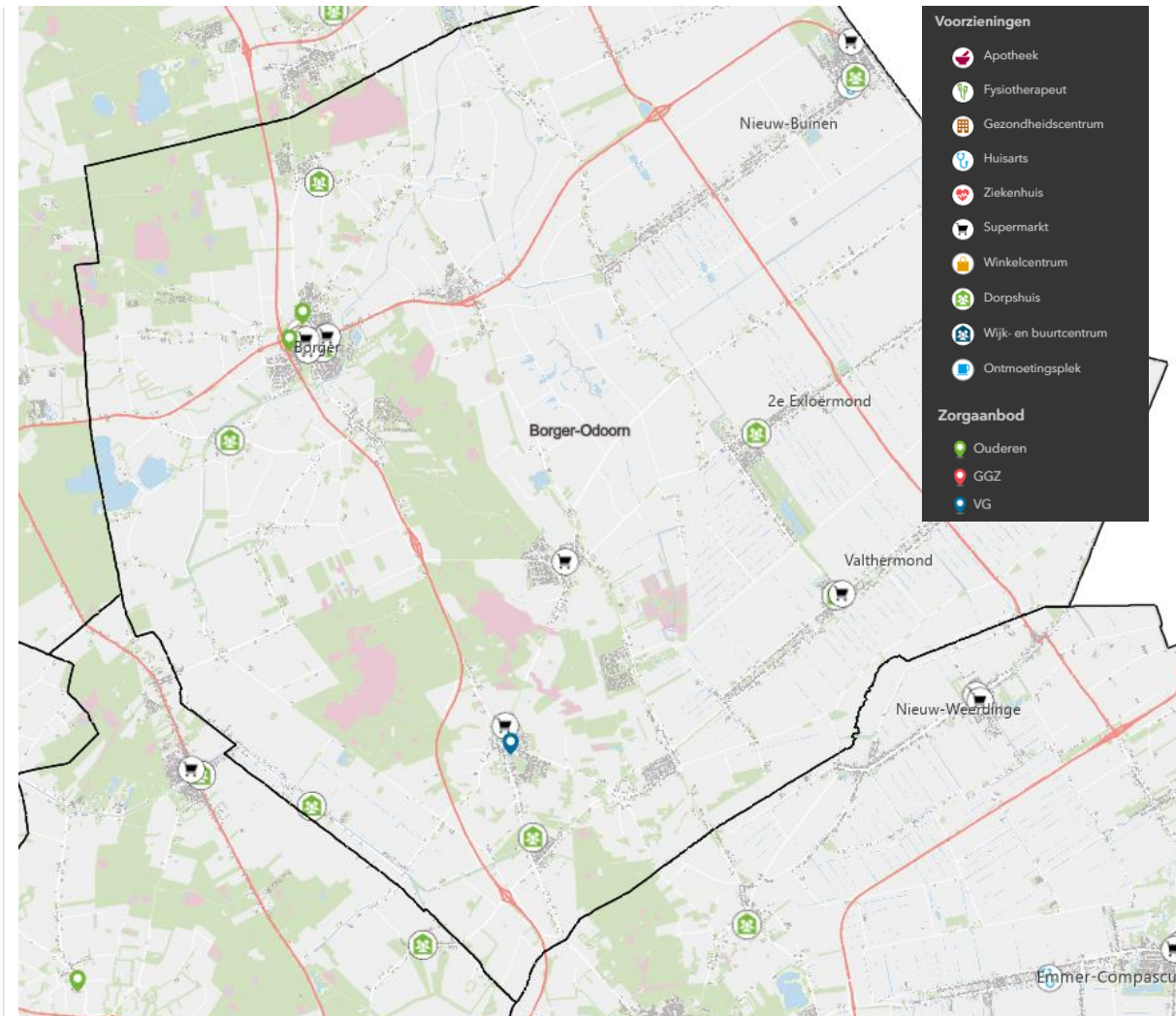

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	210	210 - 250	200 - 300
Vrije sector huur	40	40 - 40	30 - 50
Koop	610	760 - 920	860 - 1.280

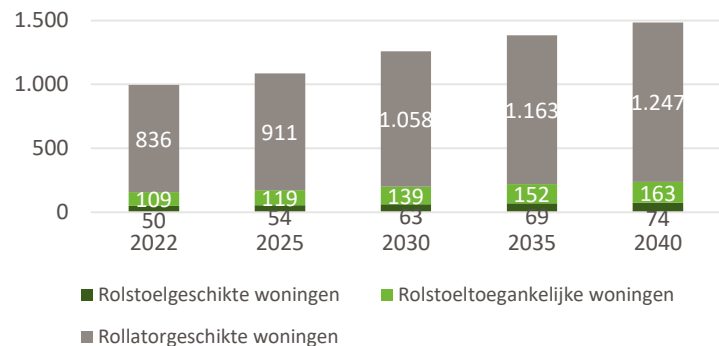
* Bandbreedte basisscenario en trendsceario

Voorzieningenkaart

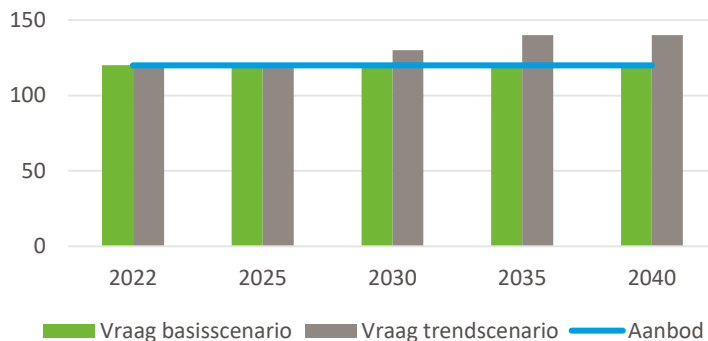
Borger-Odoorn

Vraag naar geschikte woningen

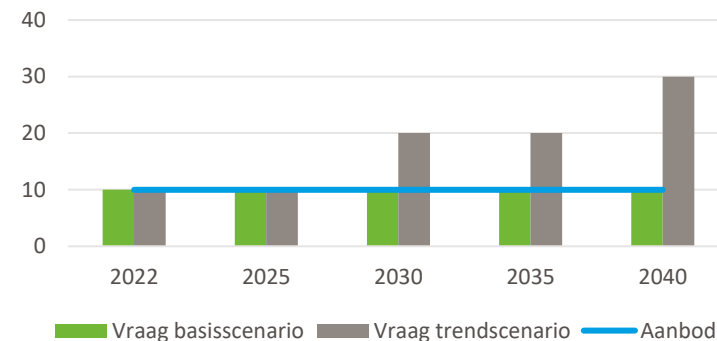

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	995	1.085	1.260	1.385	1.485
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	485	535	610	670	710

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	5	2	65	5	0	65	5	0	60
Trend	5	2	65	10	5	50	10	5	50

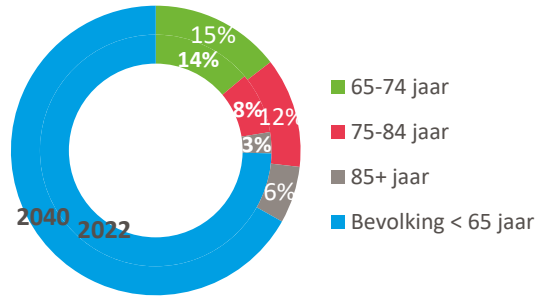
Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	0 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	3
Uitstroom Maatschappelijke opvang	4
Totaal	7 (9)

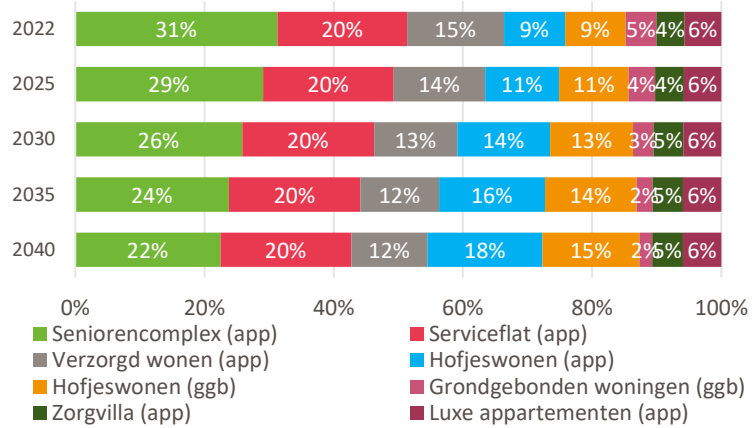
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Coevorden

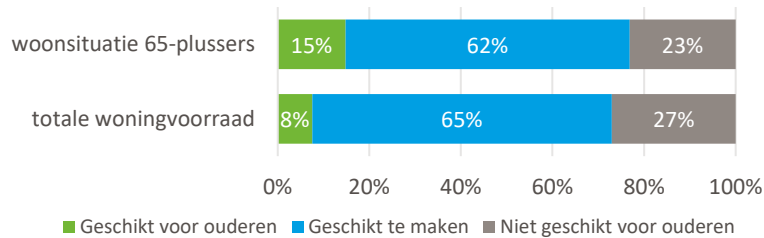
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

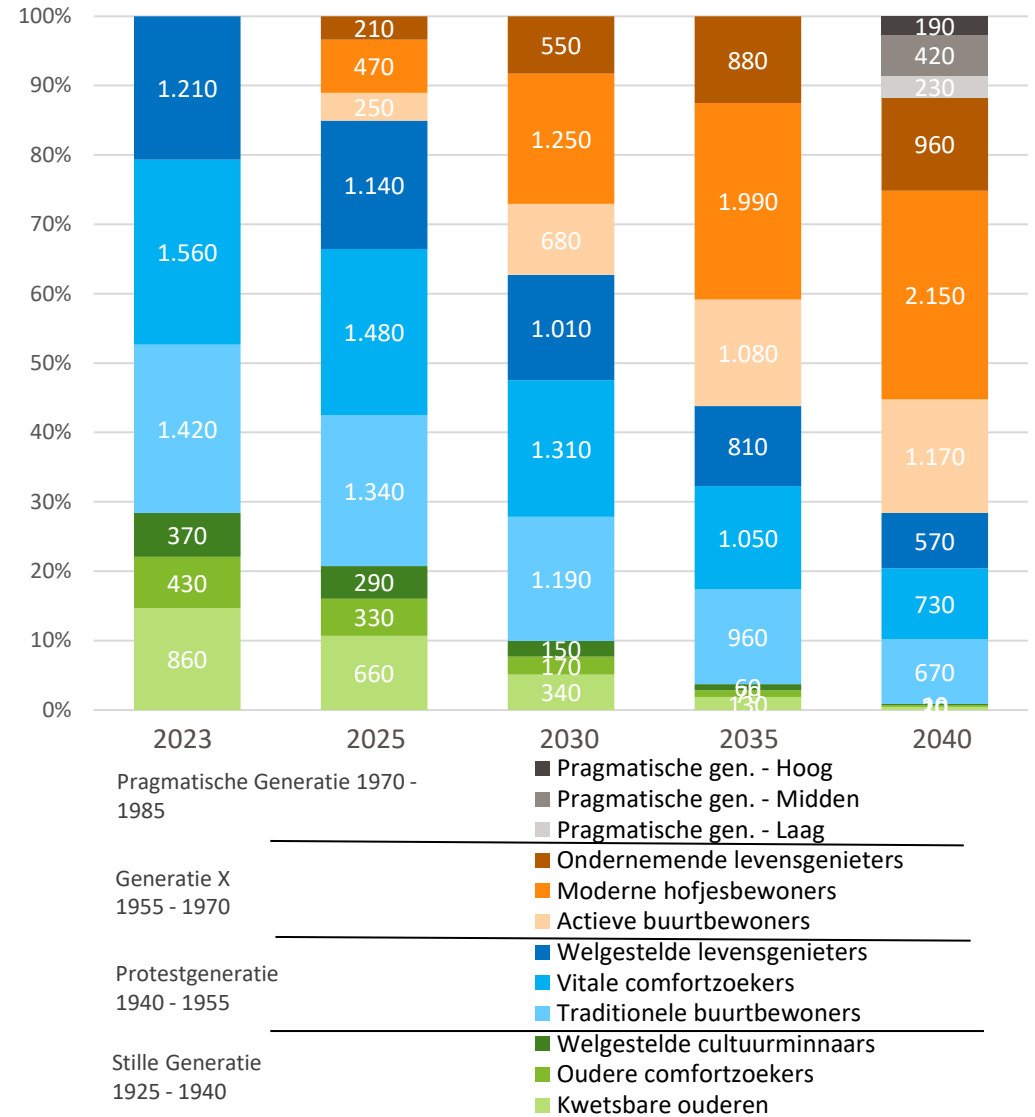
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

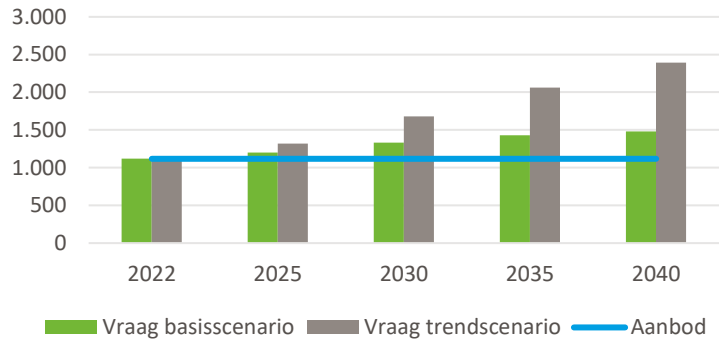

Generatiewissel

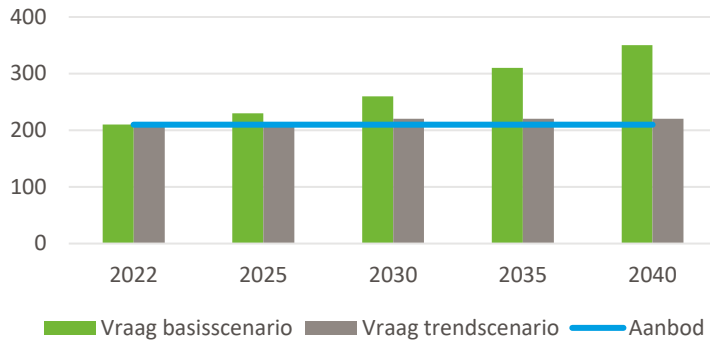

Coevorden

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

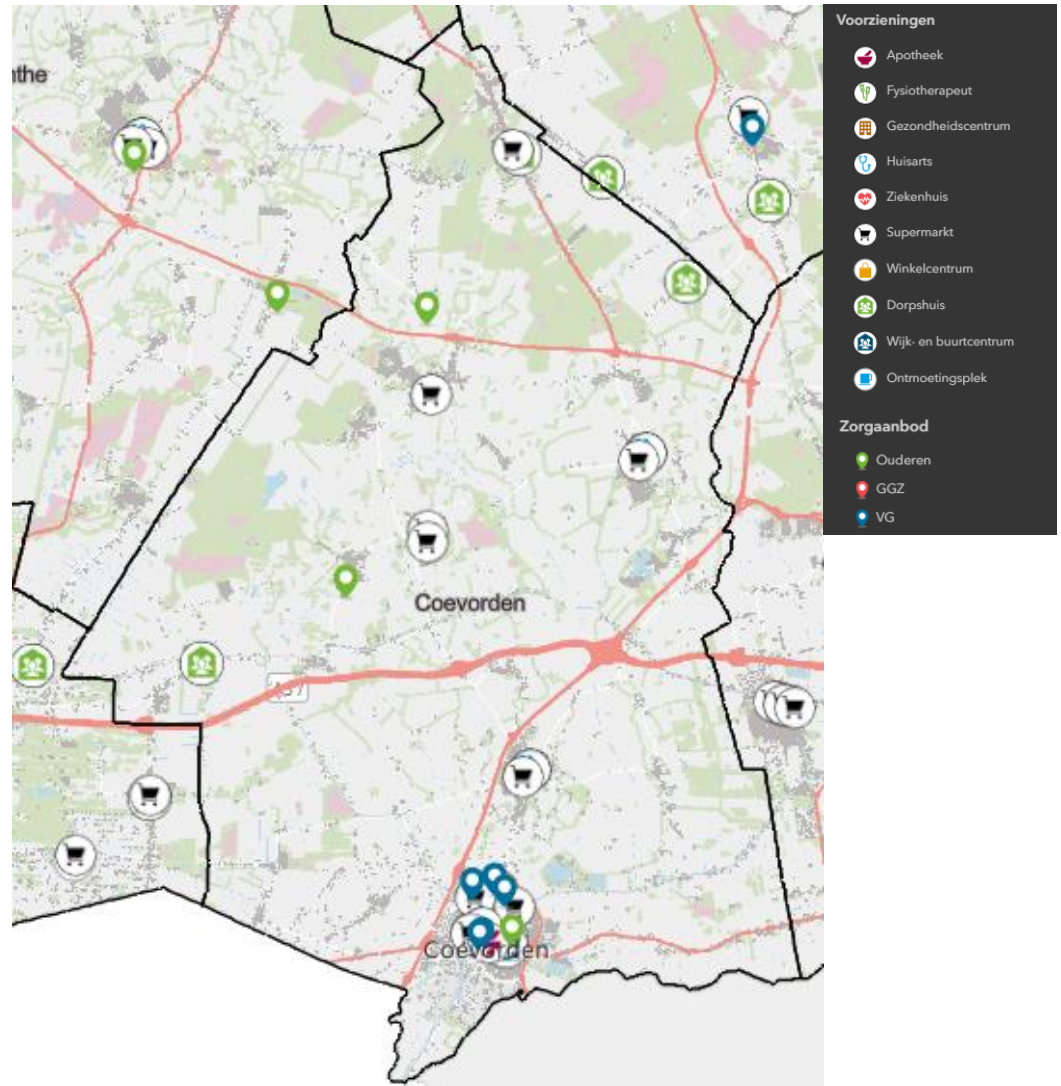
Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	320	330 - 420	330 - 540
Vrije sector huur	70	80 - 100	90 - 140
Koop	730	920 - 1.160	1.060 - 1.710

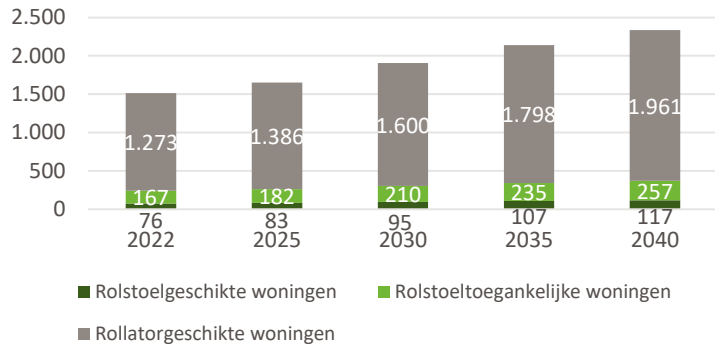
Voorzieningenkaart

* Bandbreedte basisscenario en trendscenario

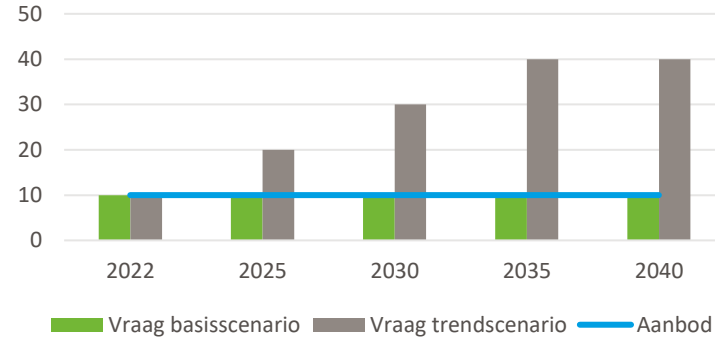
Coevorden

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.515	1.650	1.905	2.140	2.335
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	845	915	1.020	1.115	1.190

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

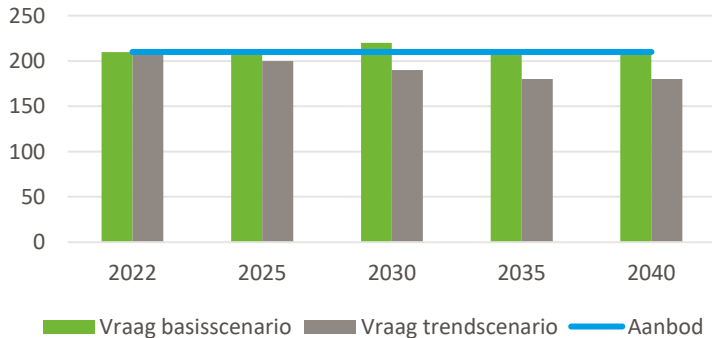
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	16	7	45	15	5	50	10	5	45
Trend	16	7	45	15	10	70	15	10	65

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	2 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	4
Uitstroom Maatschappelijke opvang	12
Totaal	18 (18)

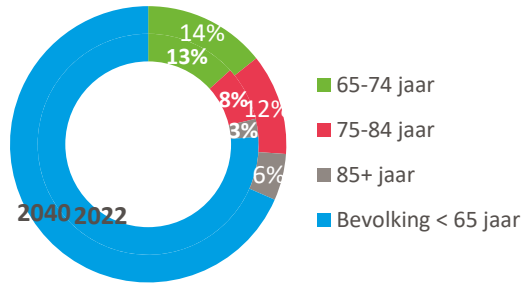
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

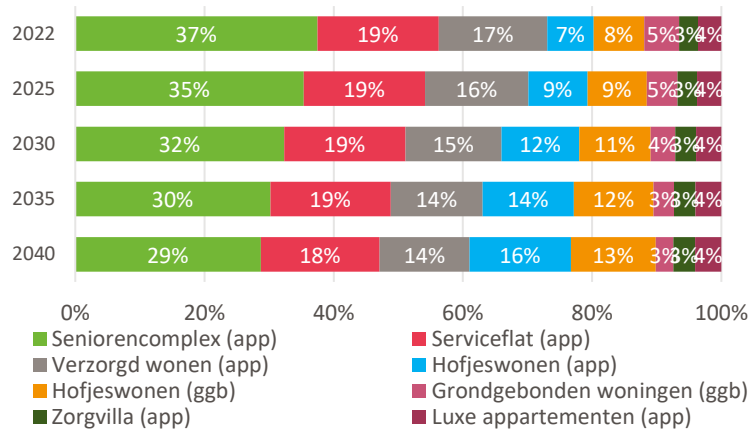

Emmen

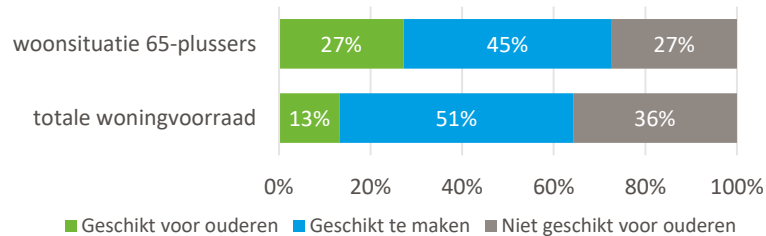
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

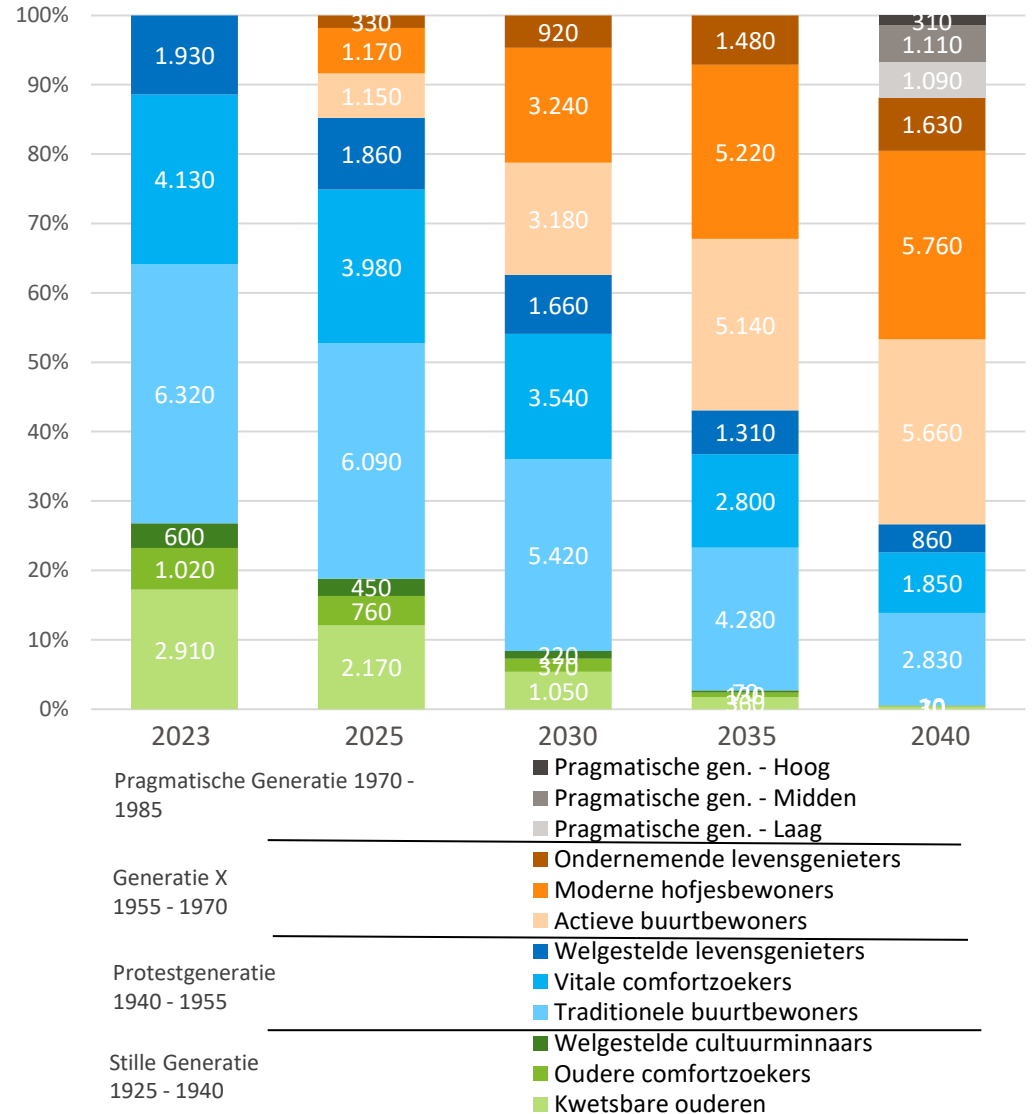
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

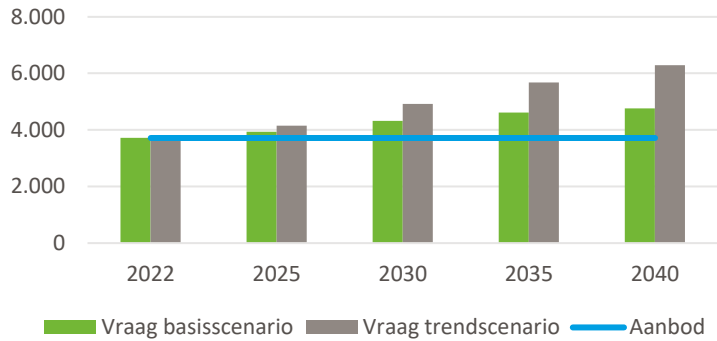

Generatiewissel

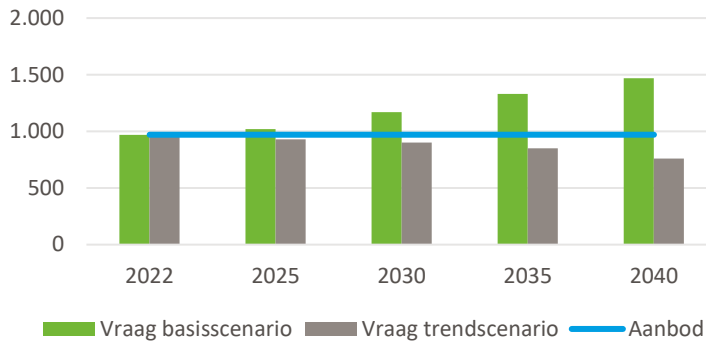

Emmen

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

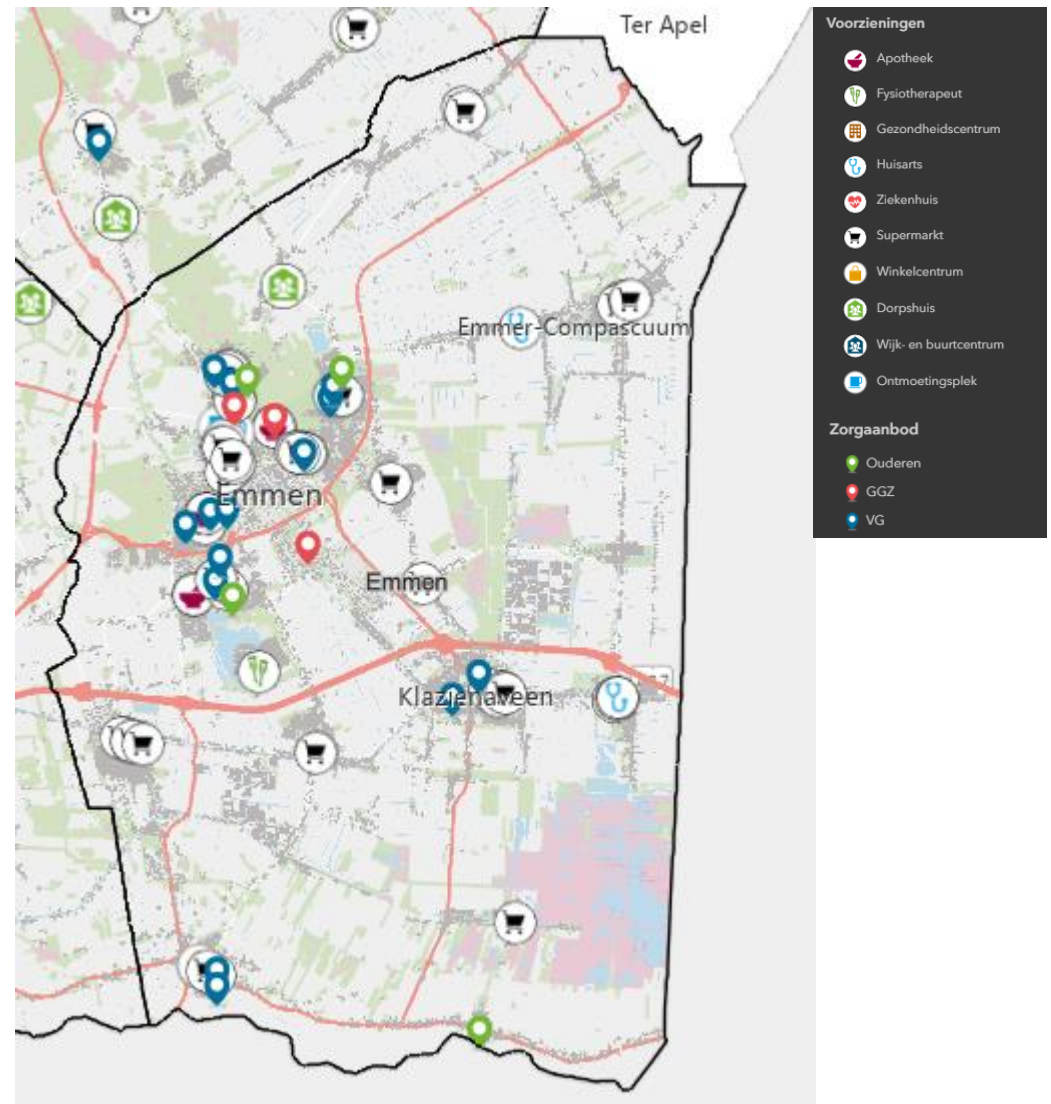

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	1.300	1.380 - 1.570	1.420 - 1.870
Vrije sector huur	290	310 - 360	330 - 440
Koop	2.130	2.630 - 2.990	3.010 - 3.980

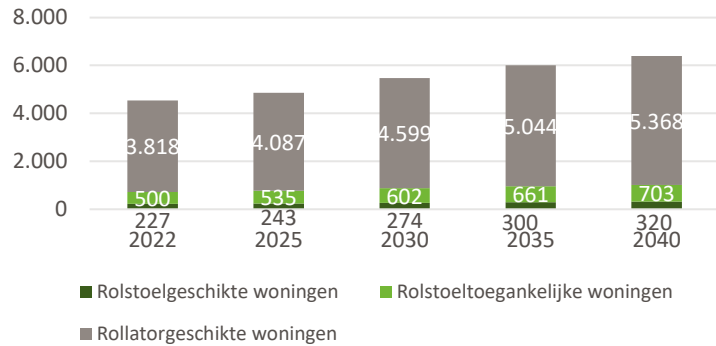
* Bandbreedte basisscenario en trendscenario

Voorzieningenkaart

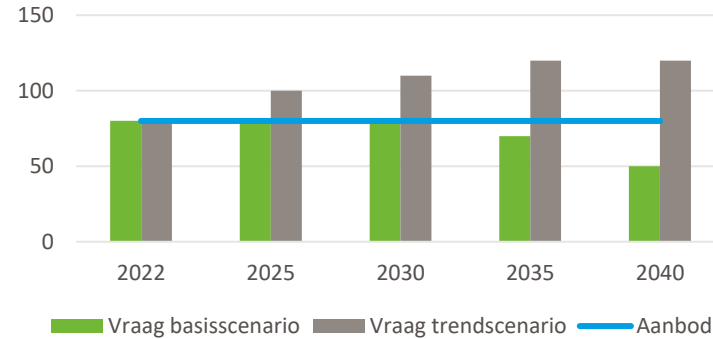
Emmen

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	4.545	4.865	5.475	6.005	6.390
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	2.155	2.355	2.645	2.845	2.960

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

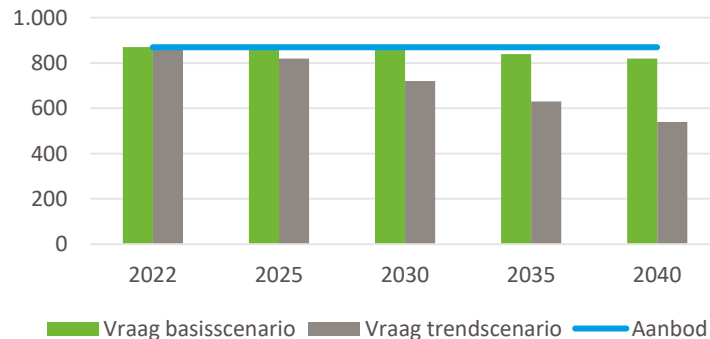
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	49	23	245	40	25	240	35	20	225
Trend	49	23	245	50	25	210	45	25	200

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	7 (6)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	11
Uitstroom Maatschappelijke opvang	35
Totaal	53 (52)

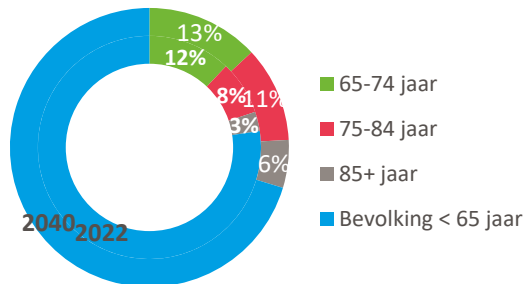
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

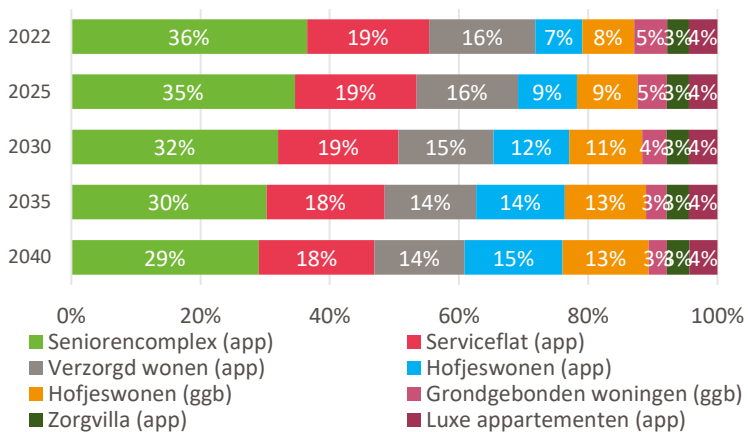

Hoogeveen

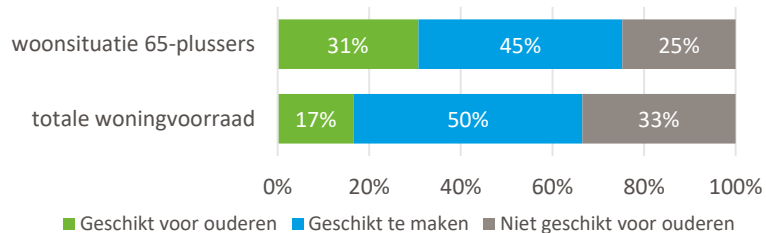
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

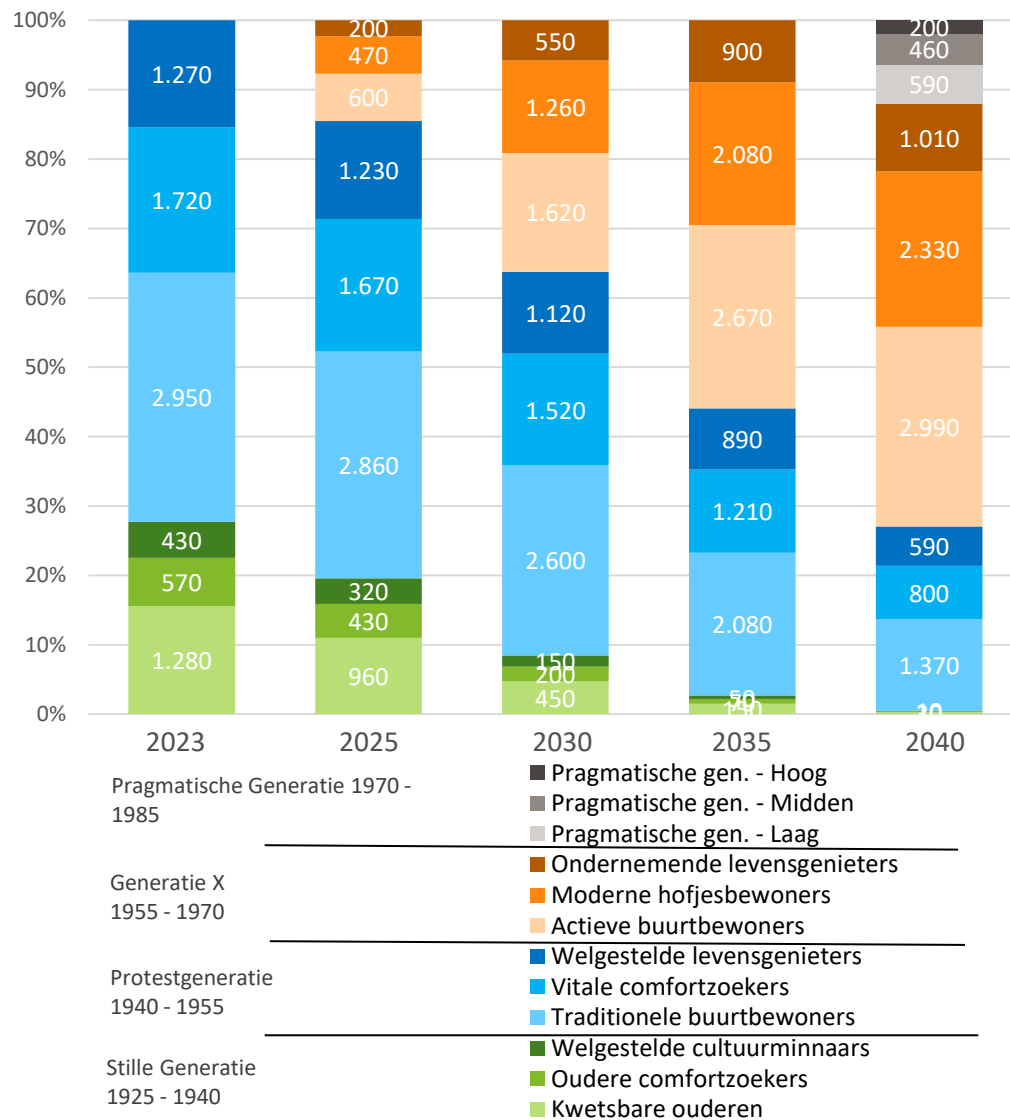
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

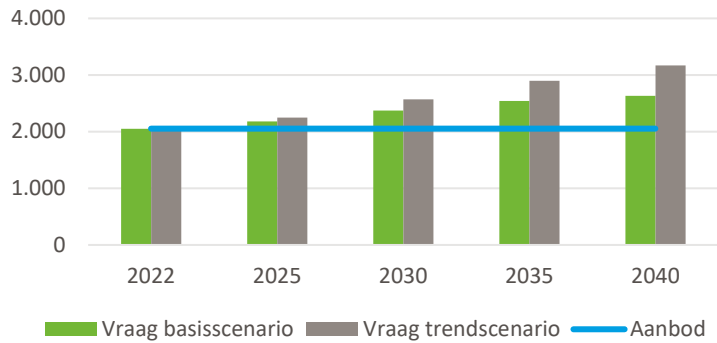

Generatiewissel

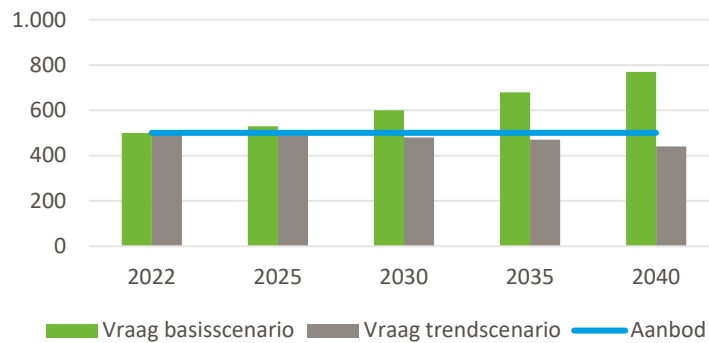

Hoogeveen

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

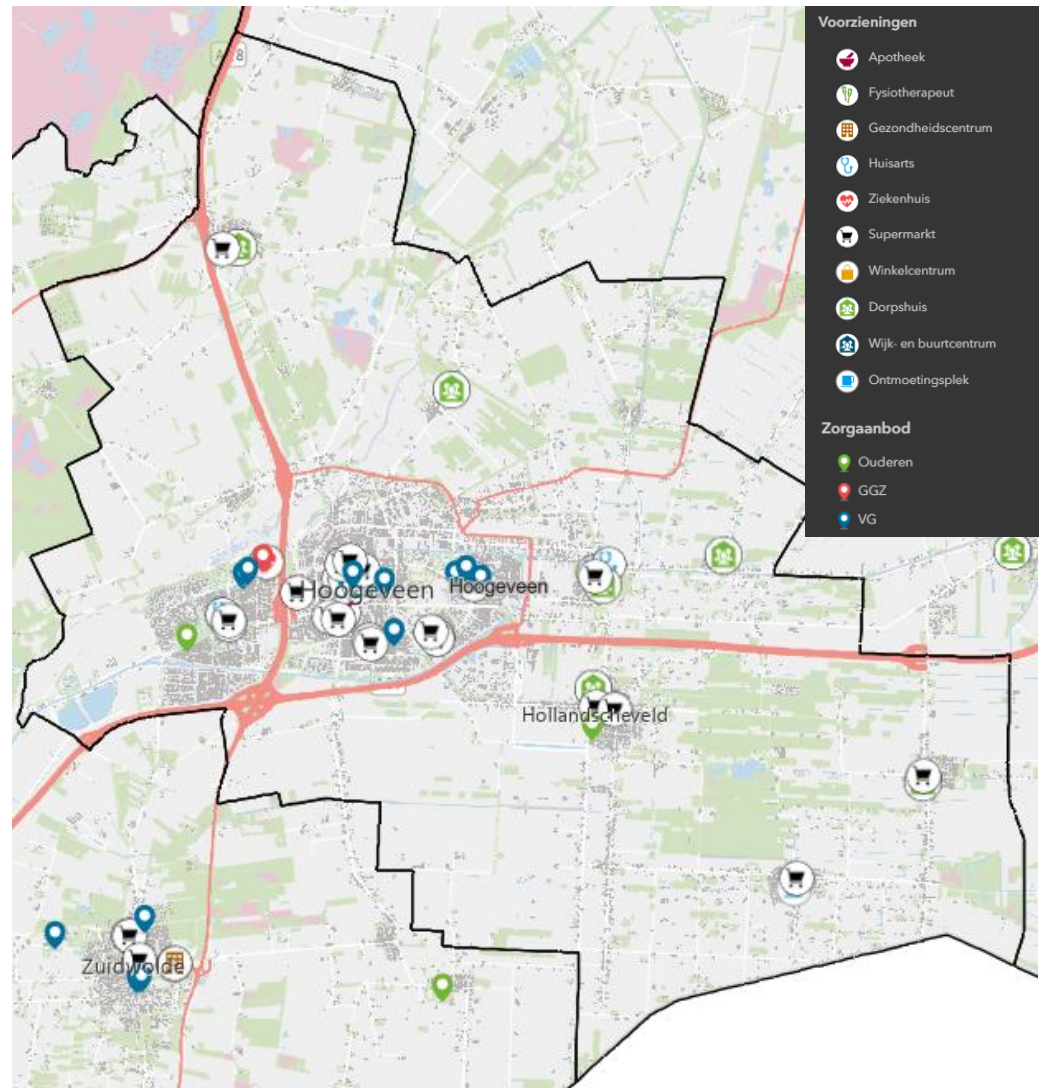

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	660	730 - 790	790 - 960
Vrije sector huur	200	220 - 240	240 - 290
Koop	1.200	1.420 - 1.540	1.600 - 1.920

* Bandbreedte basisscenario en trendsenario

Voorzieningenkaart

Hoogeveen

Behoefteprognose woonvormen ouderen, basisprognose (2022 - 2040)

Hoogeveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	1.560	1.630	1.730	1.815	1.870
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	400	415	455	505	550

Fluitenberg/Pesse/Stuifzand/ Tiendeveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	150	170	185	190
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	40	50	50

Elim	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	70	80	90	110	110
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	25	30

Hollandscheveld	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	170	180	200	220	220
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	50	60	60

Alteveer/Nieuweroord/ Nieuwlande/Noordscheschut	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	120	140	170	200	200
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	30	40	50	50

Behoefteprognose woonvormen ouderen, trendprognose (2022 - 2040)

Hoogeveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	1.560	1.680	1.885	2.080	2.255
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	400	385	365	345	315

Fluitenberg/Pesse/Stuifzand/ Tiendeveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	150	180	215	230
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	30	30	30

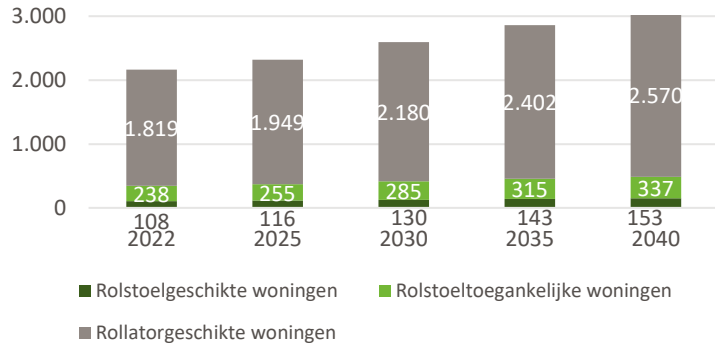
Elim	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	70	80	100	125	140
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	20	20

Hollandscheveld	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	170	190	220	255	280
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	40	40	40

Alteveer/Nieuweroord/ Nieuwlande/Noordscheschut	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	120	150	190	230	260
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	30	30	30	30

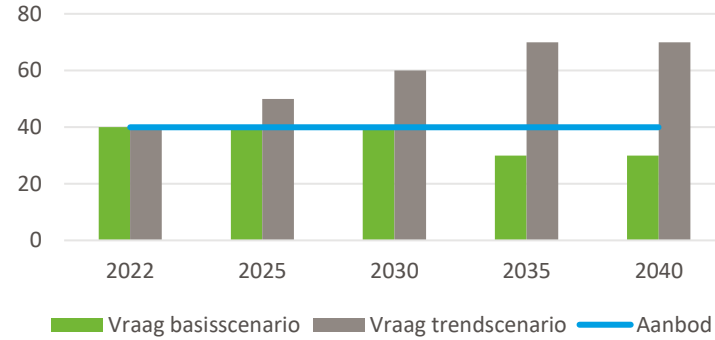
Hoogeveen

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	2.165	2.320	2.595	2.860	3.060
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	945	1.025	1.140	1.245	1.285

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

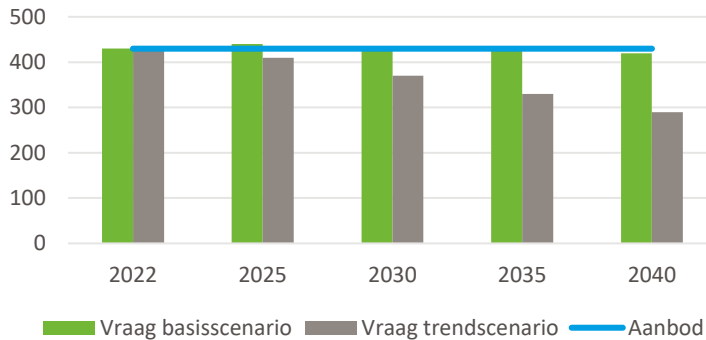
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	14	11	60	10	10	60	10	10	55
Trend	14	11	60	25	15	110	20	10	105

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	2 (3)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	4
Uitstroom Maatschappelijke opvang	9
Totaal	15 (16)

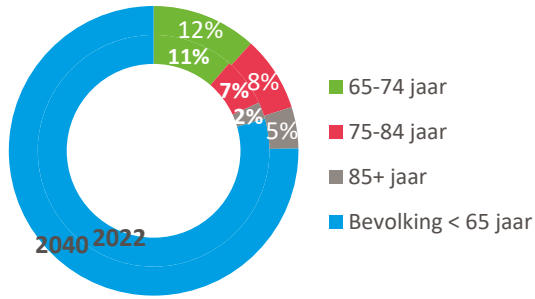
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

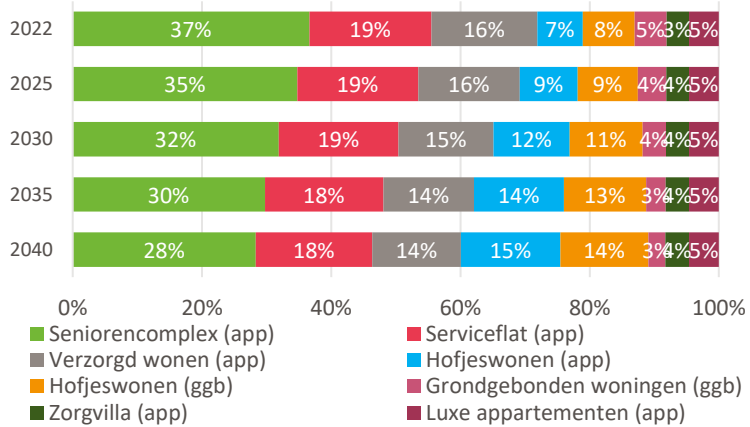

Meppel

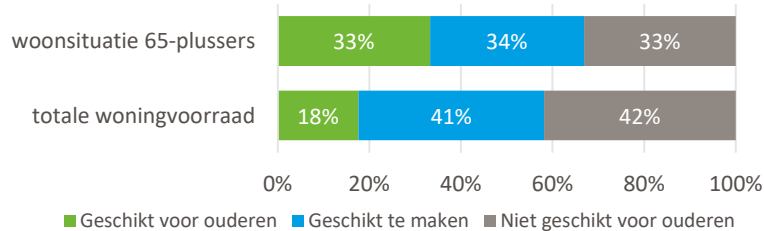
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

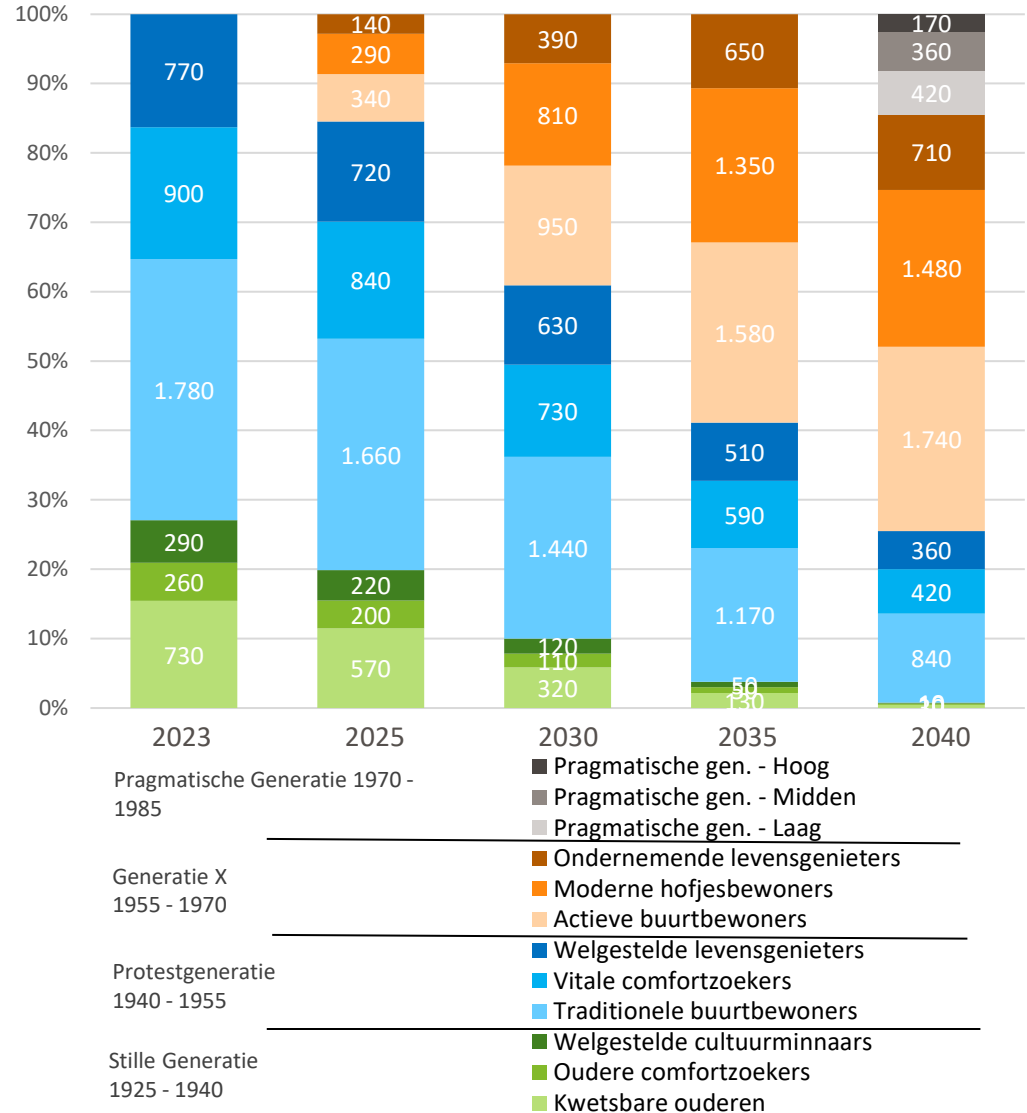
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

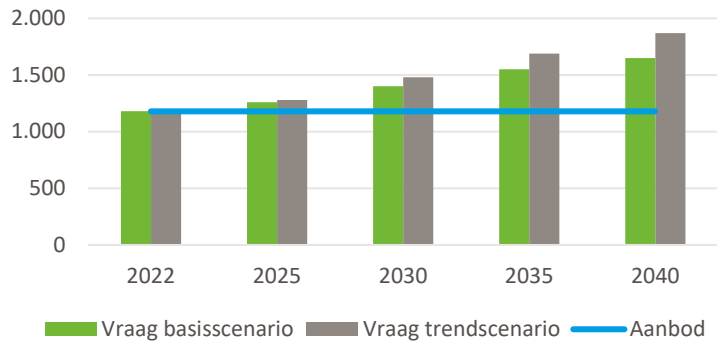
Generatiewissel

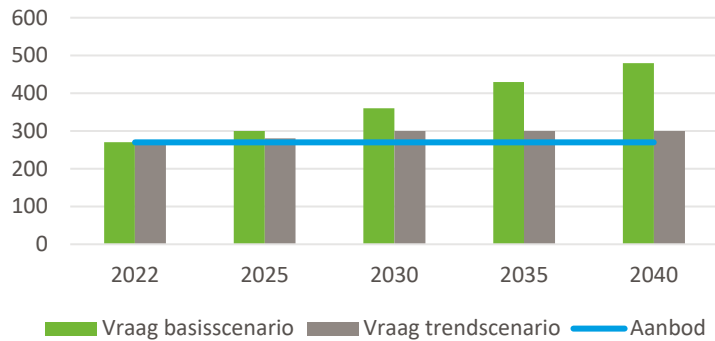
Meppel

Voorzieningenkaart

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

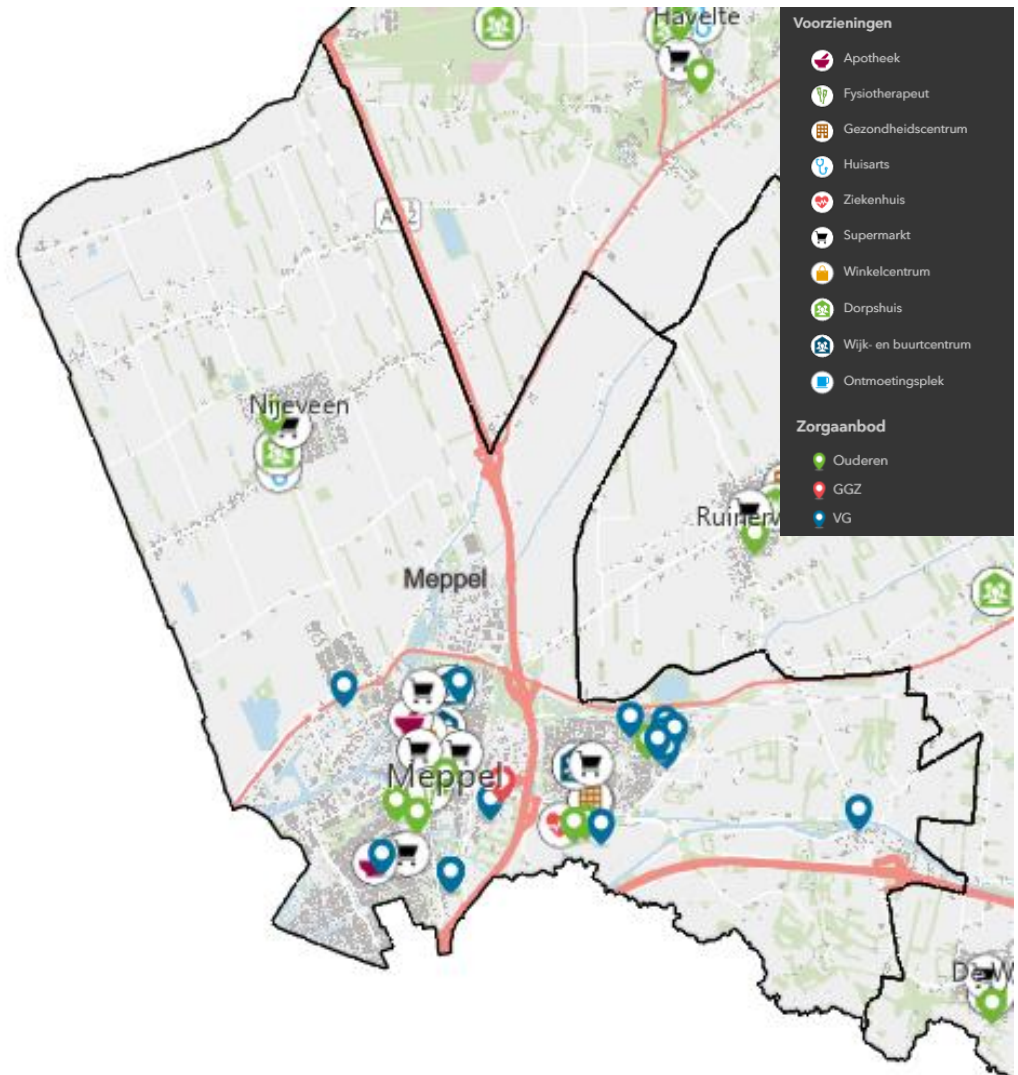
Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

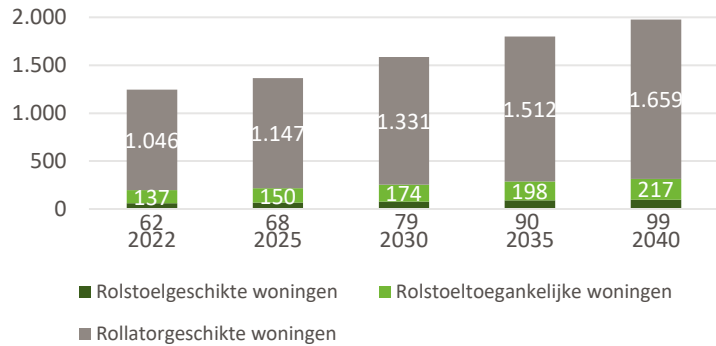
Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	430	480 - 510	540 - 610
Vrije sector huur	130	140 - 150	160 - 190
Koop	620	770 - 820	950 - 1.080

* Bandbreedte basisscenario en trendsenario

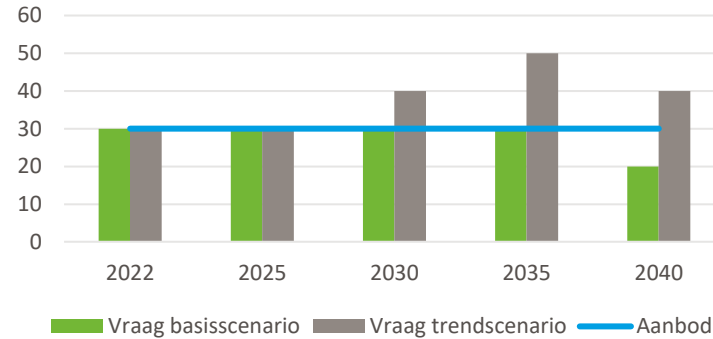
Meppel

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.245	1.365	1.585	1.800	1.975
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	605	650	735	825	930

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

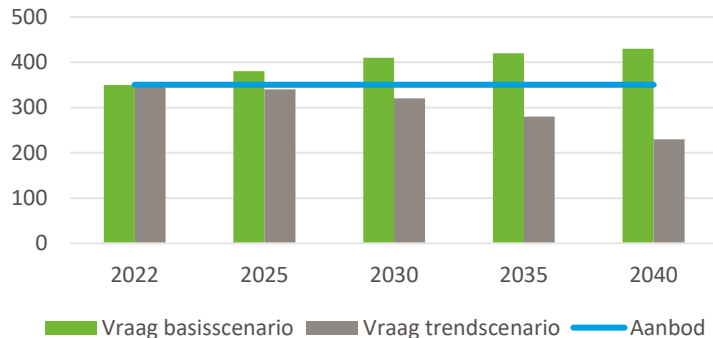
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	26	9	35	25	10	40	25	10	40
Trend	26	9	35	15	10	70	15	10	65

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	4 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	4
Uitstroom Maatschappelijke opvang	6
Totaal	14 (12)

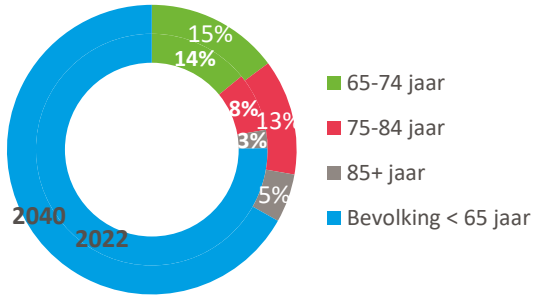
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

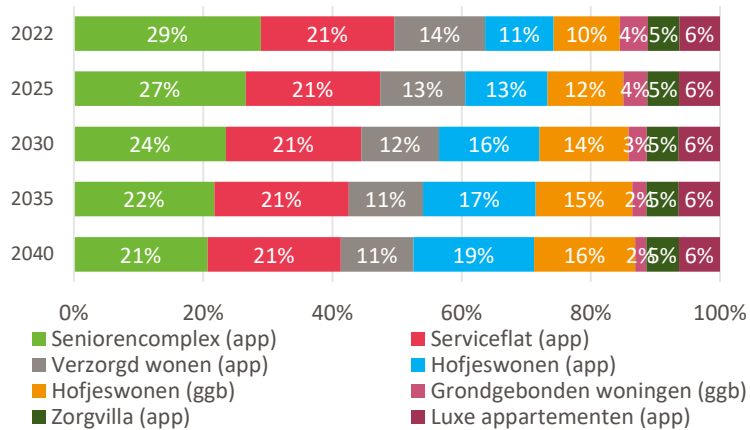

Midden-Drenthe

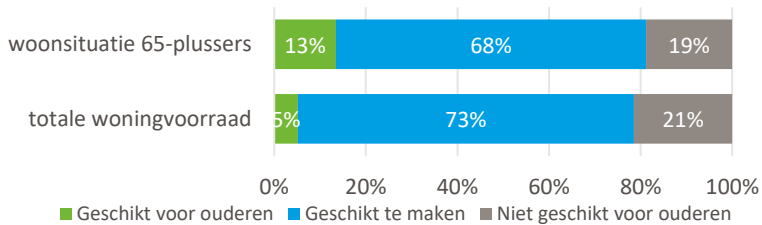
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

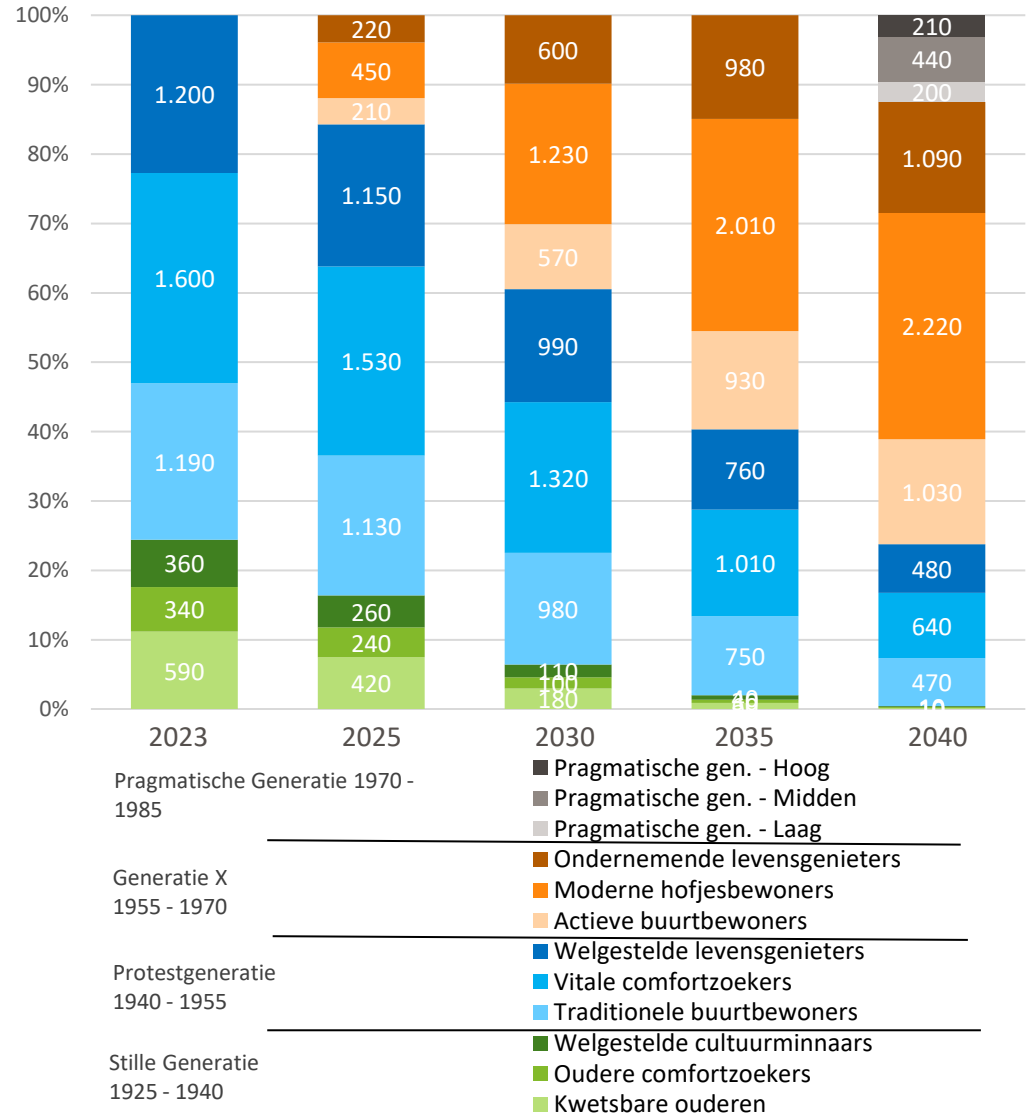
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

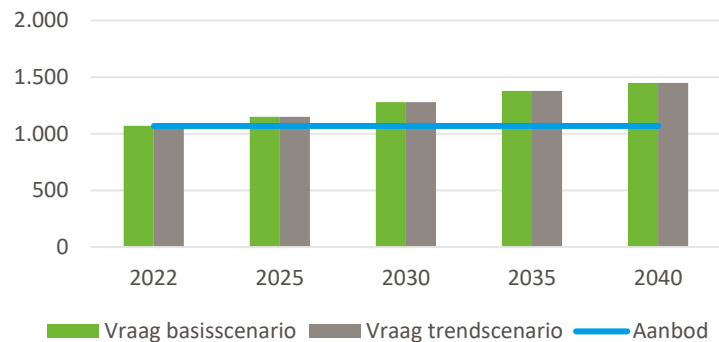

Generatiewissel

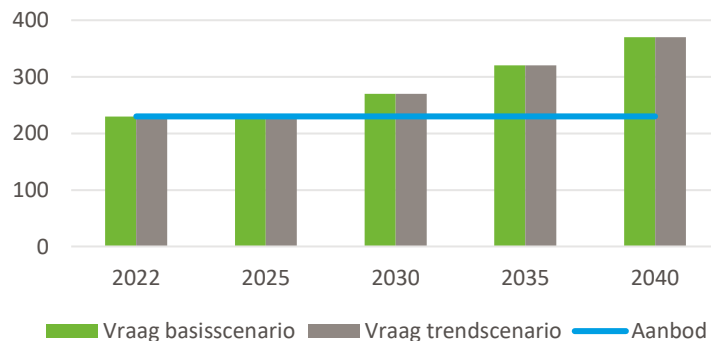

Midden-Drenthe

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

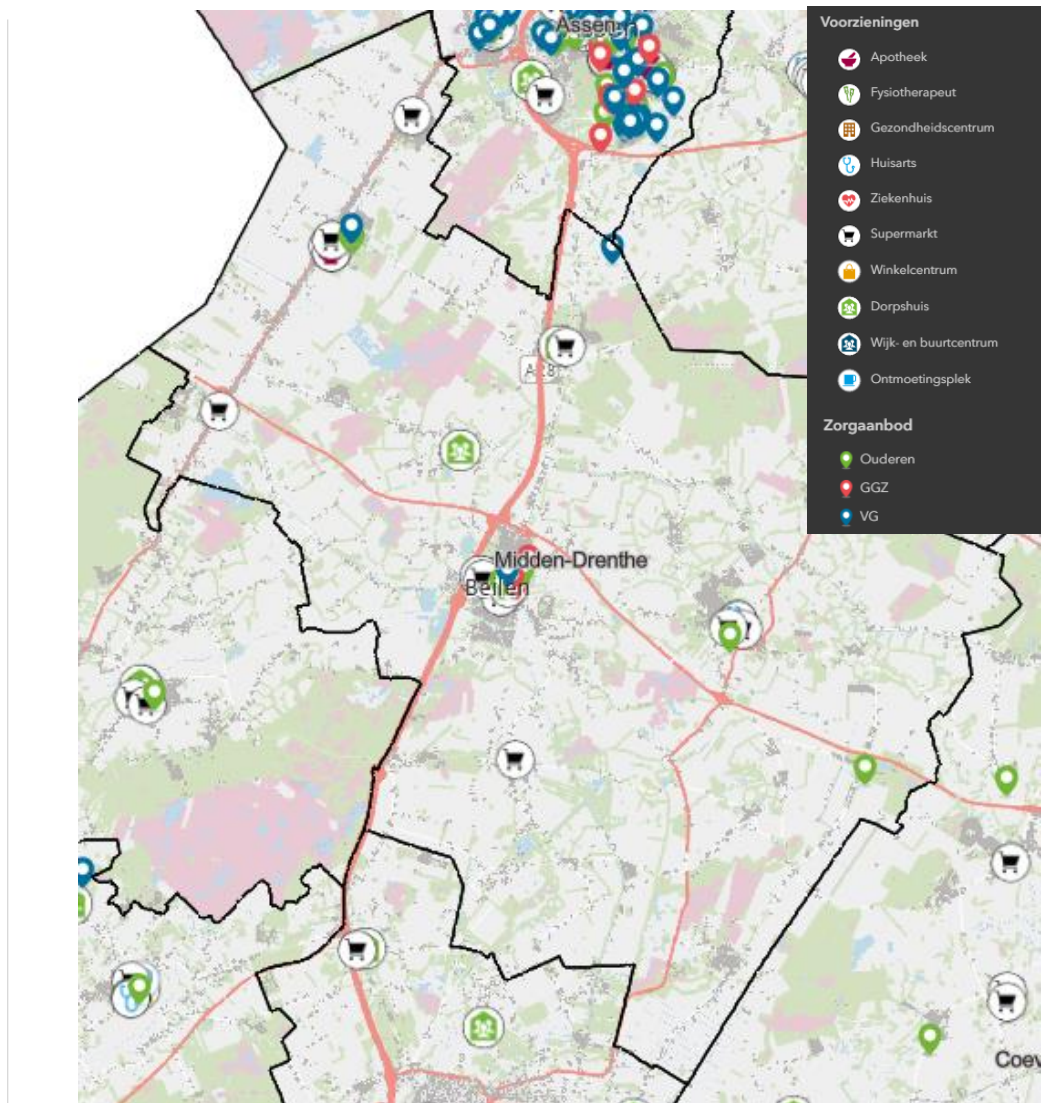
Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	300	320 - 320	340 - 340
Vrije sector huur	70	70 - 70	80 - 80
Koop	700	880 - 880	1.030 - 1.030

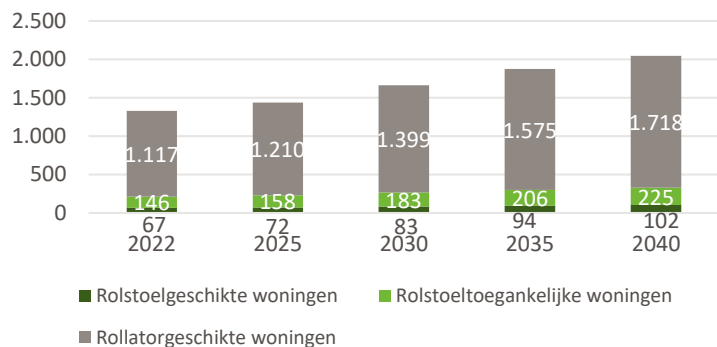
Voorzieningenkaart

* Bandbreedte basisscenario en trendskenario

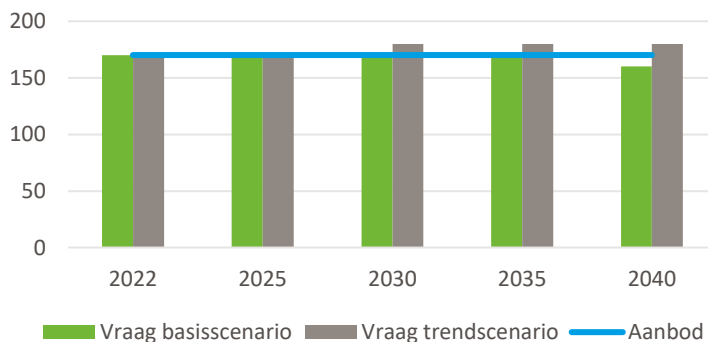
Midden-Drenthe

Vraag naar geschikte woningen

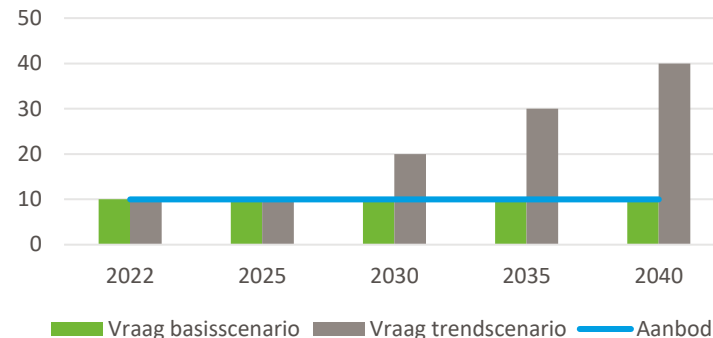

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.330	1.440	1.665	1.875	2.045
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	665	725	815	925	1.000

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	8	7	55	5	5	55	5	5	50
Trend	8	7	55	15	10	65	10	10	65

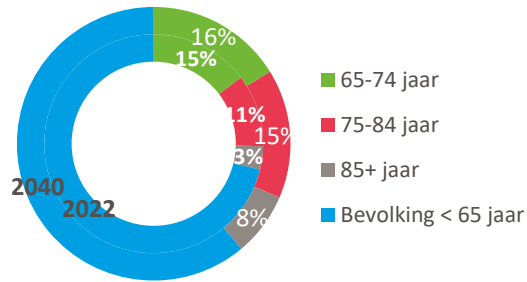
Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	2 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	4
Uitstroom Maatschappelijke opvang	6
Totaal	12 (12)

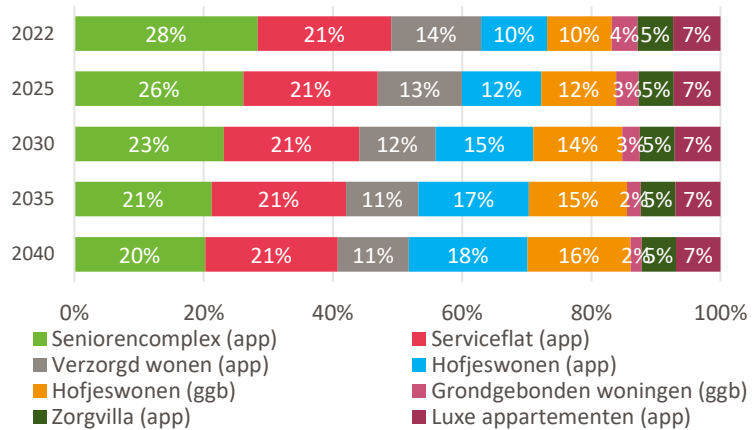
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Noordenveld

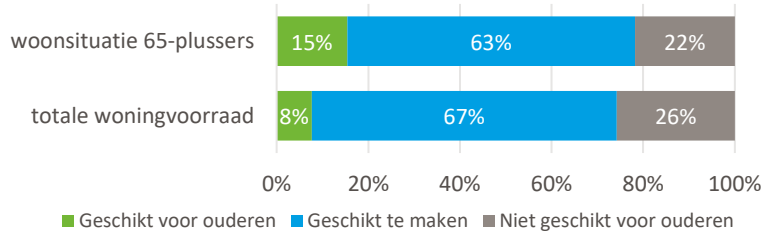
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

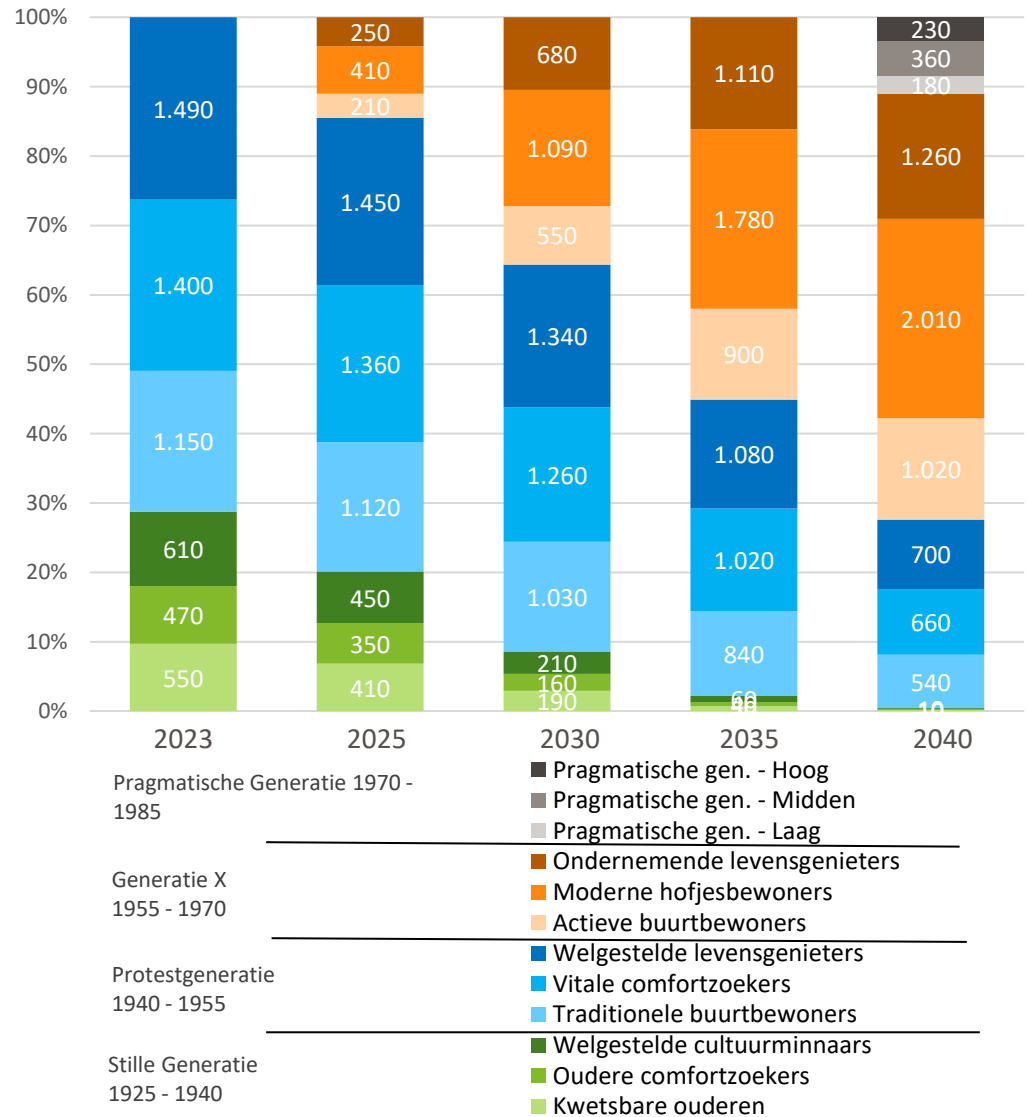
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

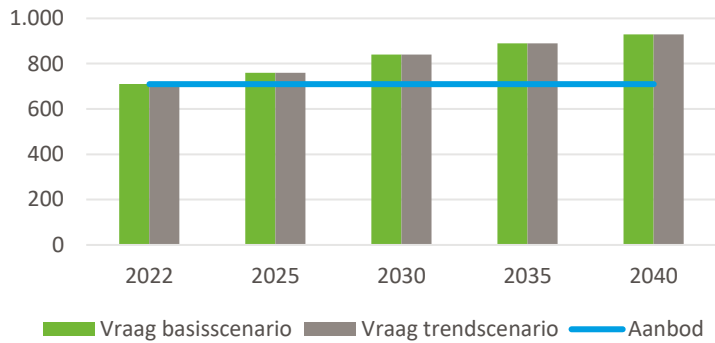

Generatiewissel

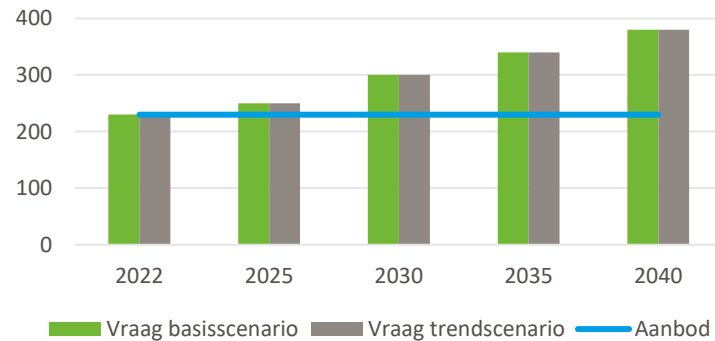

Noordenveld

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

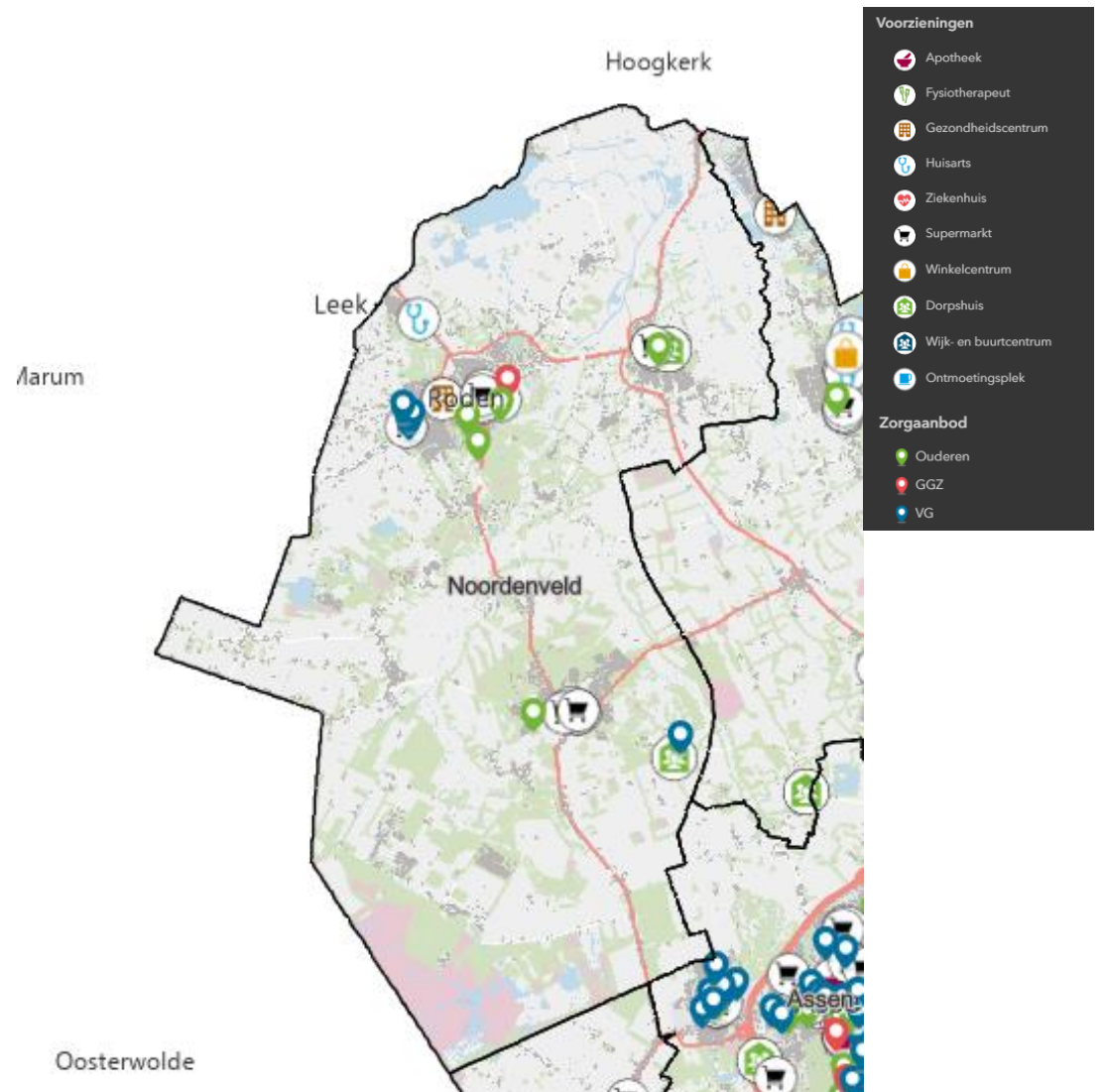

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	150	160 - 160	170 - 170
Vrije sector huur	70	80 - 80	90 - 90
Koop	490	590 - 590	670 - 670

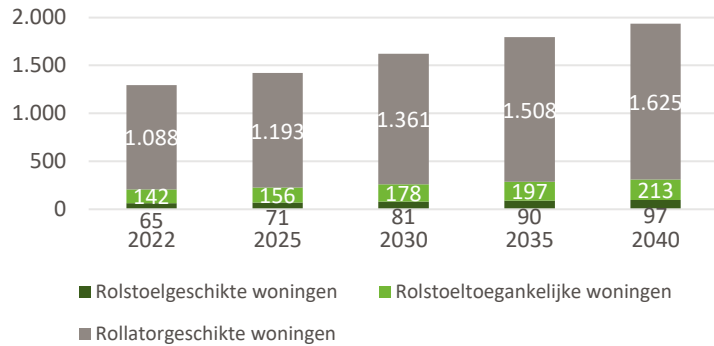
* Bandbreedte basisscenario en trendsenario

Voorzieningenkaart

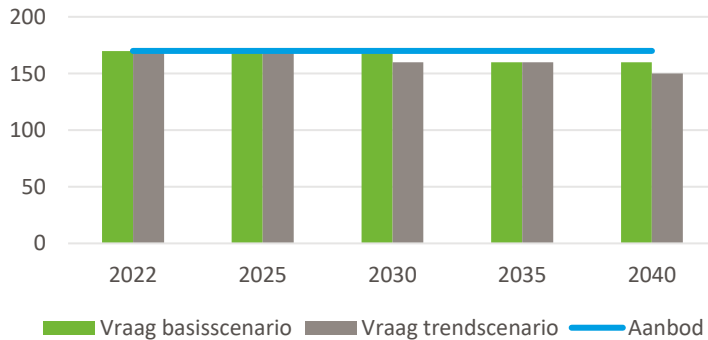
Noordenveld

Vraag naar geschikte woningen

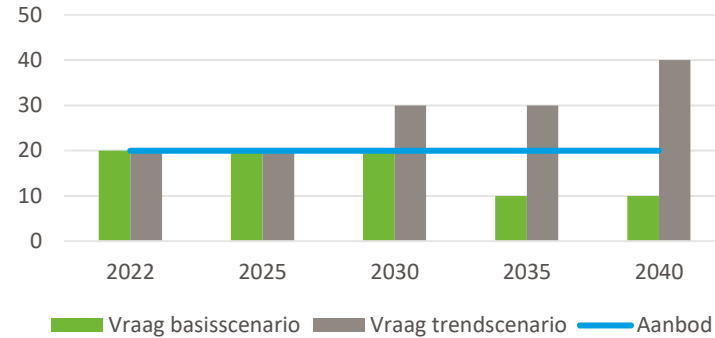

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.295	1.420	1.620	1.795	1.935
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	755	820	925	1.035	1.085

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	7	4	15	5	5	15	5	5	15
Trend	7	4	15	15	5	60	10	5	60

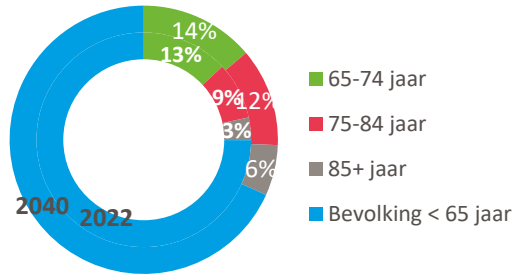
Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	0 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	3
Uitstroom Maatschappelijke opvang	5
Totaal	8 (10)

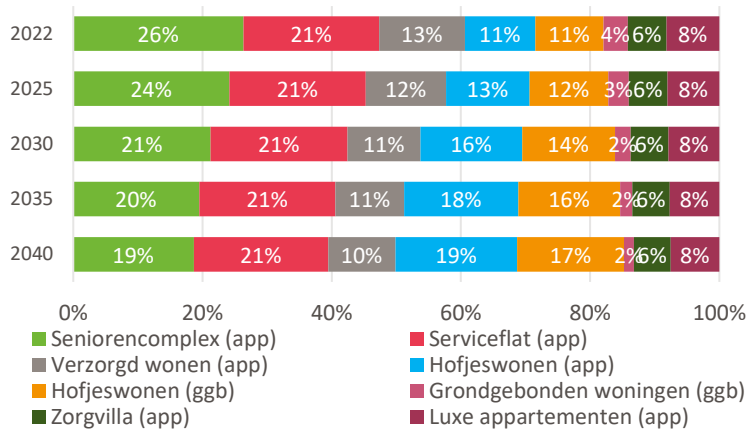
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Tynaarlo

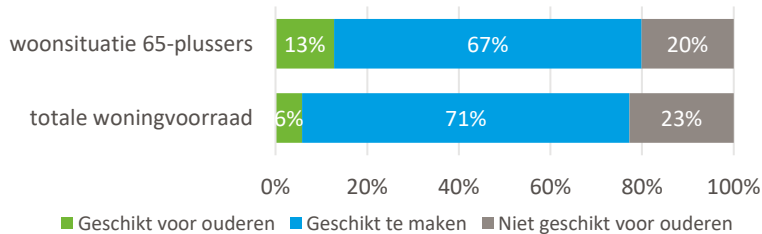
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

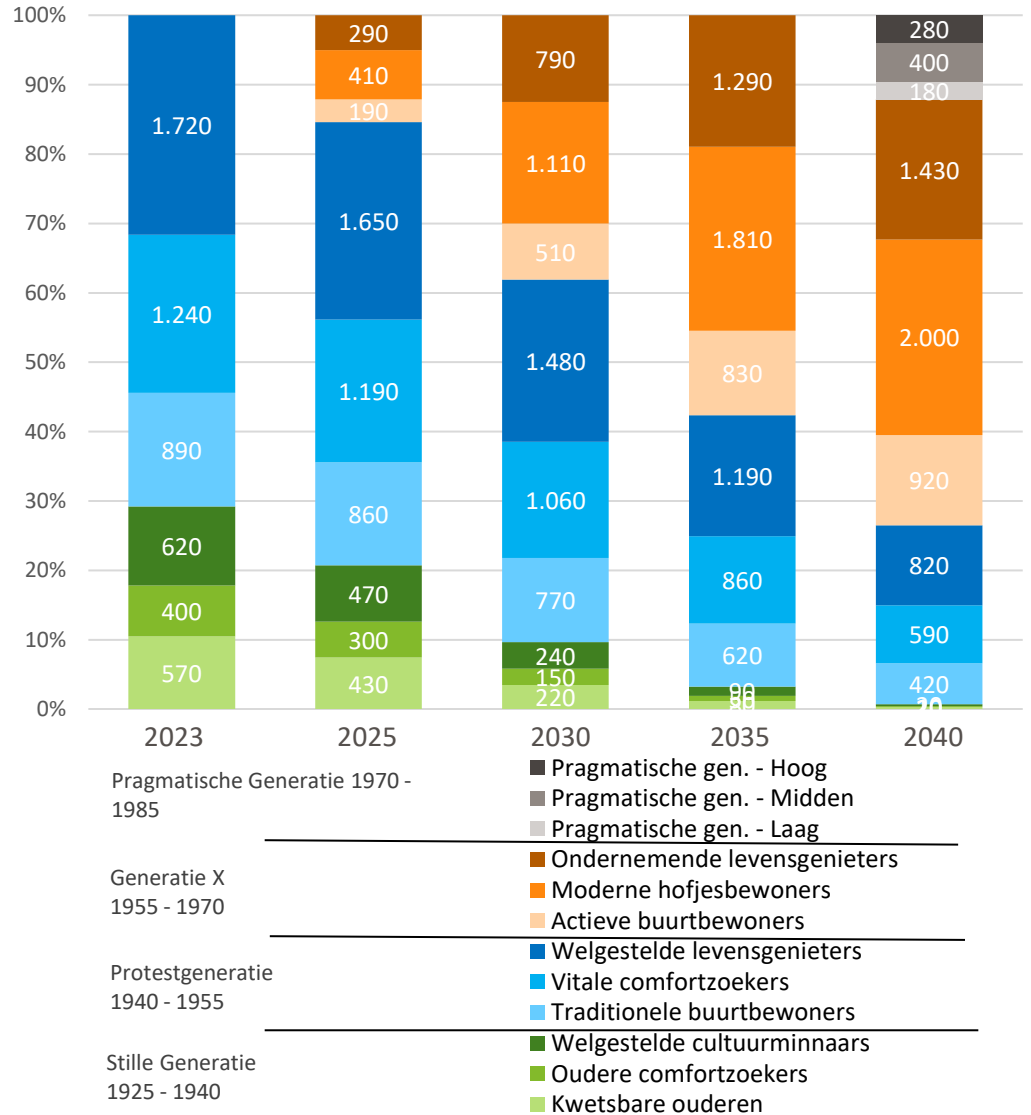
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

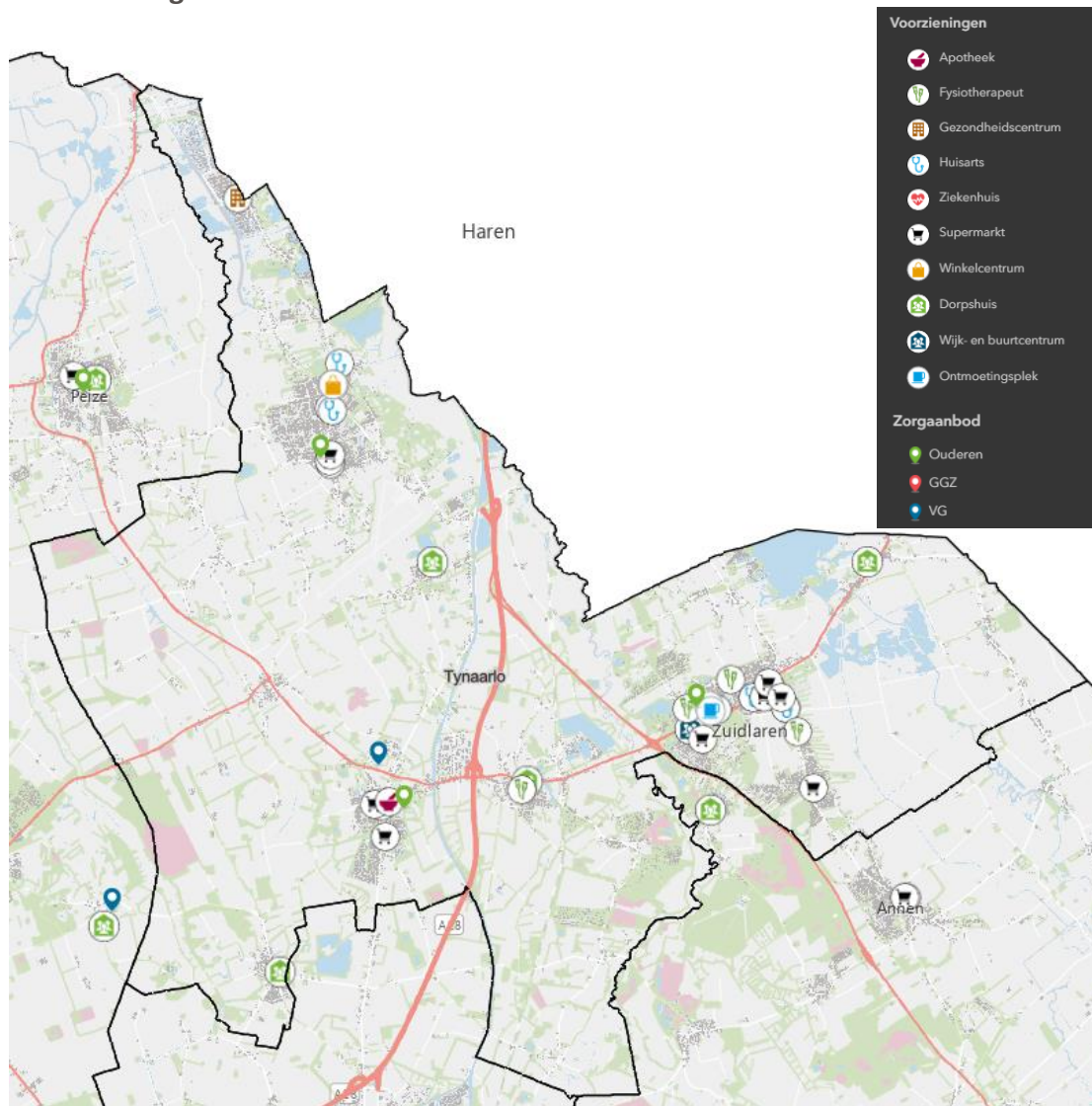

Generatiewissel

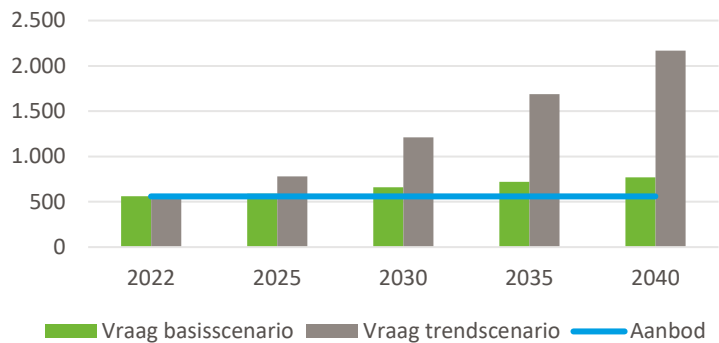

Tynaarlo

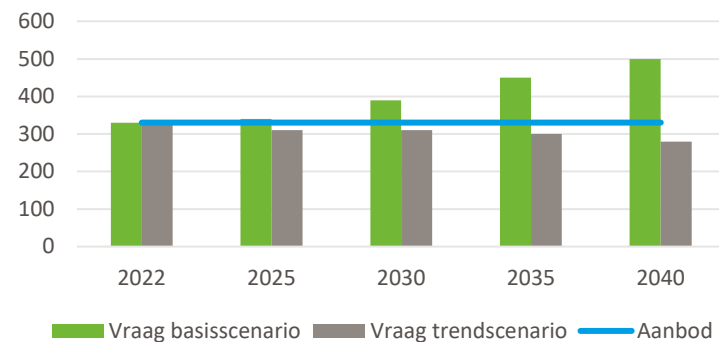
Voorzieningenkaart

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	100	110 - 190	120 - 330
Vrije sector huur	50	50 - 100	60 - 170
Koop	410	500 - 920	590 - 1.670

* Bandbreedte basisscenario en trendscenario

Tynaarlo

Behoefteprognose woonvormen ouderen, basisprognose (2022 - 2040)

Eelde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	140	150	150	150
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	80	90	90	100	100

Eelderwolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	10	20	30	30
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	10	10	10	10

Paterswolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	70	70	80	80	80
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	50	50	50	50

Vries	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	80	90	100	100
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	50	50	60	60

Zuidlaren	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	180	190	210	220	220
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	100	110	120	140	140

Tynaarlo/Taarlo/Oudemolen/ Zeegse	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	30	40	50	50	50
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	30	30

Bunne/Donderen/Winde/Zeijen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	20	30	30	30
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	20	20	20

De Punt/Yde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	20	20	20	20
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

De Groeve/Midlaren/ Zuidlaarderveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	20	20	30	30
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	20	20

Behoefteprognose woonvormen ouderen, trendprognose (2022 - 2040)

Eelde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	180	270	360	440
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	80	80	70	70	60

Eelderwolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	20	40	80	140
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	10	10	10

Paterswolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	70	100	140	190	240
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	40	40	30	30

Vries	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	110	170	220	270
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	50	40	40	40

Zuidlaren	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	180	250	380	520	650
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	100	100	100	90	90

Tynaarlo/Taarlo/Oudemolen/ Zeegse	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	30	50	90	130	170
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	20	20

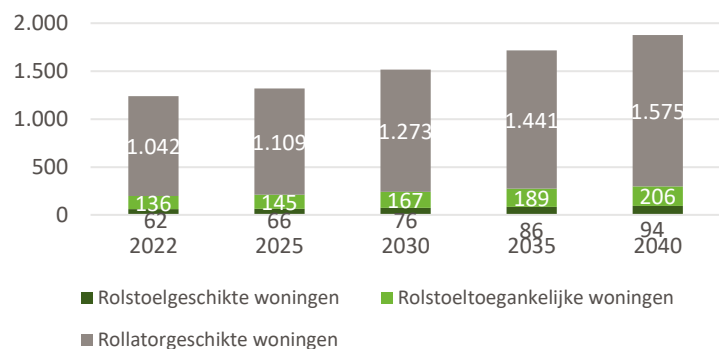
Bunne/Donderen/Winde/Zeijen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	30	50	80	100
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

De Punt/Yde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	20	40	50	70
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

De Groeve/Midlaren/ Zuidlaarderveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	20	40	70	90
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

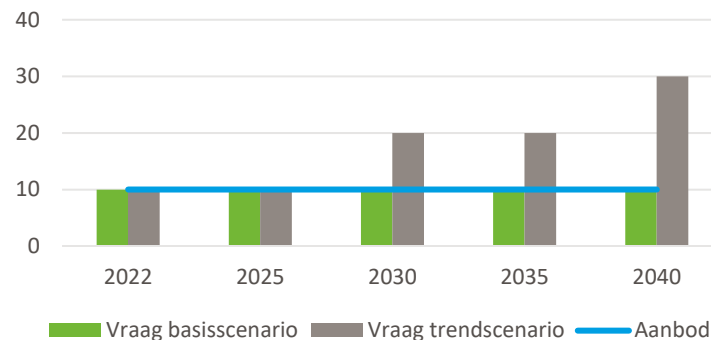
Tynaarlo

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	1.240	1.320	1.515	1.715	1.875
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	655	710	800	905	980

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

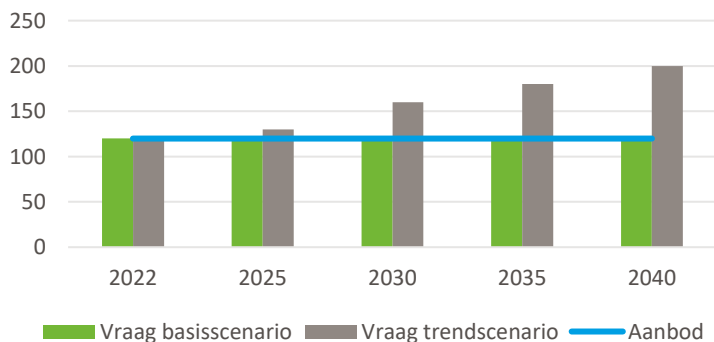
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	25	12	85	25	15	85	20	15	85
Trend	25	12	85	15	10	65	15	10	65

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	4 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	1
Uitstroom Maatschappelijke opvang	6
Totaal	11 (9)

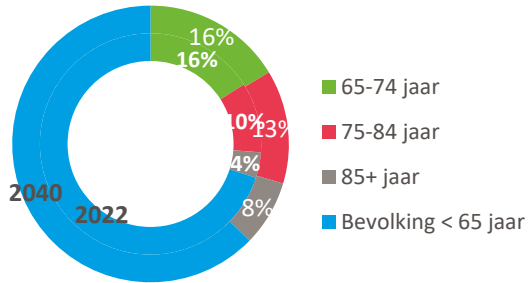
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

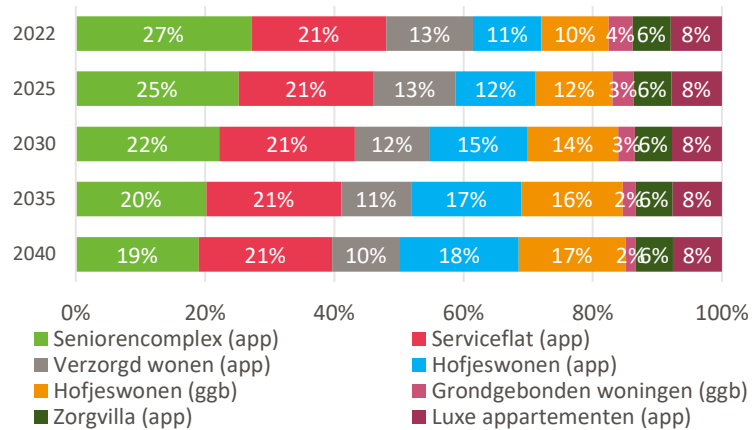

Westerveld

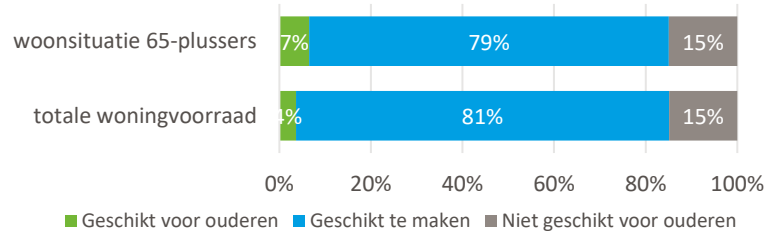
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

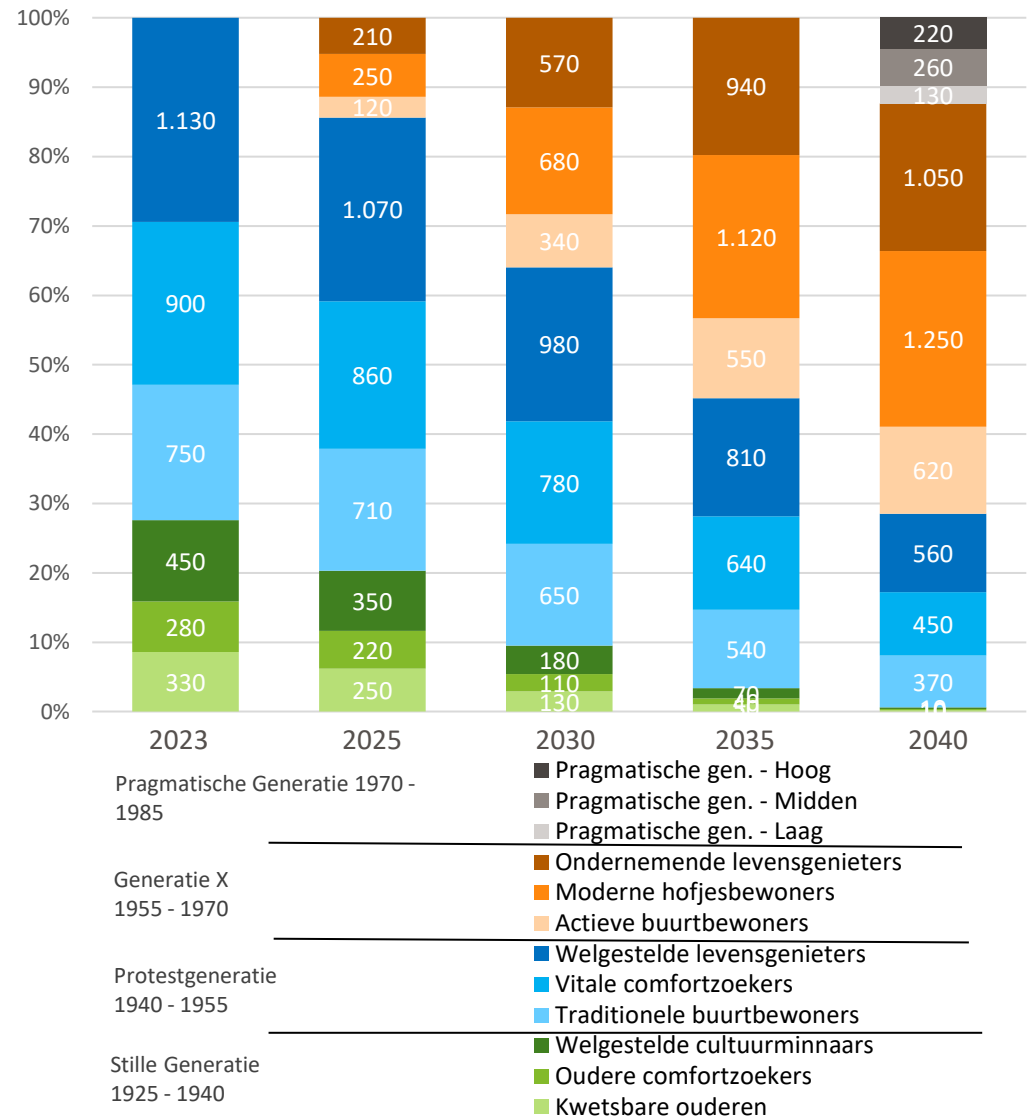
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

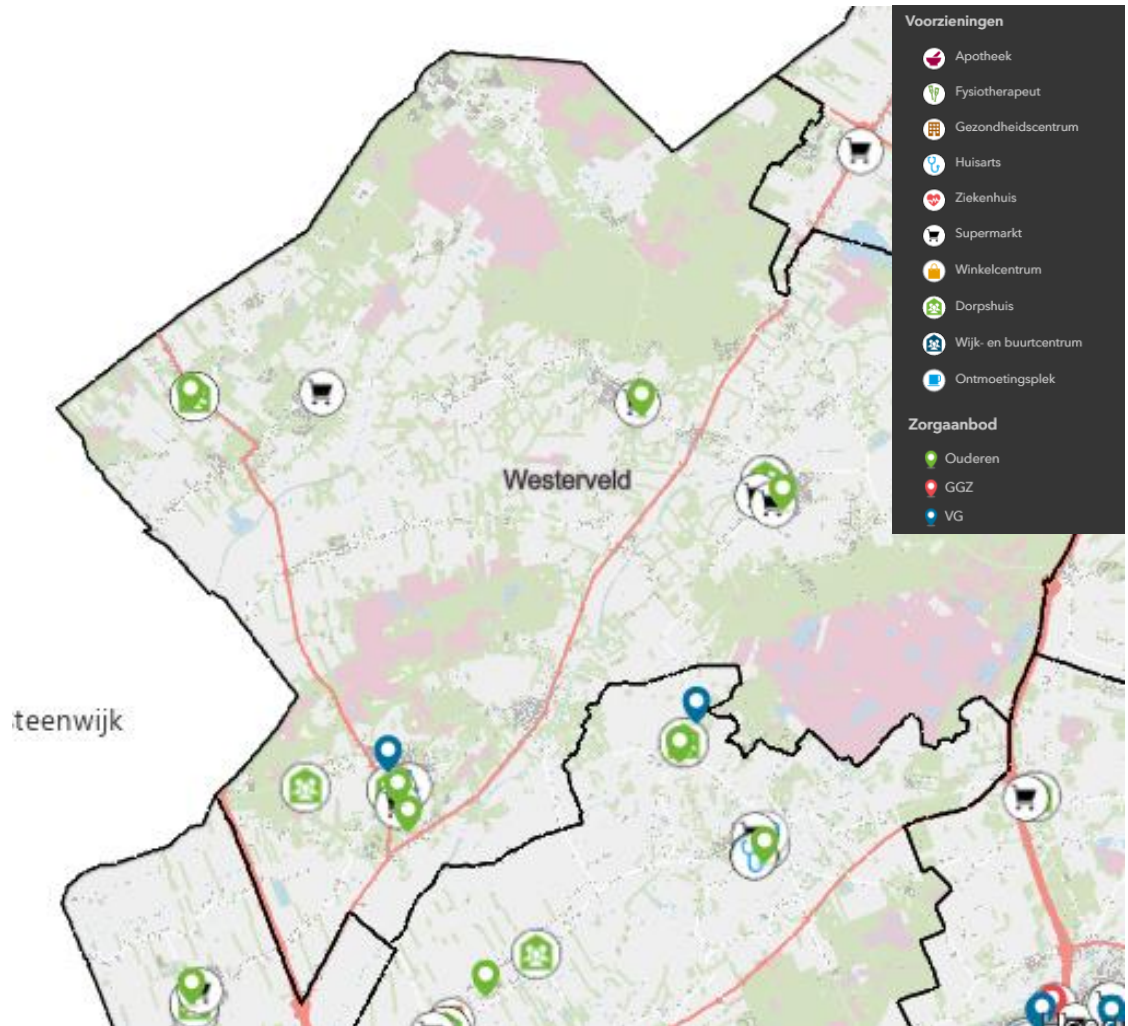

Generatiewissel

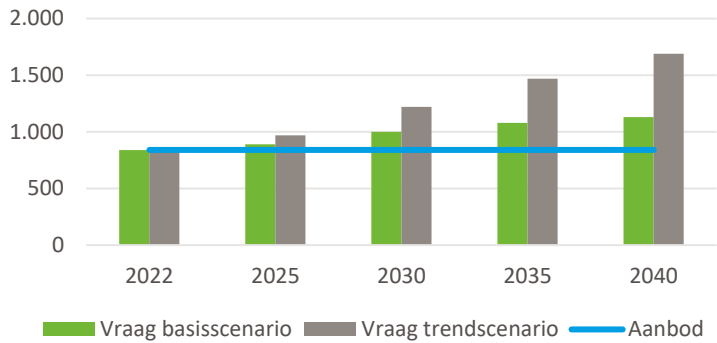

Westerveld

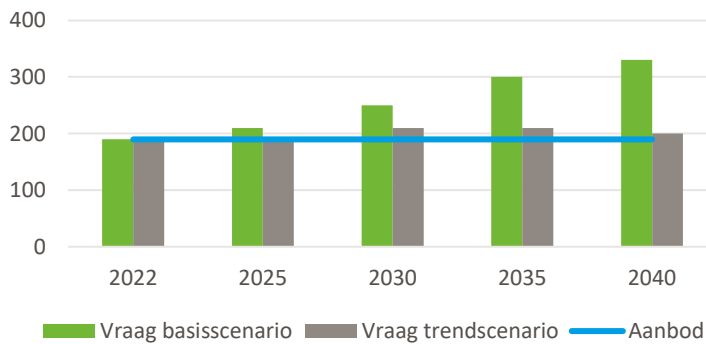
Voorzieningenkaart

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	180	200 - 240	210 - 310
Vrije sector huur	50	60 - 80	70 - 100
Koop	600	740 - 900	850 - 1.280

* Bandbreedte basisscenario en trendsscenario

Westerveld

Behoefteprognose woonvormen ouderen, basisprognose (2022 - 2040)

Diever	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	140	160	160	160
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	40	50	50

Dwingeloo	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	160	170	190	220	220
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	50	60	60

Havelte	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	190	190	200	200	200
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	50	60	60	60

Darp/Havelterberg	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	30	40	40	40
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	10	10	10	10

Dieverburg/Wapse/Wittelte	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	30	40	40	50	50
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

Frederiksoord/Nijensleek/ Wilhelminaoord	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	80	90	100	100
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	20	20	30	30

Geeuwenbrug/Oude Willem/Wateren/Zorgvlied	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	30	30	30	30
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	10	10	10

Uffelte/Wapserveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	90	100	120	120
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	30	40

Vledder/Boschoord/Doldersum/ Vledderveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	140	150	150	150
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	40	40	40

Behoefteprognose woonvormen ouderen, trendprognose (2022 - 2040)

Diever	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	150	190	220	240
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	30	30	30

Dwingeloo	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	160	180	230	300	350
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	40	40	40

Havelte	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	190	200	240	280	310
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	50	50	50		40

Darp/Havelterberg	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	30	40	60	70
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	10	10	10

Dieverburg/Wapse/Wittelte	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	30	40	50	70	90
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

Frederiksoord/Nijensleek/ Wilhelminaoord	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	90	110	140	160
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	20	20	20	20

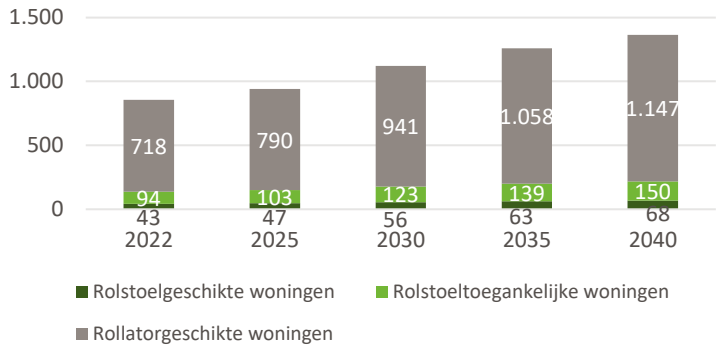
Geeuwenbrug/Oude Willem/Wateren/Zorgvlied	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	20	30	40	50	50
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	10	10	10

Uffelte/Wapserveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	90	120	160	190
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	20	20	20	20

Vledder/Boschoord/Doldersum/ Vledderveen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	150	180	210	230
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	30	30	30

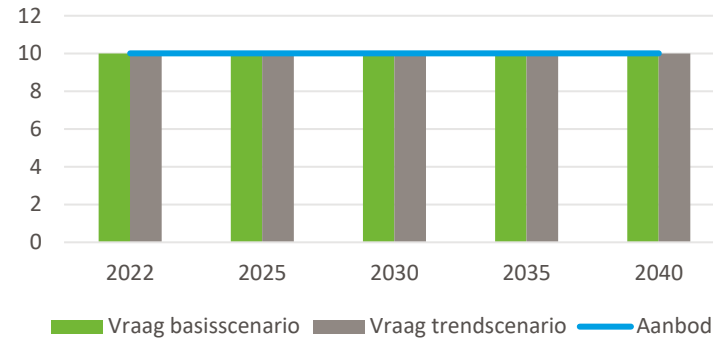
Westerveld

Vraag naar geschikte woningen

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	855	940	1.120	1.260	1.365
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	375	415	480	530	575

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

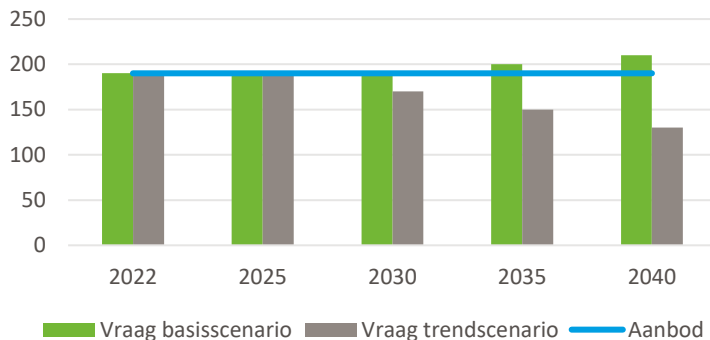
	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	6	1	25	5	0	25	5	0	25
Trend	6	1	25	10	5	40	10	5	35

Behoefte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoefte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	0 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	1
Uitstroom Maatschappelijke opvang	3
Totaal	4 (6)

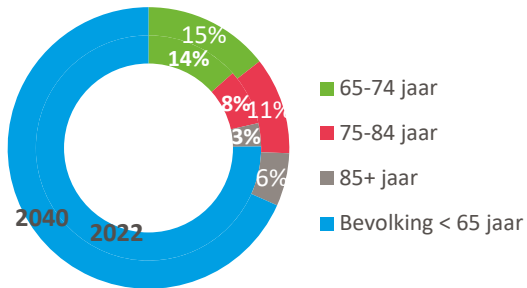
* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

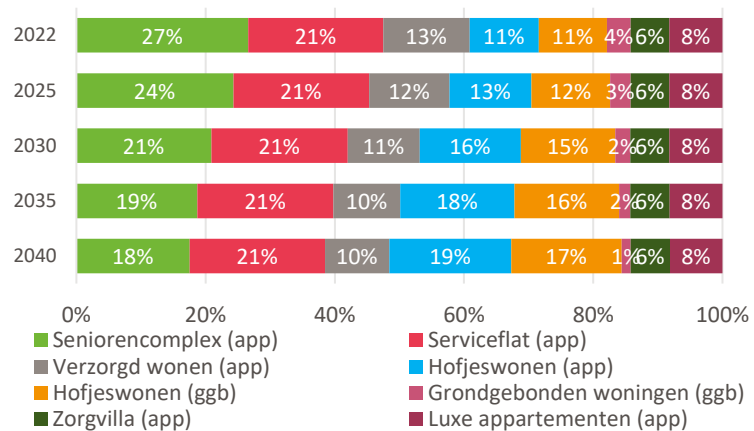

De Wolden

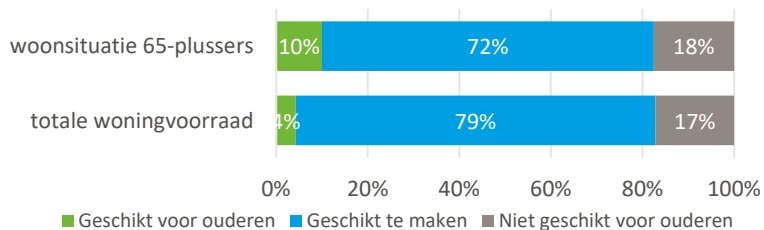
Bevolkingssamenstelling 2022 - 2040

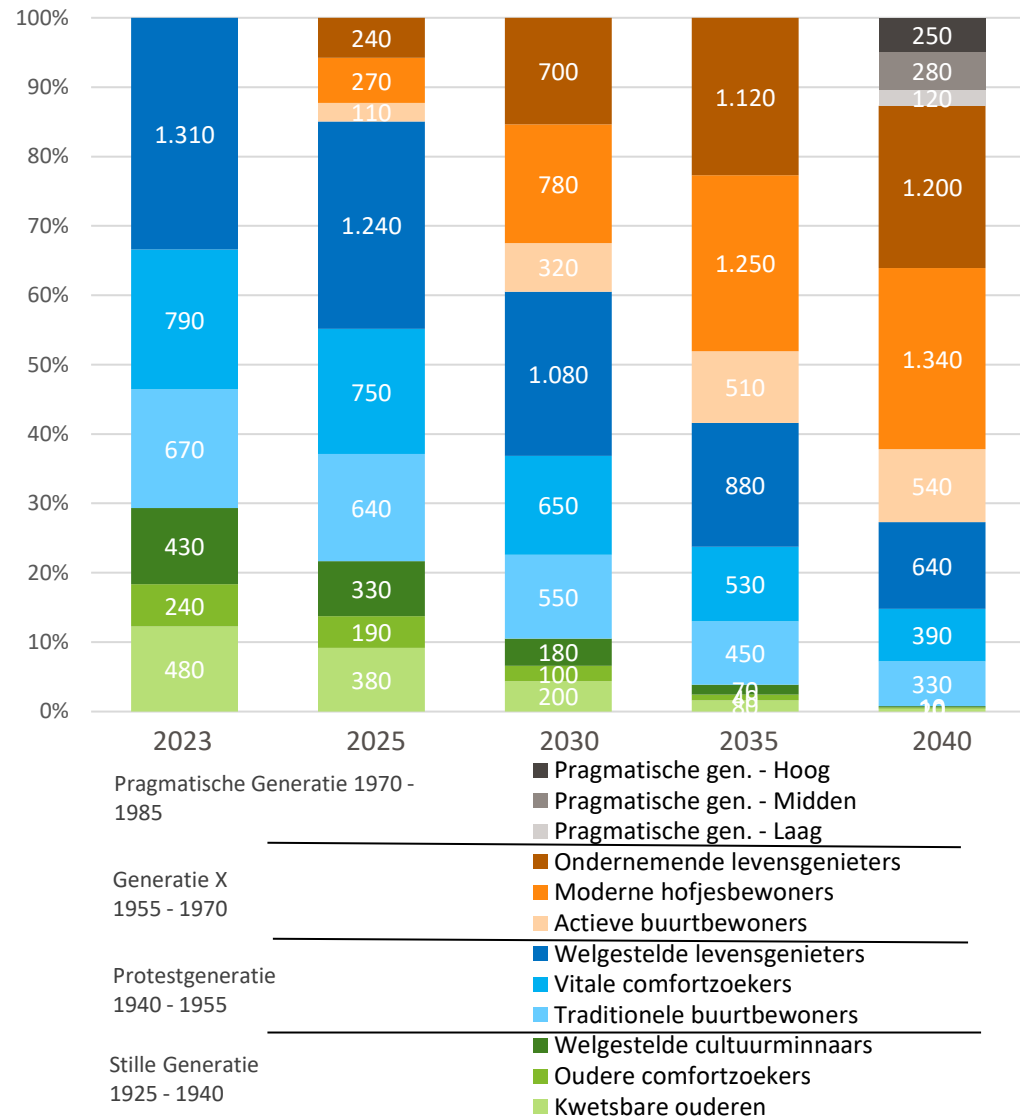
Gewenste invulling van geclusterd wonen (2022 - 2040)

Geschiktheid woningvoorraad

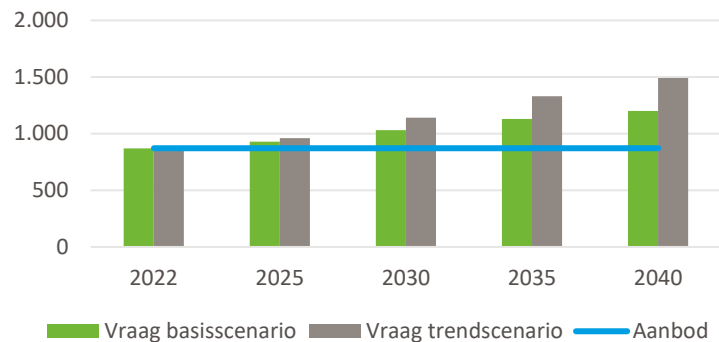

Generatiewissel

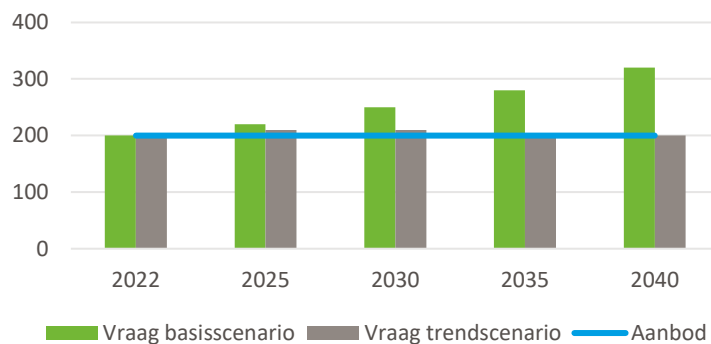

De Wolden

Vraag-aanbod geclusterd wonen ouderen

Vraag-aanbod geclusterd wonen met Wlz-zorg

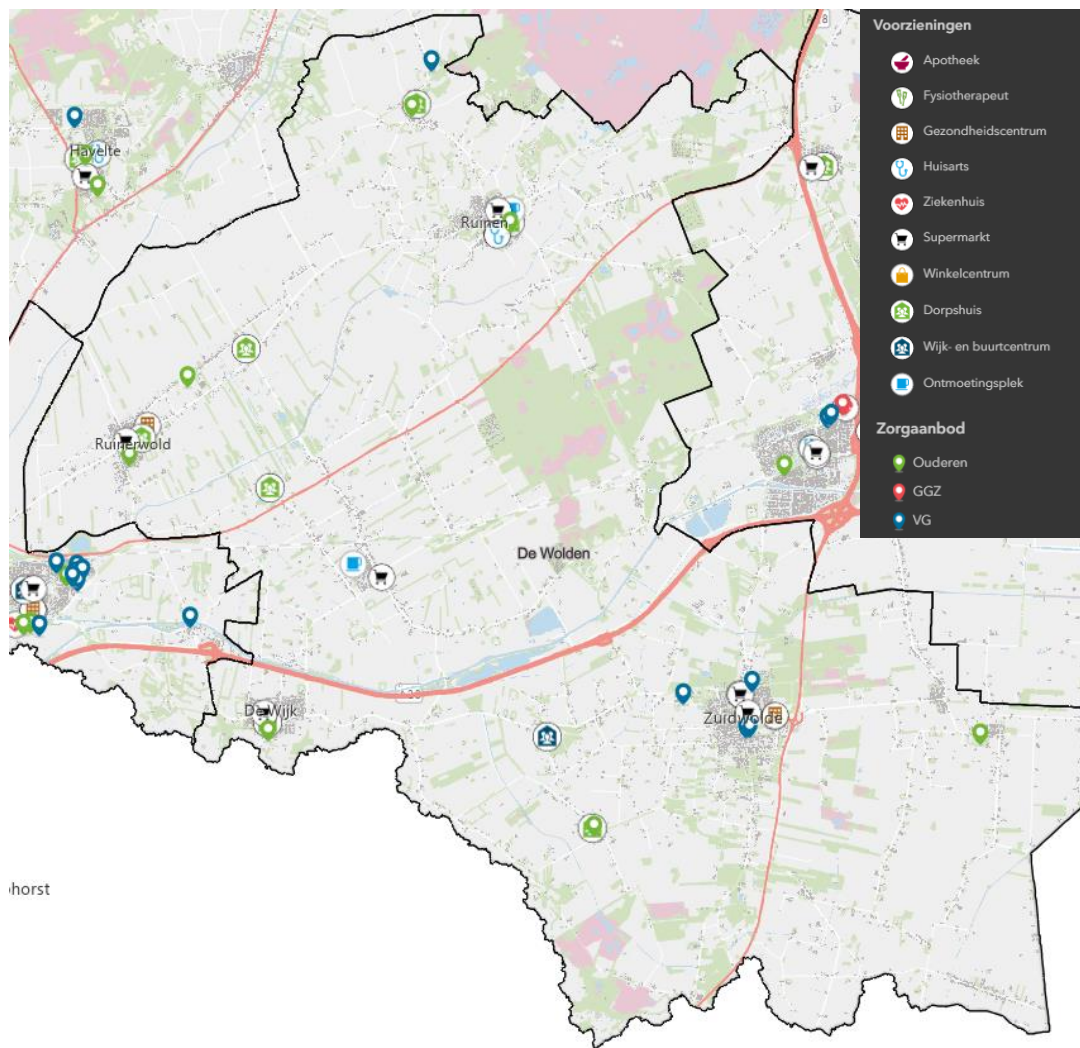

Vraag geclusterd wonen ouderen naar marktsegment

Marktsegment	2022	2030	2040
Sociale huur	210	210 - 230	210 - 260
Vrije sector huur	70	80 - 90	90 - 110
Koop	590	740 - 820	890 - 1.120

* Bandbreedte basisscenario en trendscenario

Voorzieningenkaart

horst

De Wolden

Behoefteprognose woonvormen ouderen, basisprognose (2022 - 2040)

De Wijk	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	130	140	150	150
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	40	40	40

Koekange	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	90	100	120	120
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	20	20	30	30

Ruinen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	160	170	180	190	190
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	50	50	50

Ruinerwold	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	120	130	160	180	180
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	40	40	40

Zuidwolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	250	260	280	290	290
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	60	70	70	80	80

Alteveer/Drogteropslagen/ Kerkenveld/Linde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	60	70	90	110	110
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	20	20	20

Ansen/Eursinge	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	10	20	20	20
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	0	0	0

Echten/Veeningen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	50	60	70	70	70
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	20	20

Behoefteprognose woonvormen ouderen, trendprognose (2022 - 2040)

De Wijk	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	130	140	160	170	190
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	30	30	30

Koekange	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	80	90	120	140	160
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	20	20	20	20	20

Ruinen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	160	170	200	220	240
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	40	40	40	30	30

Ruinerwold	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	120	140	170	210	240
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	30	30	30	30	30

Zuidwolde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	250	270	300	340	370
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	60	60	60	50	50

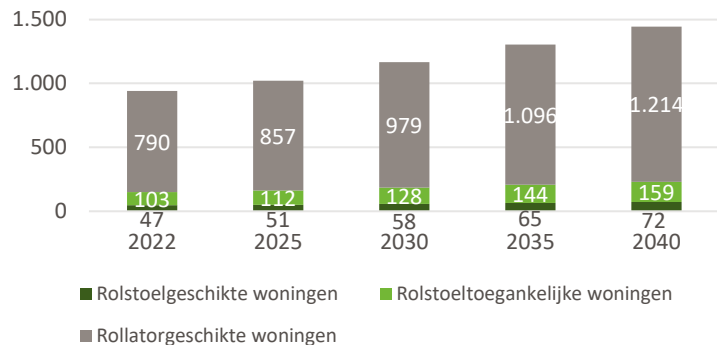
Alteveer/Drogteropslagen/ Kerkenveld/Linde	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	60	80	100	130	160
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	20	20	20

Ansen/Eursinge	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	10	10	20	20	30
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	0	0	0	0	0

Echten/Veeningen	2022	2025	2030	2035	2040
Geclusterd wonen	50	60	70	90	100
Geclusterd wonen met Wlz-zorg	10	10	10	10	10

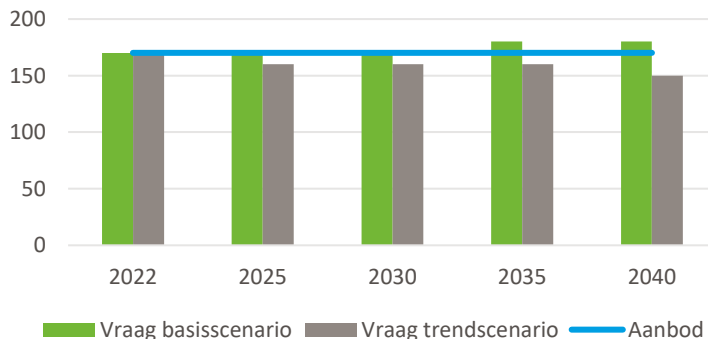
De Wolden

Vraag naar geschikte woningen

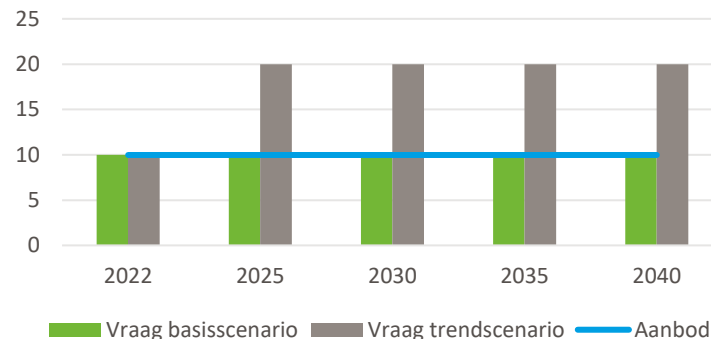

	2022	2025	2030	2035	2040
Geschikt wonen	940	1.020	1.165	1.305	1.445
<i>Waarvan in reguliere woning</i>	420	445	495	550	605

Vraag-aanbod geclusterd wonen mensen met een verstandelijke beperking

Vraag-aanbod scheiden wonen en zorg mensen met een verstandelijke beperking

Vraag Beschermd Wonen

	2022			2030			2040		
	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz	Wmo: Verblijf	Wmo: Thuis-wonen+	Wlz
Basis	9	4	65	10	5	65	10	5	65
Trend	9	4	65	10	5	50	10	5	45

Behoeftte aan zelfstandige woonruimte

Doelgroep	Behoeftte aan zelfstandige woonruimte
Uitstroom Beschermd Wonen	2 (2)
Uitstroom Jeugdzorg met verblijf	1
Uitstroom Maatschappelijke opvang	4
Totaal	7 (7)

* Tussen haakjes uitstroom bij maximale regionale spreiding BW